

JA ØGYAJPXY JA ØMYADYA'AKY MIDI JA MATEO YJAÄY

Ja Jesucristo tyeety'aptøjk

¹ Ja' idø'øn ja yiknajtskajpxip pøn jaty ja nwindsøn'ajtim Jesucristo tyeety'apip ku ja teety'api ja Abraham jøts ja David,

² ku Abraham t'u'ngi ja Isaac, jøts ja Isaac t'u'ngi ja Jacob, jøts ja Jacob t'u'ngi ja Judá. Namay ja'adi møøt y'uch myigu'ukti.

³ Ja Judá møøt ja ñidø'øxy Tamar ja'ats t'una'jk'ajtip ja Fares jøts ja Zara. Jøts ja Fares t'u'nk'aty ja Esrom, jøts ja Esrom t'u'nk'aty ja Aram.

⁴ Jøts ja Aram t'u'nk'aty ja Aminadab, jøts ja Aminadab t'u'nk'aty ja Naasón, jøts ja Naasón t'u'nk'aty ja Salmón.

⁵ Jøts ja Salmón møøt ja ñidø'øxy Rahab tmajnk'atti ja Booz, jøts ja Booz møøt ja ñidø'øxy Rut tmajnk'atti ja Obed, jøts ja Obed t'u'nk'aty ja Isaí.

⁶ Jøts ja Isaí t'u'nk'aty ja rey David, jøts ja rey David møøt ja tø'øxyøjk midi ja Urías wyinaty tø t'atsnidø'øxy'aty, ja'ats idø'øn tmajnk'ajtip ja Salomón.

⁷ Jøts ja Salomón t'u'ngi ja Roboam, jøts ja Roboam t'u'nk'aty ja Abías, jøts ja Abías t'u'nk'aty ja Asa.

⁸ Jøts ja Asa t'u'ngi ja Josafat, jøts ja Josafat t'u'ngi ja Joram, jøts ja Joram t'u'nk'aty ja Uzías.

9 Jøts ja Uzías t'u'ngi ja Jotam, jøts ja Jotam t'u'nk'aty ja Acaz, jøts ja Acaz t'u'ngi ja Ezequías.

10 Jøts ja Ezequías t'u'ngi ja Manasés, jøts ja Manasés t'u'ngi ja Amón, jøts ja Amón t'u'nk'aty ja Josías.

11 Jøts ja Josías t'unaq'jk'aty ja Jeconías, namay ja'adi møøt y'uch myigu'ukti. Winet ets ja israelit jaq'a'y idø'øn yiknajtswaq'wiygøyxtøø jam jadu'ukpi etjotp midi yiktejj Babilonia.

12 Tøts ja jade'en wyinaty y'ukjaty ku ja Jeconías tpaajtja ja y'u'nk midi txøøw'ajtp Salatiel, jøts ja Salatiel ja Zorobabel ja y'u'ngip.

13 Jøts ja Zorobabel t'u'ngi ja Abiud, jøts ja Abiud t'u'ngi ja Eliaquim, jøts ja Eliaquim t'u'ngi ja Azor.

14 Jøts ja Azor t'u'ngi ja Sadoc, jøts ja Sadoc t'u'ngi ja Aquim, jøts ja Aquim t'u'ngi ja Eliud.

15 Jøts ja Eliud t'u'ngi ja Eleazar, jøts ja Eleazar t'u'ngi ja Matán, jøts ja Matán t'u'ngi ja Jacob.

16 Jøts ja Jacob t'u'ngi ja José midi tnidø'øxy'ajtp ja María midi tyagip ja nwindsøn'ajtim Jesú, ja Cristo midi yiknitsokp.

17 Makmajkts najtska'axits idø'øn ja tpaajtja ku ja cho'onda'aky Abraham ñikøjxp jøts ja ttamigugøxi ja David. David ñikøjxpts jadu'uk cho'onda'aky jøts ja jaduk jade'en ñajtska'axidyøø kunim ja israelit jaq'a'y yikwaanøjkxtøø aguwani'ampy jam Babilonia. Winetnimts jadu'uk cho'onda'ajky, ja'ats najtska'axidøø jaduk jadine'en ja makmajkts najtska'axi kunim kyaxi'jky ja Cristo ja yiknitsokpi.

Ku ja Jesucristo kyaxi'jky

18 Yide'en idø'øn y'ejxi tyiyi sa jaty yjajty kyuberty ku nwindsøn'ajtim Jesucristo ojts kyaxi'iky:

Ja María midi tyaaqip, ja' idø'øn wyinaty na-jts'awani'ejtnip jøts ja tmøøt'amajtskit ja José; nawyaaqawajnidipnim ja wyinaty ku ja María jam tnikøjxp'ajtni ja mutsk, Dios idø'øn ja tuujnip jøts ja Espíritu Santo myøk'ajtin jade'en tyikmajada'aky.

19 Øy yikxonts ja José yjaaq'y'aty midi idø'øn ñiyaaq'y'ajtpy, ka'ap ja pøn sa tjadyimñøjmi jøts ja María kyayikpøky'ext; myajtstu'utwampy ja' jøts ja ka'ap pøn ttuknijawiwya'añ.

20 Exam idø'øn ja wyinaty jade'en wyinmay ku ja ojts agumaaq'y'ampy tyuk'ijxyi ja Dios y'ankilis jøts ja ojts ñii'mxyi:

—José, metsxi mdeety'amøjip ja David, kidits mdsø'øgi, møøt amajtski ø María. Yikaxø'økwampy mutsku'nk tu'uk, Dios y'Espíritu Santo jade'en myøk'ajtin tyikwingaxø'økp.

21 Mixyu'nk ja yikaxø'kp, ja'ats meets ja xyøøw mbiktaaqkip JESÚS. Jade'en'ampy idø'øn ja jade'en txøøw'att ja'agøjxp ku ja pojkipitumbi jaa'y ja ttuknitso'ok'att ja pyøky.

22 Tyimyjajt tyimgyubajts idø'øn ja jade'en sa nwindsøn'ajtim Dios wyinaty tø tyikwa'añ ja kygajpxy ku ja wyaañ:

23 Jøtpyip tu'uk ja kiixye'dø'øxy midi amaay tsinaapy, yikaxø'økpts ja tu'uk myajnku'nk,

Emanuel ja xyøøw'atp,
midi ayuujk piðsømp: Dios adøm møøt.

24 Xjats kuts ja José ojts ñiwiyyi, jøts idø'øn ja jade'en tpaduuñ sa Dios y'ankilis ja wyinaty tø y'anemeyiyi, jøts ja ojts tnidø'øxpyiky ja María.

25 Jøts idø'øn ja ka'ap jade'en tmøøtsøøninim sám amajtsk'ajtin ñaxy kunim ja tø'øxy tyikaxi'íky ja myijawyeenu'nk; jøts ja ojts txødijy JESÚS.

2

Ku ja wiiyja'a'y ojts t'ats'ejxti ja maxu'nk Jesús

1 Jam ja Jesús ojts kye'exy Belén, jam kajpjotp midi Judeit etjotp, ja Herodes idø'øn jam wyinaty windsøn'ajtp, ja' wyinaty tuki'iyi tnítanaapy ja naajx jøts ja kajp. Xjats jam Jerusalén yja'attøø wiñagin wiiyja'a'dyi midi tsoo'ndip xøøbidsimy,

2 ja'ats jam ojts tyiknidøwidi, yide'en ja wyandøø:

—¿Ma dø'øn ja tø kye'exy ja' pøn tníwindsøn'atp ja ya'it israelit ja'a'y? Tøts øots ja n'ejxpøajti ja myaqadsa' ma øø tø ndsøøñ, ixyløts øots ja tø nnimiñ jøts øots ja nwindsø'øgiwyø'añ.

3 Kuts ja windsøn Herodes ja ojts jade'en tnímadøy jøts ja tyatøkjyi ja jotmay, nayide'en níduki'iyi ja Jerusaléngit ja'a'dyi.

4 Winets ja windsøn Herodes tnankñamyujki níduki'iyi ja israelit teety windsøndøjkti jøts nayide'en pøn jaty tkajpxwejttip ja ja'a'y, ja'ats idø'øn ja ojts ttibyiky ma et idø'øn ja Cristo wyinaty kyaxø'økwa'añ.

5 Xjats ja tnímaadyøø:

—Jam Judeit etjotp ma kajp jam txøøwi Belén; pø yide'enimxi ja Dios kyugajpxy jekyip tjaadyañ:

6 Ja kajp midi yiktejp Belén, midi jam Judá etjotp, kidi tyimñugo kajpi pø' sám o midi kajp ma jaty jam yikutuktí ja windsøndøjkti wine'enin yjam'atti jam Judá;

jam ja kyaxø'økt tu'uk ja møj windsøn,
midi øts nIsraelit kajp x'ejx'ejtip.

⁷ Winets ja Herodes amaa'tsk twaødsøy ja
wiyjaa'dyi midi idø'øn jam wyinaty tø choondi
xøøbidsimy, jøts ja ojts ttibyiky juuni dø'øn ja
wyinaty tø t'ejxpøattø ja maødsa'.

⁸ Jøts ja ojts tkexy jøts ja ñøjkxtit jam Belén,
yide'en ja tnimqay:

—Nøjkxti jam, øyim yikxonim idø'øn
xyiknidøwidit ja mixyu'nk; kuts xpaøattø, jatyits
meets ja xnigajpxt jøts meets ja xukmado'ot, jøts
øts ja nayide'en n'atswindsø'øgit.

⁹ Kuts idø'øn ja windsøn Herodes ja jade'en
ñimqayidøø, xjats idø'øn ja wiyyjaq'y choo'ndøø.
Jøts ja maødsa' ja wyinyø'øyidi midi ja jam
wyinaty tø t'ejxtø ma dø'øn ja jam choo'ndi
xøøbidsimy, yø'øpy idø'øn ja' kunim ja yja'jty jam
ma dø'øn ja mutsku'nk Jesús wyinaty, jamnimts ja
yø'øy'amøjkijii'ñ.

¹⁰ Ku dø'øn ja wiyyjaq'y ja jade'en t'ejxtø ja
maødsa', xjats ja yjantyimxyondaktø;

¹¹ kuts ja tyøkjødøø jam tøjkjotp, japts ja
tpaøattøø t'ejxtøø ja mutsku'nk jøts ku ja tyøk
María ja jap mørøt. Winets ñagyxendyaajkidøø
jøts ja twindsø'jkidøø ja mutsku'nk. Ojts
ja tyikni'awa'atstø ja oori, ja poom, jøts ja
pa'økxuu'kpi midi tyejtøp mirra. Jade'en ja
tyikni'awa'atstøø, ja'ats ja ojts ttamay'atti, ja'
ja ojts ttawindsø'øgidi.

¹² Kuts idø'øn ja wyinaty jade'en tø
t'ukwindsø'øgidi, xjats ja yiktukmadoodøø
agumøa'yjøtpy jøts ku ja ka'ap nayide'en
y'ukwimbejtnidit midi ja wyinaty tø tmendi, ma

ja w  ndson Herodes ja jam wy  naty t   t'ukpa  tti. Xjats id  'on ja wy  mbejtnid  , abiktyuu' tp  jkt   j  ts ja n  jkxnidi jam pyuxk  jxp kyajpk  jxp.

Ku ja maxu'nk Jesús ojts yikmigue'exy j  ts yikminijkxy jam Egipto

13 T  ts id  'on ja wijy  a'y jam wy  naty choondi, ku ja nw  ndson'ajtim ja y'ankilis n  nky'ejx  ø j  ts ja José ja agumaa'yj  tpy ojts t'ixy, yide'en ankilis ja n  maajy  ø:

—Tsojk pid  'ok, m    t tsoon y   mutsk m    t y   ty  ak j  ts mgakn  jkxtit jam Egiptit etjotp, taa'nidi jam. P  ni wine'en jam md  a'nidi   tsnim ja k  'om nnigajpxp, ja'ag  jxp ku Herodes y   t'ixa'awa'a  n y   mutsk j  ts y   tyik'oowka'a  n.

14 Xjats ja José ojts pyidi'ky, j  ts ja ojts koots ttsa'angue'eky ja mutsku'nk, j  ts ja tm    diy  ø ja ty  ak j  ts id  'on ja ojts tm    tnijkxy jam Egipto.

15 Jam ja ch  naadyi jeky kunim ja Herodes y'  jky. Jade'en'ampy id  'on ja jade'en tyimyajty ti m  ba  t ja Dios kyajpxy jadili  n y'uknaxt p   patyx   wy  naty yide'en t   tyikw  a  n ja kyugajpxy: "Egiptit etjotp   ts ja n'U'nk nyikts  'o  n ku   ts ja nwa  qads  oy."

Ku ja Herodes tyikutuky j  ts ja mutsk mixyuna'jk y'oo'koxtit

16 Kuts ja Herodes tn  ja'w  y  'n j  ts kudam ja wijy  a'y ja wy  naty t   wyin'ii  iyi, xjats ja yjantyimy'ambijky; j  ts ja ojts tn  ane'emy ku y'oo'koxtit ja mixyuna'jk. Majtsk jum  jtpib  at ja ojts tn  nkyik'  ogyiyi wine'enin ja mixyuna'jk jam wy  natyi Bel  n, j  ts nayi wine'en ja kajp jam

tmiw̄ingon'aty. Ja jumøjt idø'øn ja pyayø'øpy sa ja wiyjaa'y ja wyinaty tø tyukmadøyi.

17 Ka'pxy idø'øn ja jade'en yjajty sa ja kugajpxy Jeremías wyinaty ja nøky tø tja'ay ku ja wyaañ:

18 Yikmadoop ayuujk jam Ramá,
sam yjawi øy pøn ti tpaji'i y tpayałaxy;
ja tø'øxyøjk Raqueldam idø'øn y'u'nk y'unaa'jk
tpajiiipy tpayaxp jade'en,
jøts ja ka'ap tkupiky jøts ja yikpa'ayo'ot, pø tøxi
y'u'nk y'unaa'jk ja y'oo'køjxni.

19 Xjats ku y'o'jky ja Herodes, winets nay'agumaa'yjøtpy tja'wiyii'ñ ja José jøts ku t'ijxy tu'uk ja Dios y'ankilis jam Egiptit etjotp, jøts ja ñimaajyøø:

20 —Pidø'øk, jøts xmøødit yø mixyu'nk yø Jesúš møøt yø tyaaq, wimbejtnidi nøjkxnidi jam Israelit etjotp, tø ja y'oo'køjxni pøn jaty y'ijty tyik'ookwåndip yø mutsku'nk.

21 Winets ja José pyidi'jky jøts ja tyiktsøø'ñ ja mutsku'nk. Ja Jesúš idø'øn yikwaadso'omp møøt ja tyaaq jøts ja ojts ñøjkxti jam Israelit etjotp.

22 Kuts ja José tnija'wiyii'ñ jøts kudam ja Arquelao jam wyinaty wyindsøn'aty Judeit etjotp, ja tyeety Herodes ja kyudanaapy ku dø'øn ja wyinaty tø y'øøky, jøts ja José tsø'jkip ja', jade'ents ja jade'en'ampy kyanijkxy; tøts idø'øn ja wyinaty yiktukmadoogojojmi agumaa'y'ampy jøts ja ojts ñøjkxti jam Galileit etjotp.

23 Kuts idø'øn ja jam yja'attøø, jøts ja ñøjkxti tsinaabyi mä kajp txøøwi Nazaret. Ka'pxy idø'øn ja jade'en tyuujni yjajty sa Dios kyugajpxy wyinaty

tø wya'andi jøts ku ja nwindsøn'ajtim Jesúš jam kyugajpi Nazaret.

3

Ku ja Juan Bautista kya'amaay jam abak etjotp

¹ Tøts ja tiempí wyinaty ñaxy jøts ja Juan Bautista midi yiknøbajtp, jam wya'kaxi'jky Judeit y'abak'etjotp, jøts ja jam kyajpxwa'kxy,

² yide'en ja jam wya'añ:

—Jawidi mbøky, yiktigajtstí mdsināa'yindi, ja wyingoñ ja Dios kyutujk midi ja tyanitanaapy ja yjaal'y.

³ Yø Juan idø'øn ja' midi ja kugajpxy Isaías ñigajpx ku ja yide'en tjaadyaañ:
Yikmadoop ayuujk jam abak etjotp ku wya'añ mok'ampy:

“Awejxidi ja nwindsøn'ajtim y'ixpøjkin;
yiktowdi yiktuudaq'akti mwìnmaq'ñ.”

⁴ Kameeyi pøjk idø'øn ja Juan jam wyinaty wyet'ajtpy, jøts jiuyjk'ak tendsum'aty, ja mu' dø'øn ja jam chu'chpy jøts jiuyjk pa'ak ja tjii'kxy midi jam muum ujtsjotp, ja'ats idø'øn ja jam ñidsinaapy.

⁵ Jøts idø'øn ja jam øy pøn ja'a'y ñimiñiyi jøts ja tmadowdi sa wya'añ, mendip ja' pøn tsoo'ndip jam møj kajpkøjxp Jerusalén, nayide'en wine'enin jam pøngapøn chøönidi jam Judeit etjotp, midi tmìwingon'ajtp ja nøø midi txøøwip Jordán;

⁶ kuts idø'øn ja ja'a'y ja pyøky tmayatsti, jøts ja Juan ja tyiknøbety ma ja Jordángit nøø jam.

⁷ Jøts ku dø'øn Juan ojts t'ixy jøts ku ja fariseotøjk may'ampy yjanchmendi nøbajtpi móøt ja saduceotøjkti, jøts ja tnimaay:

—¡Mee miku!! ¿Pøn mee tø mnii'mxyi jøts ku jade'en mgayiktabayø'ødyit ja mbøky, jøts ku yø'øyi chøkyi ku meets ya nøbajtpi tø mmiñ?

⁸ Yikxon idø'øn mjaa'y'attit, wan idø'øn tyik'ijxy jøts ku ja mdsinaaq'yin tø xyiktigatsti,

⁹ jøts kidi mee kø'øm mnawyaq'añidi namyikajxibim: “Tixi ka'ap ti chøkyi kumi ja Abraham adøm n'apteety'amøj'ajtyindip”; jøts ka'ats yjade'eni ti Dios kamajyip øy ja pøn ttukmigu'uk'att ja Abraham pøni pøn ja kø'øm y'a'ejxip.

¹⁰ Jøts tsojk ja nøjkx yiktiidyuñ pøn jaty tkami'øy'ajtip ja Dios.

¹¹ Tiy janch ixyam ndyimdyukmadowdi jøts ku øts yø'øyi tø nnimiñ jøts meets nøø nduktanøbattit. Jade'en'ampy yiknijawit jøts ku mdsinaaq'yindi tø xyiktigatsti; jats øts tu'uk ix'oojk xpamiñ pøn meets Espíritu Santo mduktatøkiyip jøts ja' tmime'ent ja tiidyu'unin. Møk'ampy kutujk ja tmimiñ, nijuuni øts ja møøt nganamyibaat'atiyit.

¹² Jade'en ja ttu'unt ja naxwii'ñit jaa'y sam ariindøm yikwigumyin, abiky ja tpiktaajkit ja y'ak jøts ja tnitø'øty ja jøøn midi nijuuni kape'tsp, jøts ja ariinbajk abiky yikpøkjø'økt. Jade'ents idø'øn ja jaa'y yiktu'undit sa pønjabøn tmi'øy'aty tkami'øy'aty ja Dios.

Ku ja Jesús ñøbejty

¹³ Xjats idø'øn ja Jesús yja'jty jam ma ja Jordánk nøø, jam ja chøøñ Galileit etjotp jøts idø'øn ja jam yja'jty ma ja Juan wyinaty, ja' ja ñinijkxpy jøts ja yiknøbatit.

14 Ka'ap ja Juan ja twa'añ jøts ja tyiknøbatt, yide'en ja Jesús yiknimaqay:

—¿Jawyeen me xtsøky jøts me nyiknøbatt? Pø metsxi idø'øn ndijy xyiknøbatp.

15 Yide'en ja Jesús y'adsøøy:

—Wan idø'øn t'ukjaty; jade'en ne'egi ndyimdyøø'jint jøts ku ja'ayi nbadu'unint sa Dios Teety tyiy'ajtin wya'añ.

Kyupøjk idø'øn ja Juan ja jade'en.

16 Ja'ayi ja Jesús ñøbejty, jøts ja pyidsiimy jam nøøjotp. Winets nay jatyi adsu'jky y'awaqajch ja tsajp, jøts ja ojts t'ejxpaaatti ja Dios y'Espíritu Santo ku ja ñigida'agyi sam tsapakin jøts ja tyakakpajti.

17 Winets ja Dios Teety y'ayuujk yikmadøøy, yide'en ja jap tsajpjøtpy wya'añ:

—Ya'at øts idø'øn n'U'nk'ajtpy, yø' øts idø'øn ndsøky'ajtpy, njantyajotkujk'ajtpyts øts yø'.

4

Ku ja Jesús yikjot'amutsk'ejxwa'añ

1 Xjats ja Dios y'Espíritu Santo ojts yiknijkxyi ja Jesús jam abæk etjotp, jøts miku' ja jam yjot'ejxit.

2 Wixijkxyøøw wixijkchuu' idø'øn ja jam y'ayuu'ajty, jøtsnim yuu ja pyaajti.

3 Winets miku' ja jam ñimeejni jøts ja yikpøktyunwa'añi, yide'en ja ojts ñi'imxyi:

—Pøni janch ku me mjanchdiosu'ngi, yiktsapkaakyat yø tsaa.

4 Xjats ja Jesús y'adsøøy:

—Yide'en Dios kyajpxy wya'añ: “Kuuyi Dios kyajpxy myøji, kidi ja'ajip naçwii'ñit ja'a'y nugo tyajujky'attip ti jaty yikjøø'kxp.”

5 Winets miku' ja ojts yiknijkxyi jam Jerusalén midi Dios kyunuu'kxkyajp'ajtpy, jamts ja ojts yikøxpetyi tsaptøjk kubajk

6 jøts ja ojts ñii'mxyi:

—Pøni janch Dios U'nk mets, kajtswoon ya; pø nømpxi ja Dios kyajpxy jøts ku:
Ja tnøjmit y'ankilis jøts me myik'ejx'ett jøts ku me ka'ap ti mjattit.

Jøts ku mets ja ankilis mdsa'anjø'økit,
jøts mdeky tsaq kyakumit kyayo'odsit.

7 Xjats ja Jesúš t'adsøøy jøts ja tnimaqay:

—Janch nayinømts Dios kyajpxy: “Kidi mDios xjot'ixy.”

8 Xjats ja miku' ja ojts wyaanøjkxkojmiyi jam møj kojpkøjxp, jøts ja jam tyuk'ejxøø wine'en ja kajp naaxwiiñ jøts ku janchkumeeñ janchjotkujk;

9 yide'en ja ojts ñii'mxyi:

—Ngøyajkøjxp øts yø kajp tuki'iysi jøts mets yø xja'bøkøxt, pøni xwinguxanaapy øts, pøni xwindsø'jkip øts.

10 Winets ja Jesúš wyaan jøts ja tnimaqay:

—Miku', jiwa'ak, kidi øts ya xwin'ixy, pø yide'ents Dios kyajpxy wya'an: “Ja Dios Teety tu'ugyi mwindsø'øgip, ja' mbadu'ump pøni sa ja wya'an.”

11 Xjanimts ja nwindsøn'ajtim Jesúš ja miku' myajtstujtiyøø, jøts ja ankilis ja ñimeejnøø, ja'ats ja ojts pyudøkiyi.

Ku ja Jesúš tpadøjkiyii'ñ ja tyunk

12 Kuts ja nwindsøn'ajtim Jesúš tnimadøøy jøts ku ja Juan jam wyinaty puxøjkjotp, winets ja ojts ñijkxy jam Galileit etjotp.

13 Jøts nika'ap ja tyaa'niyii'ñ jam Nazaret, ne'egi ja ojts ñijkxy tsinaabyi ma ja kajp jam mejy'am midi Zabulón etjotp jøts Neftali etjotp, jam idø'ón ja ojts ñijkxy Capernaumit kajpkøjxp.

14 Ka'pxy idø'ón ja jade'en tyuujni yjajti sa ja Dios kyugajpxy Isaías wyinaty tø wyaq'añ ku ja yide'en tjaadyaañ:

15 Meets Zabulónit jaq'y, meets Neftalíit jaq'y,
ma tuu' wingon ñaxy jam mejy'am, midi
yikniido'onip xøøbidsimy ku nnøjkxint jam Jordán.

Meets Galileit tsinaabyidi, pøn ka'israelit jaq'dyi.

16 Jade'en meets x'ejxpaaattit midi Dios Teety
ñajtskajxip sam ja jajin pøn wimbeets ku-
goots tyimy'ejtnidip,
nisudso mgawiñmaa'nbyaaatti pøni sadam idø'ón
ja Dios mdsøkyidi,
tøts ja tyikujajtaagi tyikudøø'kxaagi pøn ja pyøky
tmi'oookwaniidip jadi'iñi,
jøts tø ja Dios mduu'mø'øyidi sudso mnitso'ok'attit.

17 Kuts ja Jesús ja'ayi jam Capernaum kyajpkøjxp
yja'aty, yide'en ja kyajpxwa'kxniøjkuyii'ñ:
—Jawidi mbøky, yiktigatsti mdsinaa'yindi,

ja'agøjxp ku ja wyingøñ ja Dios kyutujk midi ja
tyanitanaapy ja naxwii'ñit jaq'y.

Ku ja Jesús twaqadsøøy nimaktaxk ja ajkxmakkpi

18 Jam ja Jesús wyinaty ñaxy mejpya'am midi
jam Galilea etjotp, ku ja t'ejxpaaajty namajtsk
ja jaq'y midi ttukmiga'ax'ajtip, tu'uk txøøw'aty
Simón, nayı yikxøømøøpy ja Pedro, jøts jadu'uk
Andrés. Ajkxmakk idø'ón ja tyunk'ajtip ixam ja
wyinaty tyimñiwejtpatti ja tya'ajkxmajk.

19 Winets ja nwindsøn'ajtim Jesús ja ñimajyidøø:

—Madə'akti, møøt wídetlik øts jøts nduknijawidit sudso jaa'y ja nitso'ok'ajtin tpaatt.

20 Jøts idø'øn ja nay jatyi tnajtswøjidøø ja tya'ajkxmajk jøts ja ojts tmøødidi.

21 Tø wyinaty waani yø'ødyi, jamts ja Jesús ojts t'ejxpåtkojmi nayi namajtsk ja jaq'dyi midi tukjaq'dyi: tu'uk yJacobo'aty jøts jadu'uk Juan txøøwi, ja Zebedeo dø'øn ja y'unaq'jk. Jam ja wyinaty møøt ja tyeety barkijotp, ja tya'ajkxmajk ja jam wyinaty y'adajkidip. Winets Jesús ja ojts yaajxiyidi,

22 jøts ja nay jatyi tmajtstuttøø ja tyeety jam barkijotp, jøts idø'øn ja tmøødidiøø ja Jesús.

Ku ja Jesús tyik'ixpiky ja mayjaq'y

23 Øy ja Jesús øy mædsøo tyimwyidity jam Galileit etjotp, ku ja øy magajp yja'aty jøts ja yik'ixpiky jam tsaptøjkjotp, jøts ja tkajpxwa'kxy ja Dios y'øgyajpxy midi ja tyanitanaapy ja yjaq'y, jøts ja øy pønjabøn tyiktsøøky pøn jam tigati pa'am pøjkip.

24 Jøts ja Jesús yiknija'wiyii'ñ, ñija'wigyøjxtøø ja' pønity tsinaadyip jam Siria etjotp, ja'ats ojts ja pyamaa'y tyikmendi pøn jaty jam o tigati pa'am pøjkidip ajnidip, jøts ñayikmemidi ja' pøn ja miku' tø tyatøkiyidi jøts pøn ja mø'ødyi pa'am pøjkidip, pøn køxujxtip pakxujxtip. Xjats idø'øn ja nwindsøn'ajtim Jesús ja tyiktsokjxy.

25 Jøts idø'øn ja mayjaq'y jam jade'en yja'atti choondi pøn tso'ondip jam Galileit etjotp, jøts ja yikpawidity ja Jesús. Jam ja'adi pøn kugajp'ajtip ma jaty ja kajp midi kyutujktajk tjagyajptip

Decápolis jøts Jerusalén, jøts nayide'en pøn tso'ondip Judeit etjotp, jøts nayide'en jamidi pøn kugajp'ajtip jaduktamajñ'ampy ma ja Jordánit nøø tyañ.

5

Ku ja Jesús ojts kya'amay jam kojpkøjxp

¹ Xjats ku ja Jesús ojts t'ixy ja mayja'a'y jam, winets ja ñijkxy kojpkøjxp jøts ja jam y'ixaajky, jamts pyabøjkpitøjk ja ñachinaq'a'y'awidejtøø,
² jøts ja ojts yi'de'en tyik'ixpøjktøki:

Ja' pøn nekim t'ejxtip

³ —Tya'oy'ajtidip ja' Dios kyunuu'kxin pøn ja y'amutsk'ajtin yja'wip, ja'ats pyaattip ja Dios kytujk midi ja tyanitanaapy ja yja'a'y.

⁴ 'Tya'oy'ajtidip Dios kyunuu'kxin ja'adi pøn jotmayaxtip pøn jotmay'oo'ktip, ja' idø'øn Dios ayo'ejxidip.

⁵ 'Tya'oy'ajtidip ja' Dios kyunuu'kxin pøn myiduda'aky'ajtip ja y'awejax'ajtin, ja'ats pyaattip ja øy'ajtin midi ja Dios tøtni'adsowi.

⁶ 'Nayide'ents ja tta'oy'ajtmidit ja Dios kyunuu'kxin pøn tjantyimtyojskip ja øy'ajtin ja tiy'ajtin midi Dios yja'ajip, pudøkiyidipts ja' jøts ja jade'en ttu'undit sam idø'øn ja ttsokti.

⁷ 'Ñayi tya'oy'ajtidip Dios kyunuu'kxin ja'amidi pøn t'ayo'ejxtip ja myigu'uk, ayo'ejxidipts Dios ja nayide'endi.

⁸ 'Tya'oy'ajtidip Dios kyunuu'kxin ja'adi pøn ja yjanchja'win tu'ugyi yik'ejtip, kuwanits ja Dios ja tpaaattit.

9 'Tya'øy'ajtidip Dios kyunuu'kxin ja'adi pøn yikxon tkajpx'øyidip jøts tsep tkananktyuñidi, ja'abi jaq'y idø'øn Dios u'nk'atidip una'jk'atidip.

10 'Ñayi ty'a'øy'ajtidip Dios kyunuu'kxin ja'amidi pøn tku'ayo'ombaqajtidip ja øy chinqa'yin, jøts yikjemdundi yiktedundi, ja'abits idø'øn paqt'ajtidip ja Dios kyutujk midi ja tyanitanaapy ja yjaa'y.

11 'Ñayi ty'a'øy'ajtidip Dios kyunuu'kxin ja'amidi pøn yikjemni maadyip yiktenimaadyip uk yikjemdundi yiktedundi, yikniwambatti a'øy'ampy øts køjxp.

12 Kidits xkumayjawidi, xonjajti jokujk'atti meets, møj'ampy meets ja nøjkx mwingaxø'jkxiyi jap tsajpjøtpy, ø nayide'enxi ja yikjemdundø yiktedundø pøn jaty tø y'atstsøønidì y'atstanidi pøn kugajpxy'ajtidip ja Dios.

Ja' pøn jade'en naxwiin tundip sám ja jaj tyuñin sám ja kaan tyuñin

13 'Jade'en meets idø'øn sám kaañ tyuñin midi wa'ats midi naxwiiñit jaq'y yiktundip jøts chu'jch kyawindigø'ødyit. Nayide'en idø'øn ndejint mdunkpaqtit ku mmigu'uk xukmado'odit ja Dios yja' sudso'ampy y'anmija'win kyawindigø'ødyit. Kuts ka'ap jade'en mdu'undit tø wyinaty mbidsømdi ejxiñ ja kaañin midi kawa'ats midi katump.

14 'Kuwani myik'ejxit myiknijawidit nayide'en sami kajp yik'ijxyin midi jam ejxin'äm midi jam kojpkojxp. Jade'en meets idø'øn ejxpajt mwaa'andip sám jaj yjajyin tyii'kxyin.

15 Kidi ja'apxi ø jaj tnidøøbyøki jøts ja yikpipta'akt kajuun patki'py, ø ja'axi ja wya'ant

jøts ja yikpikta'akt jam ejxin'am mā ja tyikujajit tyikudøø'kxit pøn jaty tsinaadyip jam tøjkjotp.

16 Nayide'ents meets idø'ønmi, tuk'ejxti ja ja'a'y ja øy'ajtin ja xondaqjin jøts t'ejxtit tnijawidit jøts kudam meets xuñ ja tiy'ajtin, mjajotwamp tam meets, myijawidipts kyunuu'kxyjawidipts ja' ja Dios Teety midi mee mnitanajyip o madsso midi jap tsajpjøtpy.

Ku ja nwindsøn'ajtim Jesús tnigajpxy sa tyu'unt ja Moisés kyutujk

17 'Kidi meets jade'en mwìnmaañidi jøts ku øts ja' tø nnimiñ jøts øts ja Moisés kyutujk jøts øts ja Dios kyugajpxy y'ixpøjkin nyikudigøjyidit; kidi ja'apts ø tø nnimiñ, ja'axi ø nnimimpy jøts øts ja jade'en yikxon njaaqtyimnígajpxy sa jaty ja tø wya'andi.

18 Janch øts idø'øn nwaa'ñañ, pøni wine'en iiy tyaa'ní yø naajx yø tsajp, niwine'enints ja kutujk kyagudigø'øty kunim ja tuki'iyi ka'pxy jade'en ty-imyatt pøni ti jaty idø'øn tunipnim.

19 Paty ja ka'ap yikmøj'ext ku Dios kyutujk ttanitanit ja yjaa'y pøni pøn yiin waan tkayikmøjip ja Dios kyutujk, kuts ja myigu'uk ja nayide'en ttukpabiky sam ja kø'øm tpaduñ yiin waan, ja'ats idø'øn ja Dios kamøj'ejxiøp nayide'en. Pønts ka'pxy tpadump jøts myigu'uk ja nayide'en ttukpabiky, møj'ejxiøts Dios ja' ku kyutujk ja ttanitanit ja yjaa'y.

20 Paty mee ndukmadøy, pøni ka' øy yikxon mjaa'y'atti, pøni mdundiøp nayide'en sam yø fariseotøjkti sam yø kajpxwejpitøjkti, nijuunits

meets Dios kyutujk jade'en xkapaajtiyidit midi yjaa'y ja tyanitanaapy.

Ku ja Jesús tnigajpxy sa kya'oyi ja aki jots ja jotmajtin

21 'Tøxi xnimadowdi ku ja n'apteety'amøj yiknimaadyøø: "Kidi myikjaa'y'øøky, pøni pøn yikjaa'y'oo'kp yiktiidyu'ump ja'."

22 Yide'ents mee nnøjmi pøni pøn ja myigu'uk tmi'ambøjkp, nayi yiktiidyu'ump ja'. Uk jam o pøn ja myigu'uk tjemnøjmi ttenøjmi, tiidyuni dipts ja' ja kutujk adsinaabyidi ma ja kutujktajk jam; uk pøn tnimaapy ja myigu'uk jots ku ja myø'øty, paat'ajtip ja' jots ja y'ayo'ot ma jøøn jap ayodaajkjotpy.

23 'Paty pøni mbikta'akwandip ja myøxy jam altajrwemp, kuts jam mja'att*i* jots winet xja'myatsti jots kudam ja mmigu'uk jap tu'uk pøn mmidsep'ajtip,

24 jamyits ja altajrwemp xmajtstu'uttit midi myoxwandip, jots ja jawyeen x'atskajpx'øyidit møøt ja mmigu'uk. Pøni ti dø'øn mnadyami'ambøjkidip jots mnamyijotjimbetidit xem yam møøt ja mmigu'uk, winetnimts jadigojk mnøjkxt jam altajrwemp, jotsnim ja xyoxtit midi jam tø x'ukyiknøjkxti.

25 'Ku pøn mni'øøniwya'añidi jots ja myiknøjkxwa'añidi jam kudunk wyindum, namga'anim jam myiknijkxyidi, tiku yikxon xkakajpx'øyidi jots ja møøt mnamyijotjimbetidit jadigojk, jots kidi myiknijkxyidi jam windsøn tiidyumbi wyindump. Ja ti nø'ømp ja windsøn jam? Pø mgøyakidipxi ja jam jots mee

myikøyakt mā ja tajk mayojr jamdi, ja'ats mee myikpuoxjktøkiyip jøts mee myiktsu'umt.

²⁶ Øts idø'øn wamp, jøts ku jaanim mbidsø'ømdit ku wyinaty tø ja multi xkubatkøjxti.

Ku ja Jesús tnigajpxy pøn tø'øxy yaa'y nabyøjkxiidip

²⁷ Tø meets iinet ja xnimadøy ku jekyip yide'en yjawaqandi: "Kidi mmigu'uk ñiyaa'y ñidø'øxy xpøjkxiyi."

²⁸ Yide'ents øts nwq'añ, pøn ja'ayi t'ejxkip ja tø'øxyøjk øy ja nugo y'am yjotp yjawinmay, poktyumpts idø'øn ja jade'en.

²⁹ Pøni ka'ap yø mween y'øyi ku yø mdunktunk'atyi jøts myikpøktyunwa'añi, jade'en ne'egi mdyimdyø'øt jøts ku mnawyenjuudit, jøts jagam xpiktaqakt ja mween; ne'egi øy'ajtp jade'en ku ja'ayi wyindigø'øty midi myikpøktyunwajnip, jøts kidi amuum mwindigøøgyixy, jøts kidi amuum mnijkxy jap ayodaajkjotpy.

³⁰ Uk nayide'ents mgø' myikpøktyunwq'añi, ne'egits xkajtspoott jøts køtuk mda'ant; ne'egi øy'ajtp jade'en ku ja'ayi wyindigø'øty midi myikpøktyunwajnip, jøts kidi amuum mwindigøøgyixy, jøts kidi amuum mnijkxy jap ayodaajkjotpy.

Ku ja Jesús kyajpxwijy sudso ja amajtsk'ajtin ñaxy

³¹ 'Nayi tø jekyip yiknigajpxy: "Pøni pøn ñidø'øxy tmajtstu'utwamp, tiy'ajtingøjxpts ja tminawya'kxit, kojp tu'uk ja nøky."

³² Yide'ents ø nwq'añ, ku pøn yaa'dyøjk ñidø'øxy tminawya'kxiyi a'øy'ampy, ku ka'ap ja wyinaty

ja wenk yaa'dyøjk tmøøt'aty, møj tundigø'øyin ja tyumpy, jøts ja tø'øxy pyøktyuñ ku ja wenk yaa'dyøjk ja møøt y'amajtskimyi. Nayi pøky ja yaa'y nayide'en taja'jtøp pøni myøøt'amajtskip ja tø'øxyøjk ja' midi tø wyinaty yikmajstu'uty.

Ku ja Jesúś tnigajpxy ku ka'ap Dios køjxp nugo ndaay'ajtint

33 'Nayi tøts iinet xnimadowdi ku ja mdeety'aptøjk jekyip yiknimaadyi: "Pøni ti mni'adso'owip Dios wyingujkp, kidits meets ja xka'ukyik'adujkní ja mgajpxy ja m'ayuujk."

34-35 Øtsts wamp jøts pøni ti ja mmigu'uk mdamini'adso'owip, ka'ap ja Dios nugo xyiktestigi'att. Ni xkakajpxpaattit ja tsajp jøts ja naajx, jabi Diosxi ja nayide'en yja'ajtpy; ni ja Jerusalén kajp xkakajpxpaattit, jabi nay ja Dios møj yikutujkpixi kyajp ja'.

36 Uk kø'ømbaåt mgubajk x'awaniidi ku ja kyayikmi'biky midi mjadukjanchjawiwyandip o pøn, kidits jade'en nugo mwå'andi, kidi kø'ømipxi meets mwåay mgubajk xyik'øyi, pø nay Dios ja jade'en kø'øm mmøøjyidip.

37 Ka'ap nugo ti xkajpxjimbettit xkajpx'adøjtøt pøni ka'adam ja ka'pxy xnijawidi, jade'ents idø'øn ja miku' ja tyunkjøøjp tyikyø'øy ku xkajpxyondi.

Ku ja Jesúś tnigajpxy sa pøn ja pyøky ñanktyukubetyidi

38 'Nayi tø net xnimadowdi ku ojts jekyip yide'en yiknigajpxy: "Jøts nayide'en pøngapøn ja myigu'uk tyik'ayo'ombåatt pøni ti ayo'on ja jade'en ttuñ, nayide'ents idø'øn ja tyimyiktu'unt."

39 Yide'ents ø nwā'añ: Jøts kidi mee nayide'en xuñ sām ja ka'øyjaā'yindi; pøni mgojxip mdse'jkip, ja' øy ku xmaa'kxuktit.

40 Kuts øy pøn mnīwāmbatwā'añidi jøts adsepkjxp myikpøjkxiwyā'andi ja mnijan, mo'odits, jøts pøni yjaāktyimbyøkwampy ja yukwop, kidits ayuujk nugo xyikyondi, mo'odi.

41 Pøni myiktaguwā'añidip jøts tsimy xpadsø'ømdit, jøts ja jam xyikja'attit pøni ma tø t'a'ejxidi, mjāaktyimdyuuujnidipts ja may'ajt ja' jøts ja jawaani jagam xyikja'jtidit.

42 Pøni myik'amidooodip øy ti, mo'odits, kidi meets ja kamø'øyin x'ixy; nayide'en pøni pøn anuu'kxy øy ti m'amidojidip, kidi mee tø mwa'akjimbejtni jøts mmigu'uk møj may x'adsowdi.

Sudso yikminamyayit ja midseptøjk

43 'Nayi tø xnimadowdi ku jekyip yide'en yiknigajpxy: "Ja' møøt mnamyayit pøn møøt mnamyigu'ukwā'añi, jøts ja kawin'ijxyim xjawit pøn møøt mnamyidsep'atyi."

44 Yide'en ø nwā'añ: Jøts xtsoktit xmiyuju'yattit ja mmidseptøkti, ødyejti ja' pøn mga'ødyejiyidip, pudøki ja mmigu'uk pøn mjam'i'ajkidip mjamijotma'jtidip, ku'amidowidi meets ja' pøn mjemnimaajyidip mdenimaajyidip, pøn mjemduujnidip mdeduujnidip.

45 Jade'en'ampy meets ja Dios Teety tsajpjotpit mja'bøkidit jøts ja m'u'nk'atidit; pø tum ja'axi tyikni'amp tyiknijajp ja øyjaā'y ja ka'øyjaā'y, uk ku tyu'uy ja'ats ja nøø tuu tkajxp.

46 Kuts meets ja'ayi møøt mnamyayi pøn mee mmiyuuyj'ajtip, ḡtits ja jade'en ñiwyä'ānt, ti may'ajt meets ja jade'en myiktagumøyip? Pøn ja jade'en tkajajtp, yikugubajtpi paāt ja jade'en ttuñ.

47 Uk xkajpxpoo'kxtīts ja'ayi pøn jaty mmigu'uk'ajtip pøn tu'ugyi ja mdsinäq'yin møøt ñabyaädyi, ḡti øy'ajtin meets idø'øn jade'en mdumpy? Ti pøn ja jade'en tkajajtp, pø nayide'enxi ja y'adø'øtsti pøn Dios tkajanchja'widīp.

48 Yikxonts mjaa'y'attit øy wa'ats, nayide'en sám ja mgunuu'kxtyeety midi jap tsajpjøtpy.

6

Ku ja Jesú斯 tnäky'ixpikyi ja ødyu'unin

1 'Øyim x'ejxtit, jøts kidi mdsinäq'yin nugo xa'ødyøki ñadyijyi ja mmigu'uk xuk'ejxti øy paāt. Pøni m'adø'øtswändipts jade'en, niwine'enints meets Dios Teety may'ajtin ja mgadagumøyidit ja' midi jap tsajpjøtpy.

2 Paty ku xpudøkidit øy pøn ayoobi jaä'y, kidits meets ja niðuki'iyi jaä'y xamimadyakixy, kidi mee nayide'en m'adøtsni sám ja jaä'dyi midi jam tsajptøjkjotp, midi jam nøø'am tuu'am wiñ'øø'ndip. Jade'en'ampy idø'øn ja jade'en y'adø'øtsti jøts ja kajxaäky pyidsø'ømdit, jade'eñits myay'ajtin ja tpøkti.

3 Jøts ku xmo'ot øy ti ja ayoobi jaä'y, tunts idø'øn jade'en jøts kidibaäat ja xuknijawí pøn me mjady-imyjamøjmigu'uk'ajtpy,

4 ne'egi øy ku ka' pøn xuknijawít ku jade'en xu'unt. Jøts ja Dios Teety wa'ats ja t'ixy ti jaty

me mdumpy øy ja pøn xjagaduknijawi, mbajtipts mets ja myay'ajtin ja'.

Ku ja Jesú斯 tnank'yixpikyi ja Dios'ajot'ajtin

5 Jøts ku mdsapkajpxtit, kidi jade'en xundi sam ja jaq'y midi win'øndip, ja' midi tsojktip jøts ja taní Dios'ajot'attit jap tsaptøjkjøtpy, uk ma jaq'y y'ejxitit jøts ja jade'en yikajxa'aktit. Jade'eñits ja kø'om ñadyukpikyidi ja myay'ajtindi.

6 Kuts ja Dios x'ajot'attit, tøkidi mdøjkjøtpy, agø'ødi ja mdøjk jøts xminuu'kxa'aktit anadyu'uk'ampy ja mDios Teety, pø ixajpxi ja nayide'en jøts y'ijxpy ja' ti jaty mee mdumpy, øy meets ja pøn xjagaduknijawi.

7 Jøts ku dø'øn jade'en ja Dios x'ajot'attit, kidi ja xkajpxjimbetti xkajpx'adøjtì midi tø xja'ukajpxti, kidi jade'en m'adøtsnidì sam ja jaq'dyi pøn Dios tkanija'widip, pøn winmaadyip ku ja y'øømayidit kyajpxmayidit winets Dios ja myadowidit.

8 Kidits meets nayide'en m'adilich sam ja y'adø'øtstin; pø wa'atsxi Dios Teety ja ne'egi tnijawi pøni ti meets idø'øn mga'ejtxip, pøni ti meets idø'øn mdsøjkpy, wa'ats ja tnijawini yam meets ja xka'amidøynam.

9 Paty idø'øn yide'en ja Dios x'ajot'atti:
Dios Teety tsajpjotpit,
kuuyi mets jadu'uk øy wa'ats.

10 Øyts ku xmimiñ ja mgutujk midi mdanítanaapy ja mjaa'y.
Yikjatts ya naxwiiñ nayide'en kø'ømdsojkingøjxp
pøni sa xamidsøky nayide'en sam jap xuñin
tsajpjøtpy.

11 Møøkyts øøts ixyam ja ngaajyik n'uujkik midi øøts xka'ejtxip.

12 Maa'kxik øøts ja nga'øy'ajtin ti jaty øø tø nduñ, kumi tø øøts nayide'en nmaa'kxuky pøn øøts xjemdump xedump.

13 Agidyujk øøts axajtujk øøts, kidi øøts xmajstu'uty jøts kidi myajada'aky ja miku' yja'.

Pø metsxi ja' mgutujk midi ja mjaa'y mdanitanaapy, mets amuum møk'ajtin, jøts ja øy'ajtin xondaqjkin midi xemikøjxp. Jade'en idø'øn ja yjatt.

14 'Pøni mmaa'kxuktip ja jaa'y pøn mjemujuñidip mdeduujuñidip, nayide'ents meets ja Dios Teety mmaa'kxukidit pøn jap tsajpjøtpy;

15 kuts pøn xkamaa'kxuktit, ka'ats meets ja Dios Teety mbojkpiamaa'kxidit.

Ku ja Jesú斯 tnigajpxy ja amaay'ajtin

16 Jøts ku m'amaay'attit ku ø xkagugayidit xkagu'uugidit, kidi meets jotmay'øøgyim x'ejxnidi, kidi meets ja jade'en xyiknigaxi'iky sám y'adø'øtsti ja win'øø'mbi jaa'dyi; jade'en'ampy ja jade'en ttundi jøts ja ttuk'ejxti øy pøn jaa'y ku ja jade'en y'amaay'atti. Jade'eñi ja tpaattti ja may'ajtin jøts ja ka'ap Dios yja' tpaajtidi.

17 Kuts mee m'amaay'att, nawyoogi nagyaaxi, puj mween m'aaw,

18 jøts ja jaa'y kidi tnijawidi jøts kudam me m'amaay'aty. Ja Dios Teety ja tu'ugyi tnija'wip, øy mets ti xuñ xkajpxy, ñija'wipts ja wa'qts; nay ja'ats mets ja may'ajtin mmo'ojoip.

Ja kunuu'kxy jujky'ajtin midi jap tsajpjøtpy

19 'Kidi meeñ kidi pikta'aky ya naxwiiñ nugo x'abøjktøkidi ma ja'ambi jøø'kxpi tyikudigøy ja pikta'aky, jøts ma maa'tspi kadye'ebyi tyøkidi jøts ja tuki'iyi tyikpiðsømguixy ja pikta'aky.

20 Ne'egi øbyidsø'omp jade'en ku xjøp'ijxy'attit jøts xpaattit ja jujky'ajtin midi jap tsajpjøtpy, midi ka'ap mwindigø'xiyidip.

21 Pøni ma xnajtsjawiñ xpaatwa'andi ja jujky'ajtin, nay japts meets ja mwinmaa'ñ y'ity.

Ja øy jaj midi ja jaa'y tyikja'gyukip

22 Xjats ja Jesùs yjaakwaañ:

—Jade'en idø'øn yø mween n'ukpiktaajkint sam ja jajin, yø'øts tyikujajtajkip tyikudøø'kxaajkip amuum ja mne'kx mgojpk; kuts ja mween y'øy'aty, nayide'ents ja amuum tjagyepy ja ne'kx ja kojpk, ka'ap ja ttuktuñ ja kya'øybi;

23 kuts ja mween kya'øyi, nayide'ents ja tyikjaty ja ne'kx ja kojpk sam pøn kube'ets kugoots y'ity. Pøni jamts ja jaj xmøødi jøts kuts ja xjaaktyimyik'oockni ku ja jade'en yjaaktyimyajtni sam kyoots'ityin, ijaaaktyimyjinajxpts ja' yam ja tø yjakoodsimyi!

Ku ka' tuk'ojkyi majtskjøøjp n'ajot'ajtin jade'en ja Dios jøts jade'en ja meeñ

24 'Ka' pøn tumbi namajtsk wyindsøn tmiduñ, ku ja jade'en ttu'unt, tu'ukts ja pyidsø'ømt pøn ja wyinjawip, jøts ja yjadu'ukpi ja tkawinjawit, tu'uk ja t'ømyidu'unt jøts ja yjadu'ukpi ja tka'ømyidu'unt. Paty nayide'en ka' pyaat'atyi jøts nmidu'unin ja meeñ ixyadams Dios njamidu'unma'andi, tu'ugyi Dios n'ajot'ajtin.

Ku ja Dios t'ejx'ity pønjaty ja y'u'ngip y'unajkip

25 'Ja'agøjxp øts idø'øn nwa'añ, jøts kidi xjotmay'attí pøni ti dø'øn mga'adyip m'uuktíp, pøni ti dø'øn mdajujky'attíp, ni ja mwet mnaqamy xkajotmay'attít ti dø'øn mnadyaxoxidip. ¿Ti jade'en ja jujky'ajtín yikpaatty sámí kaaky jiikxyin? Pø ka'axi. ¿Jøts ja wet naqamy mibaat ja t'uk'amibaat nayide'en pøni sa dø'øn ja ne'kx ja kojpk yikmøøt'aty?

26 Ejxti yø joon, ejxti yø jiyujk midi kakwi dejttíp jam tsajpwemp, ka'axi yø ñe'epti kyojtí, ka'axi pyikta'aky yø tyikpidø'økti, ka'axi pyikta'aky yø tpøkjø'økti jøts tpikta'aktit jap tsa'jxjøtpy; øy yø jade'en yjagatundi, yikmøødyipts yjiikxy yø', ja' yø tmøøpy pøn mee m'ajot'ajtip, ja Dios Teety pøn jap tsajpjøtpy. ¡Tits mee mdsow sa ja jiyujk jade'en ja yja'yikmo'odi!

27 ¿Pøn kø'ømdsøky tyimy'uknankyojnip jagujkp metrin, øy ja mabaat jade'en tjadyimyjatsøky?

28 ¿Jøts tiku xjotmay'attí ja wet ja xox? Ejxti yø ujts ejxti yø piy midi yomp aayjøøjty ujtsjøøjty, ka'axi yø pyeetti kyojtí, ka'axi yø ti ttundi;

29 jøts øts idø'øn yam wamp, jøts ku ni ja rey Salomón jade'en ojts kyanadyaxoxyi ja xyox ti jaty ja jam wyinaty myøøt'ajtpy, sam yø ujts sam yø piy tmidsujkaxi'iky ja xyox.

30 Pøni xyøjxpy tamts Dios jade'en ja ujts midi ja ixyam yomp ja aayjøøjty ja ujtsjøøjty, øy ja jabom wiøjkp yjayiknitsaañit, ¡tits mee mdsow sa ja ujts sa ja piy jade'en yjaakyikxoxy, meets kaja'gyukibidi meets ka'ajot'ajtpidi!

31 Paty kidi mmaydi mdajti, jøts kidi mwø'añdi: "¿Ti dø'øn ngaa'yim njøø'kxiim? uk ¿ti dø'øn

n'uujkim? uk ɿti dø'øn nwet'ajtim nnäamy'ajtim?"

³² Tum yø yjade'emb i pikta'aky pyawiñmaadyip ja jaa'y pøn Dios yja' tkaja'gyukiyidip; meetsts mjagyajpiñ ja Dios Teety midi jap tsajpjøtpy, ja' ja tnija'wip pøni ti mee mga'ejtxip.

³³ Ja'ats meets jawyeen mjotmay'atp sa xpaaattit ja Dios kyutujk midi ja tyanitanaapy yja'a'y, jøts nayide'en ja y'øy'ajtin chuj'ajtin midi yja'ajtpy, mbaatpts meets ja yjade'emb i pikta'aky tuki'iysi.

³⁴ Paty kidi nugo xjotmay'atti pøni ti me'emp kida'akp jabom wiñxøjkp, jabi kø'ømxi ja ñank'ejxit ñankñijawiyit ja jabomit'ajtin.

7

Kidi pøn o ti xawindsø'ødyi

¹ Kidi pøn nugo o ti xapøky'ejxti, jøts Dios nayide'en mgapøky'ejxit.

² Nayide'en meets Dios ja mdagubatiyit pøni sa meets ja mmigu'uk xuñ, nay ja'ats ja yik'awetsp.

³ ɿ Sudso dø'øn ja mmigu'uk pyøky x'ejxpaaqtiyi, jøts ja mja' ne'egi xka'ixy kudam ja jawaani møj?

⁴ Jøts, ɿ sudsots mets idø'øn namyikajxiñim xkajpx'øyiwyä'añ yäm mets ja mdsinäa'yin øy xkayikyø'øy?

⁵ ɿ Meets wiñ'øø'mbi ataqadyi! yik'øyidi jawyeen ja mga'ochinäa'yindi, winetniñmts ja mmigu'uk chinaa'yin xkajpx'øyiñidit.

⁶ Jøts kidi nugo ajawi øy pøn xmo'odi midi ja Dios yja'ajip, kidi jade'en xundi sam uk'otigati nugo ajawi yikmø'øy, ku ja nay ja'ayi m'uktanibidø'jkniyidit, jøts tsojk tatsu'utsa'am m'ukyik'ejxnidit. Jøts kidi

nugo ajawí xukmadowdi Dios kyajpxy pøn tkaja'gyukidip, ku ja nugo t'uk'ämniłeknidi t'uktsaachniłeknidi, taxi'iky nugo tjawidi.

Amidowdi pøktsowdi, ixä'adi kugajpxidi øy ma

⁷ 'Amidowdi pøktsowdi, jøts Dios mmo'ojułdit; ixä'adi pøni ti mga'ejtxidip, mdukpqađipts meets Dios ja'; uk ku mgugajpxidit muum, yik'awałatspts øy pøn ja tøjk'aaw.

⁸ Ti ja kidyimy'ukyikmøøpy pøn t'amidoop pøn tpøktsoop, pyajtpy ja' pøn tigati t'ixaapy; uk ku pøn kyajpxwidity kyugajpxi, øy muum yik'awajtsxiłipts ja tøjk'aaw ja øy pøn.

⁹ 'Ti wan meets ja ndejin winaqagin pøn y'u'nk y'unał'jk tmøøpy tsaq ku ja t'amidooy tsapkaaky?

¹⁰ 'Uk tmø'øy tsaq'ñ ku ja t'amidooy ajkx tsaq'ay?

¹¹ Øyts mee mabaat mjagatyimy'øyjał'y'atti, mjajtiptsi ku xmo'odit m'u'nk m'unał'jk midi øy tsuj pidsømp, jtits Dios tyungip pø tsajpjøtpyxi ja', myo'opts ja' ja øy'ajtin ja tsuj'ajtin pøni pøn ja amido'oxiyip!

¹² 'Jade'en idø'øn xun'ettit, meets idø'øn ja mmigu'uk mwindsø'øgip sám meets ja kø'øm xjatsøky ja nawyindøsø'øgi; kumi yø' idø'øn ja Moisés kyutujk ñi'anemempy, jøts nayide'en wy'añ ja kugajpxtyøjk ja ñoktyi.

Ja mutsk tøjk'aaw

¹³ 'Jap idø'øn mdøkidit ma ja tøjk'aaw kadanaxyim midi mutsk midi xu'uts. Møj ñidøjk'aaw ja', møj ñiduu' ja' midi nøjkxp yap ayodaajkjøtpy manim idø'øn tuki'iyi wyindigøøgyixy, may ja' pøn yap tøjkidip;

14 jøts ja tøjk'qaw, jøts ja tuu' midi nøjkxp jap ma tsinqa'yin xemikøjxp nbajtindit, mutsk ja' xu'uts ja', niwaani ja iidyi pøn idø'øn ja tøjkidip.

*Pøni sa wyimbidsimy øy ti, ja'ats tyikwingaxø'kp
pøni sa ti y'øyi kya'øyi*

15 'Øyim mnay'ejx'etidit, øyim x'ejxtit ja jaq'y pøn win'øø'ndip, ñadyijiyiwyaq'andi jøts ku Dios yja' ja tkajpxidi. Ñadyijyi ja mninijkxyidi amyuuyj tsaachyujy, ja' y'qawidip yjojtidip ja kubety'ajtin, ja' wyinmaaq'ñ'ajttip ja kya'øybi.

16 Ja' meets ja mda'ejxkap pøni ti jaty tyundiip, pøni sa jaty y'adø'øtsti; ka'axi uvi tsaq'am yikwiduky jam kujp kipkyøjxp, ni iigi tsaq'am kyawinaky jam kujp'aagyipkyøjxp.

17 Paty idø'øn ja kipy midi øy, pøni øgyipy ja', nayide'ents tyøøm ja øy tyikpidsimy; midi'its ka'øy, nayide'ents tyøøm ja tyikwingaxi'iky ka'øy.

18 Ka'ap ja øgyipy tyøøm tyikwimbindsimy ka'øy, ni ja ka'øgyipy ka' tyøøm tyikwingaxø'økmi janch øy.

19 Ja kipy midi jaty ja tyøøm ka'øy, jøts kumi nayide'en idø'øn ja kipy kya'øyi, yikpootp ja' jøts ja ñitø'øty jap jønjøtpy.

20 Jade'en meets idø'øn ja jaa'y x'ejxkapt, ja' ja tnigajpxp pøni ti jaty tyundiip pøni sa jaty y'adø'øtsti.

Ku ka'ap pøn nugo ajaw'i tyøkit ma Dios ja kyutujk ja naxwii'ñit jaa'y ttanitani

21 'Pøni pøn jaty øts jade'en nugo xkajpxpatp, jøts nika'ap ja Dios Teety yja' tpaduujniyidi, ja'ats ka' tpaattti ja Dios kyutujk.

22 Ku tpaatt ja'abi tiempi, ku yja'att ja xøøw jumøjt, may øts ja jaa'y xnøjmidit: "Windsøn'ajtim, windsøn'ajtim, ja'ats øts tø ngajpxwa'kxy mets ja mja', mets køjxp øts ja jade'en tø nduñ ku øts ja miku' tø ngajpxpidsimy jøts øts jaa'y ja ndukmajstu'uty, jøts ku øts ja milagri nayide'en may'ojk tø nduñ."

23 Kuts ja jaa'y jade'en xnøjmit, wìnets n'adso'ot: "Ka'axi mee mä møøt nnay'ijxy'atyi, jiwa'akti ya kidi øts ya xwin'ejxti, ku meets kawine'en tø mgawindiy'aty jøts xundi ja kya'øybi."

Majtskjøøjp ja pøch kyojpk

24 Pøn ø xmiimadoop jøts jade'en ttuñ sa nwä'añ, jade'en idø'øn ja' sam ja jaa'y midi wijy midi tyøjk tkojp tsaqagøjxp, tum tsaq ja amuum tyuko-jpk'ajtpy.

25 Kuts ja tuu myiiñ, jøts ja nøgom pyidi'jky, amuum ja nøø'qaw nøøjoojt kyombejty, jøts ja poj jadi'iñi tyikpojwimbetwaní ja tøjk; jøts ja nigidi kyidaay, kumi tum tsaq ja jap wyinaty amuum kyojpk'ajtpy.

26 Pønts ø xkamimadoop ku ka'ap jade'en ttuñ sa nwä'añ, jade'en idø'øn ja' sam ja jaa'y midi tkaja'gyukip o ti, midi ja tyøjk ojts tkøjy jam pu'jotp.

27 Ku ja tuu ojts myiñ, jøts ja nøø'qaw nøøjoojt kyøømy, jøts ja poj jadi'iñi tyikpojwimbetjtni ja tøjk, ojts ja tøjk kyiday. ¡Adsø'jkibim ja ojts yjanchkujeti!

28 Ku dø'øn ja nwindsøn'ajtim Jesúš kyajpx'abajtiyii'ñ jøts ja jaa'y janchñigyumäap tja'widøø ja ixpojkin;

29 pø jade'enxi ja yik'ixpikyidi sám o pøn møk'ampy kutujk tjagyepy, ka'ap ja jade'en yik'ixpikyidi sám ja kajpxwejpitøjkti.

8

Ku ja Jesús tyiktsøøjky ja jaa'y pyu'uts

1 Ku Jesús chøø'ñ jam kojpkøjxp jøts kyidaajky, may jaa'y ja ojts pyadsøøñi.

2 Xjats jaa'y ja ojts tu'uk wingon ñinijkxyi, møj pu'uts pa'am ja pøjkip, ja'ats idø'øn jam ojts ñaguyuxendya'agyi jam nwindsøn'ajtim Jesús wyingujkp, jøts ja tnimaay:

—Teety, mmøøt'ajtpy ja møk'ajtin jøts xyiktso'okt, yiktsokts øts mdsojk'ajtingøjxp.

3 Xjats ja ojts ja'ayi tkøníxajy, yide'en ja tnimaay:

—Ndsøky'ajtpy øts jøts mdso'okt. Tsokni.

Ja'ayi ja jade'en wyaañ, jøts ja pu'uts pøjkibi jatyi ñajxy ja pya'am, jatyi tyagaayi jxy ja pyu'uts.

4 Jøts nwindsøn'ajtim ja ojts ñii'mxyi:

—Øyim x'ext, kidi pøn xukmadøy; øy ja'ayi xniñøjkxt ja teety ja', ja'ayi m'atspaætp jøts ja myøxy ja'ayi xpikta'akt midi ja Moisés ojts tn'i'anem, jøts ja jaa'y t'ejxit jøts ku tø mdsø'øky.

Ku ja Jesús tyiktsøøjky ja romanit soldædi tyumbi

5 Xjats ku ja Jesús kyajptøjkìyìi'ñ ma ja kajp jam txøøwi Capernaum, jamts ja tu'uk ñimejni ja romanit jaa'y midi wyinaty tnwindsøn'ajtp nídukpy ja soldædi, ja'ats ja møk'ampy niimaajyøø,

6 yide'en ja wyaañ:

—Teety, ixajp øts tu'uk ndumbi pa'am tmigo'kní ndøjkjøtpy, jadi'iñi tø myujkní xyujxni, yjanchkupijkpy idø'øn ja jap ja jajyi tøøyi.

⁷ Wìnets ja nwindsøn'ajtim Jesúus ja tnimaay:

—Øy øts ja n'atsyikts'o'okt.

⁸ Jøts ja jaa'y yide'en y'adsowimbijty midi idø'øn twindsøn'ajtp nídukpiky ja soldadidi:

—Teety, ka'ap ø xpaat'aty jøts mets mdøkit ndøjkjøtpy; ana'am ja'ayi jøts cho'okt øts ja ndumbi.

⁹ Nayide'en øts ane'emy n'ity, nay jats øts ndumbimi midi ø n'an'a'amp. Ku øts nídu'ugin nnøjmidí, nøjkx, nøjkpts ja jatyi; uk nnøjmits øts jadu'uk jøts mye'ent, mempts ja jatyi; uk nduktunwa'añ øts ja ndumbi øy ti pøn øts jadi'iñi ñyiktumpy ndøjkjøtpy, tyumpts ja' pøni sa øts ja n'ane'emy.

¹⁰ Xjats ku Jesúus ja jade'en tmadøøy, ñigyumaaap ja tja'wiyihñ, jøts ja tnimaay pøn jaty ja jam wyinaty payø'øyiyp:

—Janch øts idø'øn nwaa'añ, ni Israelit jaa'y øts ya ma jade'en ngapaqdynim sám ya'at jaa'y tmøødin ja janchja'win møk'ampy.

¹¹ Øts idø'øn wamp jøts ku may nayjade'embí jaa'y øy madsoo choondit, jøts møøt jujky'ajtpi y'ixa'aktit ja Abraham, ja Isaac jøts ja Jacob; yik'ejxti jap ma Dios kyutujk ttanitani ja yjaay;

¹² jøts pøn japaat'ajtidip jøts ja yjap'attit ma Dios kyutujk ttanitani ja yjaay, yikajxpidsø'ømdipts ja jap jøts ñøjkxtit ma kube'ets kugoots, jøts ja jap chabaaqwidettit y'qmdøtskaattit chaachtøtskaattit.

¹³ Jøts idø'øn ja nwindsøn'ajtim Jesúus tnimaay ja jaa'y midi tniwindsøn'ajtp tukpiky ja soldadidi:

—Nøjkxni mdøjkwindum, jøts sã tø xjanchjawi yiktu'umpts ja jade'en.

Jøts ja tumbi nay jatyi myøkpijky.

Ku ja Jesús tyiktsøøjky ja Pedro tyaqkmø'jt

¹⁴ Winets ja Jesús ojts ŋijkxy Pedro tyøjkwindum, jøts ja jam ojts tpaaqtí ja tyaqkmø'jt, jøts kudam ja møk jømba'äm ja jam tmigo'kní.

¹⁵ Ojts ja tnixaji kyø'køjxp, jøts jømba'äm ja ojts jatyi ŋiwa'ächiyi; ojts ja jatyi wyä'kukí jøts ja nay jatyi wyindsø'jki dyøjkiyidø.

Ku ja Jesús tyiktsøøjky ja maabyamaaq'y

¹⁶ Xjats ku kyooodsiyii'ñ, jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús may'ampy ja jaä'y yiktanimiñ midi ja miku' wyinaty tø tyatøkiyidi; jøts ja ojts ja'ayi tuk'qawiyi tmigajpxy, ja'ayits ja tyuktapidsøøm ja maamyiku' jøts ja tyikmøkpøkjxy nüduki'iyi ja pamaa'y.

¹⁷ Jade'en'ampy idø'øn ja jade'en yjajty, jøts idø'øn ja jade'en tyimyjaty sã wyinaty tø tnigajpxy ja kugajpxy Isaías, ku ja yide'en wyaañ: “Ja' tuki'iyi tmidanaagyøjxp adøm n'ayo'on, nay ja' tmidanaapy adøm ja nbøjkin n'aq'anin.”

Ja jaa'y midi wyinaty tpawidetwamp ja Jesús

¹⁸ Xjats ku ja nwindsøn'ajtim Jesús ojts t'ixy ku mayjaä'y ja yjanchtamujkniyi, winets ja ojts wyä'añ jøts ttanaxtit ja nøø jøts ŋøjkxtit jam jaduktamajñ.

¹⁹ Winets tu'uk ja kajpxwejpi myiiñ mä ja Jesús jam wyinaty, jøts ja Jesús ojts yiknøjmi:

—Windsøn, tsoomp øts, nbanøjkxp mets øy mædsoo pøni mä me mnijkxy.

20 Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús y'adsøøy, yide'en ja wyqañ:

—Ne'egi jaa ja waajx yjut, ne'egi jaa ja joon pya'an; østs, niti ø xka'ejtxi øyik øts idø'øn ma n'øøni'int.

21 Xjats ja ja'a'y jadu'uk wyami midi ja wyinaty pyabøjkpi'ajtpy, yide'en ja ñimqajyøø:

—Windsøn'ajtim, tnijkxy øts jawyeen ja ndeety t'atsyiknaxøki.

22 Winets ja Jesús y'adsøøy jøts ja wyqañ:

—Møødik øts, majstu'ut yø oo'kpi, wan ja tyikpidø'økti ja myi'oo'kpi pøn y'anmija'win jaju-jkyi tø tyik'oo'knidi.

Ku ja Jesús tyiknajxy ja møk poj jøts ku ja tyik'amøkijiiñ ja mejy

23 Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús tyøjkiñqa jam barkijotp møøt ja pyabøjkpitøjk.

24 Winets ja poj møk'ampy yjantyimyiiñ jam mejyjotp, jadi'iñi ja nøø yjanchtojmø'kni jøts jap barkijotp yjanch'ayø'øyini. Maapts ja nwindsøn'ajtim Jesús wyinaty.

25 Winets pyabøjkpitøjk ja ojts yuxiyiyi, yide'en ja ojts ñii'mxyiyi:

—¡Windsøn'ajtim, ejx øø nnøøjøø'kxni, yiknitsok øøts! ¡Pø nødøjkijy'adøjtsnampts!

26 Jøts ja t'adsøøy yide'en:

—¿Ti mdsø'jkidip ku mdsø'øgidi? ¡Janch yii'nim meets ja janchja'win xmøøt'aty!

Xjats ja tyanaagyukiyiiñ, jøts ja ojts tnøjmi ja poj jøts wan tnaxy jøts ja mejy kya'uk'adøtsnit; jøts idø'øn ja jadi'iñi myøøñ, naye'en jotkujk'atyim tyqañ sam idø'øn ku ja et kyapøjy.

27 Jøts ñigyumaāp ja tyimyja'widøø, nømdip ja':
—¿Ti pøn jaā'y yø jade'en, m̄imadoojīpāat poj
yø', m̄imadoojīpāat mejy yø'?

Ja Gadariit jaā'y pøn wyinaty ja miku' tø tyatøkiyi

28 Xjats ku ja nwindsøn'ajtim Jesús yja'jty jaduktamajñ mejy'agø'øm, jamts ñaxwimbidsømdøø Gadara y'etjotpti, winets jaā'y namajtsk pyidsømdøø jam kamisantijotp mā oo'kpí ñaxøkidi, jøts ja ojts tnimendi ja nwindsøn'ajtim Jesús. Miku' ja wyinaty tø tyatøkiyidi tum jade'en ja namajtskti, janch tyimgyubetyts idø'øn ja'adi, ka'ap idø'øn ja jam øy pøn tkunaxi jam tuu'äm.

29 Jøts ja yjanchabaāabinaxwa'aktøø:
—¿Ti øø xanibøjkíp, ti tsepxik adøm njagyejpyim, mets Jesús, mets Dios U'nk? ¿Ja' mets ya tø xnimiñ jøts øøts ixyamyi xtyimyik'ayø'ombaqatwangøjy?

30 Nay jamyits idø'øn wingon wyinaty y'ojkwidejtmdi maagyuch;

31 winets ja miku' nuu'kxqajkingøjxp t'amidooodøø ja Jesús, yide'en ja tnimaadyøø:

—Pøni xyikpidsømwamp øøts, wants øøts yø' kuch ttatøki.

32 Xjats ja Jesús wyañañ, yide'en ja tnimaay:

—Nøjkxti.

Jøts idø'øn ja miku' jade'en pyidsømdøø, ojts tmajtstu'utti ja jaā'y jøts ja maagyuch ja ttøjkidyøø; winets ja kuch niðukil'iyyi yjanchnabyagunajxidøø jap jaā'jøtpy jøts ñaxkidaaktøø jap nøøjøtpy, japtops ja ñøøjøø'kxkøjxtøø.

33 Jøts ja jaā'y midi wyinaty kuch'ejxtip, ojts ja kya'akti, janch tsø'jkidip ja', jøts ku ja jam

kajpjotp yja'ttøø, jamts ja tuki'iyi tnimadyakøjxtøø
sa wyinaty ja jaaq'y tø yjatti kyubatti pøn ja miku'
wyinaty tø y'uktatøkiyidi.

³⁴ Winets ja jaaq'y niðukii'iyi cho'ondøø pøn jaty
jam wyinaty kajpjopti, jøts ja ojts ñøjkxti ma ja
Jesús jam wyinaty; kuuyits ja ojts t'ejxti, jøts ja
tnimaadyøø møk'ampy jøts ja jam tyimbyidsø'ømt
ja' y'etjotpti.

9

Ku ja Jesús tyiktsøøjky ja køxujxpi pakxujxpi

¹ Xjats ja Jesús tyøjkii'ñ barkijotp, jøts ja ojts
ñijkxy jam jaduktamajñ, ojts ja ñøønaxy jøts ja
yja'lty kyajpkøjxp.

² Jamts jaaq'y ja ojts tu'uk yiktaninijkxy midi
køxujxp pakxujxp, ki'iy ja jam ojts tyknøjkxti. Jøts
ku dø'øn ja nwindsøn'ajtim Jesús ojts jade'en t'ixy
ja jaaq'y jøts kudam ja møk'ampy ja janchja'wìn
tjanchmøødidi, jøts ja pamqaq'y ja tnimaay:

—Kidi u'nk nugo mdyimyotmay'øøky; nbo-
jkpimee'kxpy mets.

³ Winets winaqagin ja kajpxwejpitøjk
wyinmaadyøø jøts ja wyandøø: “Dios yø jade'en
kya'ømyigajpxpy, pø nugo jaaq'yxi yø!.”

⁴ Jøts kumi wø'øts ja nwindsøn'ajtim Jesús ja
tnijawí sa jaty ja wyinmaydi, jøts ja tnimaay:

—¿Tigøjxp ku jade'en ka'øwyinmøa'ñ xjagyapti?

⁵ ¿Ja ti ne'egi jawaani jajtni, kuts yø pa'amjaaq'y
nnøjmit: “Nmee'kxpy øts yø mbøky”, uk ku
nnøjmit: “Wø'kukí, pøkmukni yø mmaaabajt jøts
nøjkxni mdigam”?

6 ḥxyamnim meets inet x'uk'ext mabaat øts idø'øn ja møk'ajtin nmøøt'aty ya naxwiiñ jøts ø nmaa'kxt ja pøky.

Xjats ja tnimaay ja koxujxpi pakxujxpi:

—Pido'kní wa'kukiñi, wejtsjø'øk yø mmabajt jøts mnøjkxnit mdigam.

7 Winets ja pamaay ja jatyi wya'kukiyii'ñ jøts ja ojts ñijkxy jam tyøjkwindum.

8 Kuts ja mayjaay ja ojts jade'en t'ejxti, xjats ja yjanchø'jkiñidi, winets ja tja'myajtsti ja Dios jøts ja tmøja'widøø tkunu'u'kxyja'widøø, ja'agøjxp ku ja jade'en t'ejxti jøts kudam ja Dios Teety myøk'ajtin tmøøt'ajtti, pø niñugo jaa'yxi ja ttejti.

Ku ja Jesús tpawaay ja Mateo

9 Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús jam ojts chøøñ, jøts ja ojts t'ejxpaaaty tu'uk ja jaa'y pøn txøøw'ajtp Mateo, jam ja wyinaty chøøni ma ja yikugubajtpi y'ixa'akti, jøts idø'øn ja tnimaay:

—Mada'ak, møøt wiðetk øts.

Winets ja Mateo tyanaagyukiyii'ñ, jøts ja ojts pyadsøøñiyi.

10 Ku wyinaty ja nwindsøn'ajtim Jesús jam kyay Mateo tyøjkjotp, winets ja mayjaay jam mendøø pøn yikugubajtip, møøt ja'adi pøn ka'øy jaa'y yiktejtip. Ja'ats idø'øn ojts yjam'atti, jøts ja tmøøt'ixaqtøø jam kaadyaajk windum møøt ja Jesús jøts ja pyabøjkpitøjkti.

11 Ja'ayi ja fariseotøjk ja ojts jade'en t'ejxti, xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús pyabøjkpitøjk yik'amidooodøø:

—¿Tigøjxp ku yø mwindsøn tmøøtkay yø yikugubajtpitøjkti møøt yø kawindiyyaa'dyi?

12 Ojts ja nwindsøn'ajtim Jesús ja tmadøy, xjats ja kø'øm tnimqay ja fariseotøjk:

—Pøn mørk pøn kasajajtip, ¿ti ja tyikwā'andit ja tsøøyibi? Ja' ja ttsojktip pøn pøjkidip.

13 Kidi ja'ajip ø tø nnimiñ pøn øy pøn wā'atsti, ja' ø tø nnimiñ pøn pøktyundip jøts ja chinqā'yin tyiktigatstít. Nøjkxti jiwa'akti, pamaadyi padajti pøni ti dø'øn tyijpy ya'at Dios kyajpxy: “Ja' ø ndsøjkpy jøts xmøøt'attit ja pa'ayo'owin ja ayo'ejxin, jøts ne'egi kidi xyik'oookti yø jiyujk yø tsakaqá midi jaty myojxtip.”

Ku ja Jesús yikti byijk yigøjxp ku ja kya'ayuu'atti

14 Wínets ja Juan Bautista tyumbi myendøø ma ja nwindsøn'ajtim Jesús jam wyinaty, jøts ja ojts tyiktøwdi, yide'en ja tnimaadyøø:

—¿Tigøjxp ku øø n'amqay'aty møøt ja fariseotøjkti, ngakay nga'uuky øøts jøts mets yø mbabøjkpitøjk jaayi yjanchkaydi yjanchjøø'kxti, niwine'en kya'amqay'atti?

15 Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús y'adsøøy jøts ja tnimaay:

—¿Ma meets jade'en tø x'uknijawí jøts ku tø'øxñigaabyi tø'øxñi'ukpi winet y'amqay'atti winet kyakaydi kya'uukti ku ja jemyaq'y jamni? Abikñimts ja tiempí tyimyja'tmit ku ja jemyaq'y wyinaty kya'uk'ejtni ku ja jam wyinaty tø cho'oní, jaanimts idø'øn tiy pøn kya'ukaañit kya'uk'uknit; jaanim idø'øn ja y'amqay'attit.

16 'Ka'axi pøn wyetpach tta'agiyi jemwyet midi tyimyjemñim, ku ja jade'en yiktu'unt jøts kumi mujkpi ja jemwyet jøts ja tjaaktyimgyøø'tsní ja wetpach, jaaktyimyiwenip ja kyøøts'ajtin ja'.

17 Jøts nayide'en ka' y'øyi jøts yikpikta'akt ja vino
jap po'dukjøtpy midi nāmii'kxñim; ku ja jade'en
ndu'unint, takøø'tsipts ja po' jøts jade'en nugo
wyindigøy, windigøøpy ja po' jøts nayide'en ja vino.
Paty ja vino midi nāmii'kxñim nda'ada'amyin ja
jembyo'ak jøts jade'en nimidi kyawindigøøty.

*Ja Jairo ñøøx, jøts ja tø'øxyøjk pøn ja Jesús ja wyet
ojts ttojni*

18 Exam idø'øn ja nwindsøn'ajtim Jesús jade'en
wyinaty wya'añ, ku yja'jty tu'uk ja windsøn
pøn tnigubajk'ajtip ja israelit jaa'y, jøts ja
ojts ñagyxendya'agyiyi ja' wyingujkp, jøts ja
ñimaajyøø:

—Tø øts nnøøxu'nk y'øøky tyimy'ixanim; kudsik
mets inet ja'ayi mme'ent jøts waani xkøníxajt, ju-
jkpyøjkp inet ja jadigojk.

19 Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús wya'kukiyi'ñ
jøts ja ojts tmøødi ja jaa'y møøt ja pyabøjkpitøjk.

20 Winets tu'uk ja tø'øxyøjk myiiñ jam
nwindsøn'ajtim Jesús yjixkø'øm jøts wyet pa' ja ojts
yiktøñ. Myakmajtsk jumøjtøp idø'øn ja wyinaty tø
pyaajtniyi ja taxnaxyi jøts ja jadine'en tmi'ity;

21 jøts kumi yide'en idø'øn ja wyinmay: "Ja'ayik
øts ja wyet inet yø ndojnit jøts øts inet ndso'okt."

22 Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús ojts wya'kjimbity,
ojts ja tyimy'ixy ja tø'øxyøjk jøts ja tnimaay:

—Kidi u'nk mdsø'øgi; ja'agøjxp tø mdsø'øky ku ø
tø xjanchjawi.

Jøts idø'øn ja nay jatyi myøkpikky.

23 Kuts ja nwindsøn'ajtim Jesús yja'jty jam is-
raelit windsøn tyøjkwindum, jøts ojts t'ixy ku ja

xuxpi ixapnidì, ja oo'kpi ja yikpidø'økwandip, jøts ja mayja'a'y xem yam yjanchya'aqxti,

24 xjats ja tnimaay:

—Pidsømdi; ka'ap yø kiixyu'nk y'øøgyi, maap yø ja'ayi.

Jøts ja yjanchyiknixjkxy ku dø'øn ja jade'en wyaañ.

25 Kuts ja tyikpidsømgijxy ja mayja'a'y, winets ja tyøjkiyii'ñ jøts ja ojts kyo'køjxp tmach ja kiixyu'nk, jøts ja nay jatyi pyidi'jky.

26 Jøts idø'øn ja jam jade'en øy ma yikniya'wiyii'ñ ja kajpxy ja ayuujk midi wyinaty tø tyuñi.

Ku ja Jesús tyikwin'ejxwa'kxy ja winap jaa'y

27 Kuts ja nwindsøn'ajtim Jesús jam chøø'ñ, winets ja winap jaa'y namajtsk tuu'ajy pyadso'oniyi, møk ja yjanchnømdi:

—¡Rey David me m'ap'ajtip, ayo'ejxk øøts!

28 Kuts ja Jesús tyøjkiyii'ñ jap tøjkjøtpy, winets ja namajtskipi winap jaa'y ñimejni, xjats ja tnimaay jøts ja ttibiyiky:

—¿Mwändip idø'øn amumjoojt jøts ku øts yø yjade'embì xma'aty?

Jøts ja ñømdøø:

—Windsøn'ajtim, wamp øøts idø'øn jade'en.

29 Winets ja nwindsøn'ajtim Jesús ja mimøj twingudo'oniyii'ñ, yide'en ja tnimaay:

—Wan idø'øn jade'en tjaty pøni mabaat mee nayide'en ja mjanchja'win xmøøt'aty.

30 Jøts wyeen ja øy tyøndøø, ojts ja wyin'ejxpøkti. Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús ja mokta'aky tnimaay:

—Øyim mnay'ejxitit jøts kidi pøn xuknijawidi.

31 Jøts ja'ayi ja jap ñibyidsømdøø, ojts ja tnimadyakøxti sa nwindsøn'ajtim Jesús ja wyinaty tø yikmøkpikyidi, ojts ja tnimadya'akti øy madssoo wine'enin ja et jam.

Ku ja Jesús tyikajpxpiky ja uum jaa'y

32 Kuts ja jam wyinaty wyä'kpidsømdi, winets winaqagin ja jaa'y ttanimendi ja nwindsøn'ajtim Jesús tu'uk uum jaa'y, miku' idø'øn ja wyinaty mi'ejtiyip, ja'ats ja ka'ukyikajpxniyip.

33 Ja'ayits ja nwindsøn'ajtim Jesús tyikpidsimy ja miku', jøts ja uum jaa'y jatyi jadigojk y'awijy. Jøts idø'øn ja mayja'a'y ñigyumaaap yjajtøø, yiide'en ja wyandøø:

—Ka'anim ya Israel pøn jade'en t'ijxñim sam ixyam yik'ijxyin.

34 Ja fariseotøkti yiide'en ja wyamidi:

—Jade'en'ampy yø jaa'y tyikpidsimy yø miku' ku yø nayi' wyindsøn myøk'ajtin tyiktuujniyi.

Ku ja Jesús t'ayo'ijxy ja mayja'a'y

35 Widejtp idø'øn ja nwindsøn'ajtim Jesús øy madssoo wan tkamjotpøi wan tkajpjotpøi, jøts ja yik'ixpiky ma jaty ja tpaaty ja tsaptøjk kajp kajp. Ja Dios y'øgyajpxy y'ømyadya'aky ja kyajpxwa'kxiøp sa ttanitanit ja yja'a'y, jøts ja tyiknaxy øy ti pa'am, øy ti pøjkin aa'nin.

36 Ku ja ojts t'ixy ja mayja'a'y, jøts ja ojts t'ayo'ixy ku ja tsaach'ijxyimdi, janchjotmay'oo'ktip ja', nugo ja jadi'iñi myondi tyuktøi, jade'en ja yjawí yjajtnidi sam borreek ñi'ejxpøi kya'ejtxiyidi.

37 Xjats ja tnimaay ja pyabøjkpitøjk:

—Janch øts idø'øn nwa'añ, ku ja ja'a'y may pøn tnijawiwyandip ja Dios yja', jats ka'ejtip pøn ttuk-madowidip.

³⁸ Paty x'amido'odit ja Dios Teety jøts ja tyumbi ttanigaxt ja'abi ja'a'y.

10

Ku ja Jesús twiwijch nimakmajtsk pøn wyinaty kyudanaabyi'atwampy

¹ Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús tyaxmujky ja pyabøjkpitøjk midi nimakmajtskti, jøts myøk'ajtin ja ojts tmø'øy, ja'ats ja ttuktabidsø'ømdit ja miku' jøts ja tyikmøkpøktit pøn øy tigati pa'am pøjkidip.

² Yide'en idø'øn ja nimakmajtskipi pabøjkpitøjk ja xyøøwdi: tu'uk Simón txøøwi, nayi yiktejp ja Pedro, jøts ja y'uch txøøwi Andrés; Jacobo møøt ja' y'uchmi midi txøøw'ajtp Juan, ja Zebedeo y'unaq'jk;

³ Felipe, Bartolomé, Tomás, jøts Mateo ja yikugubajtpi; jøts ja Alfeo myajnk pøn txøøw'ajtp Jacobo; jøts Lebeo pøn nayi yiktejp Tadeo;

⁴ jøts jadu'uk Simón cananista; jøts ja Judas Iscariote pøn tnankmyajtsip ja nwindsøn'ajtim Jesús.

Ku ja Jesús tkexy ja pyabøjkpitøjk kajpxwa'kxpi

⁵ Yide'en ja nwindsøn'ajtim Jesús t'ane'emy ja nimakmajtskipi pabøjkpitøjk ku ja ojts tkajxtsøø'ñ:

—Kidi jam etjotp mnøjkxti ma chøønidí pøn ka'israelit ja'a'dyi, ka'abaat mnøjkxtit ma jaty ja kajp jam Samaria;

⁶ ja'ayi mee mniñøjkxp midi ya Israelit naçjøøjty, ja' idø'øn ejtnidip sám ja borreek tyigøydi.

7 Nøjkx xkajpxwa'kxti jøts ku Dios kyutujk wyingøñ midi ja tyanitanaapy yja'a'y.

8 Yiktso'okti pøn pøjkip ja møk pu'uts pa'am, jøts pøn tigati jajtidip, yikjujkpyøkti ja oo'kpiði, jøts kajpxpidsømdi ja miku' jøts tmajstu'utt ja ja'a'y. Meets idø'øn yø yjade'embø møk'ajtin tø mnøyikmø'øy; nayide'ents xyiktunkpaattit sám tø myikmo'odi.

9 'Kidi ti meeñ xkondi, ni oori, ni plati, ni cobre,

10 ni pejnbaat xkawetstít. Mnimdajk niti xkako'ondit, tu'ugyi mwet xminøjkxtit midi ixja mwet'ajttip; tumbixi mnøjkxti, mgaabyaata tp meets.

11 'Ku øy mä mja'attit wan tkamjotpí wan tkajpjotpí, jamts xlixa'adit tu'uk ja ja'a'y midi njawi, midi tsojkp ja Dios yja', ja' tyøjkjotp mja'da'aktit kunim mdsoondit jam kajpjotp, winetnimts jam mbidsø'ømdit.

12 Ku mdøkedit tøjkjøtpy, kajpxpoo'kxti ja ja'a'y.

13 Pøni m'adsojidiip ja ja'a'y, øy'ajtp; kuts ja ka' t'adsojimbity, majstu'uttits ja'.

14 Jøts ku pøn mgagupøkedit, uk ka' paat tmad-owa'andi pøni sa me mjawa'añ, pidsømdits jam ja'abi tøjkjotp uk ja'abi kajp. Winapti ja pu'ux midi jam mdekyøxp, jøts jade'eñi xuk'ejxit jøts ku jade'eñi tø mnañiwa'achidi.

15 Øts idø'øn wamp ku wyinaty yja'aty ja tiidyu'unin, ne'egi kajaa yø yjade'embø ja'a'y ja ayo'on tyimbyaattit, jøts nigidi jade'en y'ayo'ombaattit ne'egi ja kawindiy ja'a'dyi pøn jam tsinaadyøø jam Sodoma jøts jam Gomorra.

Ku ja yiknigajpxy jøts ku ja pabøjkpitøjk yikmatswa'andit

16 'iØyim xmado'odit jøts xnijawidit jøts ku meets jam nguexy mä ka'ap nugo ajawí øy pøn tyøki! Mjadyimñay'ejx'etidip, yikxonim mnañiwijy'atidit, kidi øy ti xtsepøkti, yuwy kø'om mnabyikta'agidit.

17 Øyim x'ejxit, øyxi dø'øn jaq'y mgøyakidit mä kudunktøjk jamdi, jøts myikwínwoptit myikjøpwoptit jam tsaptøjkjotp.

18 Myiknøjkxi paat meets ja jaq'y jam mä jaty ja møj windsøn yikutuktí, ja'agøjxp ku øts nja' xpabøjkidi; jats idø'øn ja ñibidsømit jøts meets ja xukmado'ot pøni sa øts idø'øn ja n'ixpøjkìn, ja'abaat meets xukmado'odit pøn ka'israelit jaq'dyi.

19 Kuts myikøyaktit jam kudunk wyindumdi, kidi xkumayjawidi, kidi meets ja xpamaañi xpadajni pøni ti dø'øn jam mgajpxtip, uk pøni sa dø'øn jam mwä'andit; ja'ayi ja y'ukja'att pøni juuni dø'øn mgajpxtit, nagyø'ømts Dios mmo'ojidit ja ayuujk pøni sa dø'øn mwä'andit.

20 Kidi meedsipxi ja mmiwínmaq'nbyaqatp ku mee mgajpxt, pø ja Dios Teetyxi y'Espíritu Santo myikajpxidip.

21 'Jade'en nøjkx jaty kyubety pøni pøn øts nja' wyinaty xkupøjkiyip, jøts ja myigu'uk paat ja tyamidsepøkit jøts ja tnäñkyik'oogit, jøts ja u'nkteety jøts ja u'nktaqk nayide'en ttumidit ja y'unä'jk nay ja'agøjxp ku øts nja' janchpabøjkidi nidu'ugin; jøts ja u'nk una'jk nayide'ents ttumidit ja tyeety tyaak, tyik'ooktit paat ja'adi.

22 May jaq'y mee mmi'akiyip mmijotma'adipyip ja'agøjxp ku meets nja' xpabøjkiyi; pønts

tmidanaapy øy wine'en paat, ja yjade'emb i jaa'yts idø'øn nits'o'ok'atp.

²³ Ku myiktabawidetit ja kipy ja tsaa, kaknøjkxtits ma kajp jam jadu'uk; øts idø'øn wamp, jøts ku øts wyinaty jawyeen to nmeni yamnim meets ja kajp xka'ayø'ø'yabidsømdi midi jaty ja israelit jaa'y kyajp'ajtip.

²⁴ 'Ka' pøn ixpøjkpi tjaaktyimyinaxy ja mya'estri, jøts ni ja tumbi tkajinaxy ja wyindsøn.

²⁵ Tyajotkujk'attip idø'øn ja ixpøjkpi, janch møj idø'øn ja wyinaty ku yja'attit jade'en sam ja mya'estri, jøts ja tumbi sam ja wyindsønin. Pøni mikudam ø nyiktijy ku mee nniwindsønaty, ?tits meets mdsow, ti meets jade'en mjaakayiktejp?

Ja' midi yiktsø'øgip

²⁶ 'Paty ka' pøn xtsø'øgidit. Ka'axi ti kyanigaxi'iky øy pøn ti tjadyimy'ama'atsk'aty, ka'ats ja kyayiknijaw i øy pøn ti tjadyimy-jayu'uch'ity.

²⁷ Pøni ti mee nda'agajpxip, tukmadowdits meets ja jaa'y ja'; nigajpxtits ja yikxon pøni ma x'a'ejxidi myikmadowdi ømyadsowi.

²⁸ Kidi yikjaal'y'oo'kpi xtsø'øgidi, ø ka'axi anmija'win ja tjadyimy'ik'ookti; ja Dios ja' idø'øn tiy ne'egi mdsø'øgidip, ø ja'axi møk'ajtin tjagyajp jøts ja jaa'y tyikwindigøy møøt ja y'anmija'win jap ayodaajkjøtpy.

²⁹ 'O dø'øn ja joon mabaat kyidymchobaatty, nayide'en idø'øn ja Dios Teety ja t'ejx'ity. Ni tu'ug'in ja kyawindigøy pøni ka'ap ja kø'øm tyikutuky.

³⁰ Tu'uk tu'uk meets mwaay machøy y'ity.

31 Kidi mdsø'øgidi, ne'egi jawaani jinaxy mee mnibayø'øyi, ¿ti ti meets mdsow, ti sa ja mayjoon chobaqaty?

Pøn tmøjpiktaktip ja Jesucristo jam mayjaq'y agujkp

32 'Pøn jaty ø xpukajpxip, pøn wamp mayjaq'yjøjty jøts ku øts ja xpabiky, nayide'ents øts ja møk nnitanit jam Dios Teety wyingujkp pøn jap tsajpjøtpy.

33 Pønts ø xcabukajpxip, pøn wamp mayjaq'yjøjty jøts ku øts ja ka' xpabiky, nayide'ents øts ja niwine'enin nga'ejxjimbett, niwine'enin nganitanit jam Dios Teety wyingujkp.

Jesús køjxp ja jaa'y ñawya'kxyidi

34 'Kidi mee mwani jøts ku øts jaa'y kuwaní xtyimyjatyttajotkujk'attit, pø may idø'øn ja nøjkx kyanachokidit øts køjxp.

35 Jade'en ja tpatni jøts jaa'y ja y'u'nk y'una'jk y'ukmidsepøjkniyit, ja u'nk ja xa'kxy ja u'nk ja nøøx ñamyatsidit;

36 tukmigu'uk ja jade'en y'uknamyidsepøjkniyidit.

37 'Pøn tyeety tyaqak jawaani tyikmøjtøjkip sám ø ka'ap xmøjpikt'a'agyin, ka'ap øts ja mibaat nja'aty; jøts nayide'en pøn y'u'nk y'una'jk jawaani tyikmøjtøjkip jøts nigidi ka'ap øts, nayide'en øts ja ka'ap mibaat nja'biky;

38 jøts pøn ø xkagu'ayo'ombaadiwyamp ku jaa'y yik'oookwaa'qanit, jøts øts ja nja' jade'en xkatunwajni, ka'ats øts ja mibaat nja'bøkt.

39 Pøn kasajatyim nay'ejxip, pøn nabya'ayojip, ka'ap ja mibaqat ja nitso'ok'ajtin tpaqat; pønts kanabya'ayojip wan tjaty sa yjaty øts køjxp, ja'ats idø'øn tpaqatp ja nitso'ok'ajtin.

Ja may'ajt

40 'Ja jaq'y pøni pøn mgupøjkidip, øts idø'øn ja wyinaty jade'en xkupøjktip; jøts pøn øts jade'en xkupøjkp, ja'ats ja nayide'en kyupijkpy pøn ø xka-jxp.

41 Pøni pøn tkajpxkyupøjkp ja Dios kyugajpxy, jøts kumi Dios ja kajxip, nayide'en ja jaq'y yikmay'att sám ja Dios kyugajpxy yikmay'atyin; jøts pøn tkajpxkyupøjkp ja øyjaq'y ja'agøjxp ku y'øyjaq'y'aty, nayide'en ja yikmay'att sám ja øyjaq'y yikmay'atyin.

42 Jøts pøn ø xmøøjyip ja n'u'nk n'unaj'k øy tukvåsin ja tsujxk nøø jøts kumi øts ja nja'ajtpy, jøts janch øts idø'øn nwq'añ ku ja nayide'en yikmay'att.

11

Ja jaq'dyi pøn ja Juan Bautista ojts tkexy

1 Xjats ku nwindsøn'ajtim Jesúus tta'ana'am'abajtiyi'ñ ja nimakmajtskpi pabøjkpitøjk, winets ja ojts chøøñ, jøts ja ñijkxy yik'ixpøjkpi kajpxwa'kxpi ma jaty ja kajp jam ja'abi etjotp.

2 Jøts ja Juan Bautista, ku ja jam wyinaty puxøjkjotp, jøts ja tnija'wiyii'ñ ti jaty wyinaty tyump ja Cristo ja yiknitsokpi, winets ja tkejxy namajtsk ja pyabøjkpi jøts ja t'ats'ejxtit ja nwindsøn'ajtim Jesúus,

3 jøts ja t'atsyiktø'ødit yide'en:

—¿Mjanchjacristo mets idø'øn, ja yiknitsokpi midi tijy menwamp, uk njøp'ejxp øøts idø'øn jadu'ukpi?

4 Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesúz y'adsojimbijty:

—Nøjkxti jøts jade'en xukmado'ødit ja Juan sa jaty ti jaty m'ejxtip mnija'widip.

5 Tamimadya'akti sa winap jaa'y wyin'ejxwa'kxti, sa pakma'at jaa'y yø'øyjø'økti, sa yø pu'uts pøjkibi cho'okti tuki'iyi, sa nat jaa'y myadoobøkti, sa oo'kpi yujukpyøkti, jøts sa ayoobi jaa'y ja Dios kyajpxy yiktukmadowdi.

6 Nekim ja'adi pøn tu'ugyi ja janchja'win tmøøt'ajttip, ka'ap winguwopi jøpkuwopi tmijattit ku ø xjanchjawidi.

7 Exanim idø'øn ja wyinaty tyimchoondi ja Juan Bautista yja'a'y midi ja pyabøjkpi'ajtpy, ku ja nwindsøn'ajtim Jesúz tnimadyaktøjkìyì'ñ ja Juan, yide'en ja tnimaqay ja mayja'a'y:

—¿Ti ojts x'ejxti jam abæk etjotp ku jam ojts mnøjkxti? ¿Ojts meets jam yjawi x'ixy tu'uk ja jaa'y midi jade'en jajtp sám kapy pyojimbity pyoj'adiyy? Pø ka'axi, pø tu'ugyi xi ja tmi'ity ja wyinmaaq'ñ.

8 ¿Tits idø'øn ojts x'ats'ejxti? ¿Uk ojts x'ejxti tu'uk ja jaa'y midi janchweti janchnaqamyi, midi janch tsuj ja wyet tø tyikpety? Pø wa'atsxi xnijawidi pøn jade'en naxyojxidip jøts ku ja jam ñachøkyidi ma ja windsøndøjk jam chøenidi.

9 ¿Tits inkwan idø'øn mjantyim'ats'ejxtøø? ¿Tu'uk ja Dios kyugajpxy? Janch ja'ats idø'øn pøn jawaani tjaaktyimyøj, nigidibaqat ja yjadu'ukpi jade'endi.

10 Ja Juan idø'øn jade'en yiknigajpx ku wya'añ Dios kyajpxy yide'en:

Ngajxjawyenip øts, u'nk, ja ngugajpxy tu'uk,
jøts ja jaa'y ja wyinmaaq'ñ ja tyiktøøjit tyiktu-
udaajkit, jøts mets ja m'ixpøjkin ylkjøp'ext.

¹¹ Tyiibyi øts idø'øn nmadya'aky, jøts ku ka'ap
jade'en pøn myajada'akñim Dios kyugajpxy sam
ja Juan Bautista; pøni pønts øts nja' xpaduujnip
jøts ku tyøki maø øts ngutujk ttanitanit ja jaa'y,
ja'ats ne'egi yikmøjpiktaktip jøts nika'ap ja Juan
Bautista.

¹² 'Jaayip ja Dios kyutujk cheptaq'okwaní
ku yø Juan Bautista myiiñ jøts ixyambaqatnim
kyakixy kyanaxy. Aguwaní ja tjadyimy-
jamimajada'akwaa'andi pøn nadya'aja'wiyidip
ja yjotmøk'ajtindi.

¹³ Pøn ja Dios kyutujk yjawí tka'uknigajpxip,
ni'lityi ja tnigajpxti pøn Dios kugajpxy'ajtidip,
jøts nayeide'en ja Moisés kyutujk tyikwa'añ jøts
jaabaatnim ja tø yikni'amøñ ku ja Juan Bautista
yam tø myiñ;

¹⁴ jøts pøni mjantyimyjanchjawiwyandip, ja
Juan idø'øn ja' pøn yiknigajpxp jøts ku mye'ent
jadigojk ja Dios kyugajpxy midi txøow'ajtp Elías.

¹⁵ Pøni pøn yikxon tnimadoop, wants tja'gyuki.

¹⁶ 'Jade'en meets mdami'ejxi sam ja
mutskuna'jk muum y'adø'øtsti jam maayjotp,
ku ja myi'una'jk nisudso'ampy tkagupojkiyidi ja
kyuyajtin midi ja yja' ttsøjkpy yjaguya twampy,
jade'en ja yiknimaadyi:

¹⁷ "Tø øø njaxu'uxy, ka'ats m'atswa'andi; tø øøts
ja cancion jotmay'øøgyim nja'øømi, ni jade'ents tø
mgaya'axti."

¹⁸ Tøxi yø Juan myiñ jøts ka' yø kyay jøts ka' yø
y'uuky, jøts mwa'andi jøts ku miku' yø myøøt'ajtpy.

19 Xjats ø tø njamemi, kaapy ukpts øts, jøts mwämidi jøts ku øts janchkaxim ngay n'uuky, jøts ku øts ja møøt nnamyayi pøn yiktejtip jantyimbyo-jkipitumbijaa'dyi, jøts naye'en møøt ja yikuguba-jtpitjkkti. Pøni pønts ja Dios yja' tkupøjkip, ja'ats tja'gyukip sam ja Dios yja' tsøkyin.

Ja kajp midi kamadoođip

20 Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús ttamigajpxkijxy ja kajp ma jaty ja wyinaty tø ttuñ ja milagri'ajtin, ku dø'øn ja jaa'y jam ka' tyimyiktigatstünim ja chinqa'yin. Yide'en idø'øn ja wyaqañ:

21 —¡Mjanch'ayøøy meets, Corazingit jaa'dyi! ¡Mjanch'ayøøy meets Betsaidit jaa'dyi! Ku jeexyip ja milagri'ajtin tyuñi jam Tiro jøts jam Sidón midi meets ya tø myiktu'unxi, ku ja jeexyip jam yiktuujnidu ja milagri'ajtin, windi'ixyip ja jeexyip tyiktiqajtsnidu ja chinqa'yindi, ku ja pyøky jeexyip tyimchaachjawidi.

22 Østs yam wamp jøts ku nøjkx ja tiidyu'unin ñaxy, mgu'ayowip meets ja jinaxy, nika'ap ja ne'egi jade'en y'ayo'odit pøn tsinaadyip jam Tiro jøts Sidón.

23 Jøts meets Capernaumit jaa'dyi, ¿ma mee xijy mnøjkxti tsajpjøtpy? Pø japxi meets ayodaajkjøtpy mnøjkxtit. Ku jeexyip ja milagri'ajtin yiktuñ jam Sodoma midi meets ya tø myiktu'unxi, ne'egi nay jaa ja kajp jeexyip, ka'ap ja jeexyip sa yjaty.

24 Østs idø'øn tyimwyamp ku wyinaty ja tiidyu'unin ñaxy, ne'egi yikxon mee ne'egi mjaaktyimy'ayo'onbaatt, jøts nigidi jade'en pøn jaty tsinaadyøø jam Sodoma.

Ya mendi jøts mboo'kxitit

25 Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús yjaakwaañ:

—Dios Teety tsajpjotpit, yikjujky'ajtpi ya naaxwiin, nmøja'wip mets ngunuu'kxyja'wip mets, ja'agøjxp ku tø xamidsøky o pøn ja mnitsoojkin jøts yø wijy ja'a'y ja tø tkaja'gyukidi kø'øm, ne'egi tøts ja xuk'ixy xuknijawi pøn idø'øn ka'ejxiyyimdi.

26 Jade'ents Teety tø xuñ sa kø'øm xamidsøky øy pøn.

27 Xjats ja Jesús tnimaay ja mayja'a'y:

—Tum ja' øts ndeety xuktump midi ja kø'øm tyunwampy. Ka'ap øts pøn jade'en xnijawi sám øts ndeety kø'øm xnijawi; nika'ats øts ndeety pøn wa'ats ñijawiyi sám øts ja kø'øm ndyimñijawi, jøts pøni pøn øts ja nduknijawiwyampy, ja'ats tnijawidip ja Dios Teety.

28 Øts idø'øn xnime'endip pøn jaty agøjxtip jotkøjxtip, pøn jaty ø xku'ayo'ombaqajtidip, øts mee nyikpoo'kxp.

29 Kupøjkidik øts ja n'ixpøjkin jøts mwìnmaa'nbyaqattit jade'en sa meets tø ndaniwìnmayi, yuuy øts winmaa'ñ njagyepy; pyaatpts meets ja m'anmiija'win ja øy'ajtin ja kunuu'kx'ajtin.

30 Yø ixpøjkin midi meets yam nmøøpy, ka'ap yø chepi, jajtni yø', ja'ayi xka'ixmatstít.

12

Ku ja Jesús ttøjtøø ja ariin yam poo'kxin xøøw

1 Tuu'yø'øpy ja nwindsøn'ajtim Jesús wyinaty, poo'kxin xøøwts idø'øn, jøts ja jam wyinaty ñaqxti ma kám jam. Janch yuu'oo'ktipts ja pyabøjkpitøjk jøts ja ariin uun ja ttøjpinqwaa'ktøø, jøts ja pyajk ja tjøø'kxiyidi.

2 Xjats kuts ja fariseotøjk ja jade'en t'ejxtøø, w̄inets ja ttamajtstøø ja nw̄indsøn'ajtim Jesús:

—Ejx yø mbabøjkpitøjk jade'en y'adø'øtsti, jøts ka'ats pyaat'atyi jøts yø jade'en y'adø'øtstit ku poo'kxin xøøw.

3 Xjats ja yide'en yiknimaadyøø:

—¿Ti ka'anim meets ja Dios kyajpxy x'ixy midi tnigajpxp sa ja David tuk'ojk tmøøt'adiijch ja myigu'uk, ku yuu ja wyinaty yik'ookwa'aniyidi?

4 Tsaptøjkjøtpyxı ja ojts tyøki, japts ja ojts tkay ja kunuu'kxy chapkaaky midi ja Dios yiktamiyoxp, midi ja ka'ap pyaat'atyi jøts ja tka'aty, uk jøts ja ttuka'aty ja myigu'uk, ja'ayi ja paat'ajtidip pøn teety'ajtip.

5 ¿Jøts nigidibaatnim meets ja kutujk x'ejxnı midi ja Moisés yjaay, midi wamp jøts ku teetyøjk ka'pyoo'kxti jap tsaptøjkjøtpy ku poo'kxin xøøw, jøts nika'ats ja pyøkyi?

6 Øts wamp jøts ku ja jadu'uk jawaani møj, nika'ap tsaptøjk yja'jade'en.

7 Ka' meets yø xnimadøy pøni sa dø'øn yø tjatiy yø'at Dios kyajpxy ku ja Dios Teety wyaqñ: "Ja' ø ndsøjkpy jøts xmøøt'attit ja pa'ayo'owin ja ayo'ejxin, jøts ne'egi kidi xyik'ookti yø jiyujk yø tsakaq midi jaty myojaxtip." Kuk y'ijty xja'gyukidit, ka'abik mmigu'uk y'ijty xpøky'ejxitit øy ja ti poky ttagatundi.

8 Ngudanaapy øts ja naxwiiñit jaa'y jøts øts wamp ti paat'ajtip kapaaat'ajtip yiktu'unt ku poo'kxin xøøw.

Ja jaa'y midi ja kyø'jadi'iñi tøtsnip

9 Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús jam chøø'ñ jøts ja ojts ñijkxy, tyøjkìyìi'ñ jam tsaptøjkjotp

10 mä wyinaty jam tu'uk ja ja'a'y midi ja kyø' jadi'iñi tøtsnip tuktamajñ; jøts kumi øy idø'øn ja tyimy'ixa'adi ti ja yjadyimy'uktani'øønidip ja nwindsøn'ajtim Jesús, jøts ja tyiktøødøø t'amidoodøø ñadyijyi:

—¿Kutujk yø' ku pamaa'y ja'a'y nyiktsojkin ku poo'kxin xøøw, u ka'?

11 Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús ja ojts t'adsøy, yide'en ja tnimaqay:

—¿Wan meets ja mborreek ndejin jadi'iñi xmajt-stu'utt ku ja wyinaty tø kyunaxy jap jutjøtpy yam poo'kxin xøøw? Pø kuwænixi ja xninøjkxtit jøts ja x'atsjuuttit.

12 ¿Ti sats ja jiyujk jade'en yjaakyikjotmay'aty, jøts ja ja'a'y jadi'iñi yikmajtstu'utt? ¡Pø ka'axi, pø ja'a'yxi ja'! Paat'ajtip n'ødyu'unin øy pøn ku poo'kxin xøøw.

13 Xjats ja yiknimaqay midi ja kyø' wyinaty tøtsp:

—Xajtøw.

Jøts ku dø'øn ja ojts xyajtiy, tyimyøkpøjk ja kyø' ja', nayide'en ja tyimyja'wiyìi'ñ sam ja yjadu'ukpi kø' midi møk.

14 Winets ja fariseotøjk wya'kpidsømdøø, jøts ja tkajpxy'ajtpinibøjkidøø sudso ja tjadyimy'ukyik'oooktit ja nwindsøn'ajtim Jesús.

*Ku ja Dios kyugajpxy Isaías tnigajpxy sa ja Jesús
jyatwa'añ kyubatwa'añ*

15 Kuts ja nwindsøn'ajtim Jesús ja tnija'wiyìi'ñ, winets ja jam ojts cho'onì jøts mayja'a'y ja ojts pyadsøøñi. Yikmøkpøjkijxpy idø'øn ja pamaa'y ja',

16 jøts ja yikxon ttukmadøy jøts ja ka'ap ñimadya'agidit pøni pøn idø'øn ja'.

17 Jade'en'ampy idø'øn ja jade'en yjaty, jøts ja jade'en ka'pxy tyimyjatt sa wyaqñ Dios kyugajpxy midi Isaías'ajtp, ku ja yide'en wyaqñ:

18 Yø' øts idø'øn tø n'a'ejxi, øts yø' ndumbi, yø' ø ndsøjkpy jøts yø' ø ndajotkujk'ajtpy.

Nmo'op øts yø' ja nmøk'ajtin ja n'Espíritu Santo, jøts øts yø xnigajpxit ja ndiy'ajtin o mágajp.

19 Ka'ap yø cheekt, ka'ap yø wyopt, ka'ap yø ya'axt yjokt, niduk'aawin yø kyayikmado'ot ja y'aaw y'ayuuujk ja nøø'ajy tuu'ajy.

20 Ka'ap yø øy pøn nugo tyimdyao'kpety, ka'ap yø nugo tukmajada'ak tyimyajada'aky øy pøn mabaat tyimyjatundigøy,

kunim yø yikxon tpikta'akt ja kyutujk ja tyiy'ajtin.

21 Jøts yø ødyimbyøngajpi y'ajot'attit.

Ku ja Jesúsyiknimaay jøts ku miku' myøk'ajtin ja tyiktuujni

22 Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesúš øts yiktaninijkxy tu'uk ja jaa'y midi wiñap midiuum, jøts tø miku' ja wyinaty tyatøkiyi. Ojts ja tyikmøkpijky jøts ja jaa'y wyin'ejxwa'kxy jøts ja y'awijy jadigojk.

23 Jøts idø'øn ja jaa'y ja ñigyumaaap tyimyja'widøø, yide'en ja øts wya'andí:

—¿Ti ya'at ndejin, ja rey David y'apiip?

24 Xjats ja fariseotøjkti ja'ayi ja øts jade'en tnimyadowdi, xjats ja wyandøø:

—Jade'en'ampy ya'at jaa'y tyikpidsimy yø miku' kumi ja møj miku' myøk'ajtin yø yiktuujnip,

jøts yø ttuktabidsimy ja myimiku', yø'øts yø wyindsøn'ajtip.

25 Wä'ats ja nwindsøn'ajtim Jesús ja tnijawí sa jaty ja wyinaty wyinmaydi, jøts ja tnimqay:

—Nimidi'ibi kutujk kø'omyi ñamyidsep'atyi, kuts ja cheptundi ja xem yam jadi'lñits ja ñankhudigøyidi; u ku kajp u ku ja'a'y tukmigu'uk ñamyidsepikyidi jøts ñawya'kxyidi, ka'ap ja yikjøp'ijxy'aty jøts ja jeky ñankchøøniyidit.

26 Jøts nayide'en yjaty ku ja møj miku' tyikpidsimy ja myimiku', tøts idø'øn ñamyayi ñawya'kxniyi; ¿sudso'ampyts ja jade'en y'ett ja myøk'ajtin?

27 Pø jade'enxi mee mwä'añ jøts ku øts jade'en'ampy ja miku' nyikpidsimy ku øts ja møj miku' myøk'ajtin nyiktuujniyi; pøni janch jade'ents, ¿pønts meets ja mmigu'uk ja myøk'ajtin yiktuujnip ku ja miku' ja nayide'en tyikpidsømdi? Ja'axi mee mni'øø'niyidip jøts ku nugo jade'en nugo mjadyimgyajpxigøydi.

28 Kuts øts, jade'en'ampy øts ja miku' nyikpidsimy ku øts ja Dios myøk'ajtin nyiktuujniyi, jade'ents meets idø'øn yø xja'gyukit jøts ku Dios ja kyutujk tø mdanija'adyidi midi ja tyanitanaapy yja'a'y.

29 ¿Pønts øy nugo tyimy'uknidøjkip ja ja'a'y jap tyøjkjøtpy midi janch kamaabyim, øy ja pøn tyimyjapøjkxiwyajni ja pyikta'aky? Jawyeenxi ja yikøwøønt yikpakwøønt, winetnímts ja yikpøjkøjxit ja pyikta'aky, øtø tøxi øts nayide'en ja miku' yja'nmimajada'aky.

30 'Pøn ø xcabudøjkip, ja' øts idø'øn xmidsepwamp; jøts ku øts pøn ti møøt

njapøkmukwə'añ, jøts ja jinaxy tpøkwa'kxy.

31 'Paty meets idø'øn nnøjmi, jøts ku øy tyimy-japøni yikmaa'kxkøjxp ja' pyøky, pøni ti jaty pøn tyumpy kyajpxpy; kuts pøn tka'uk'ømyigajpxt ja Espíritu Santo, niwìndem ja mibaat kyayikpo-kpimee'kxy.

32 Jøts øy øts pøn xjaga'ømyigajxpy, jaakyikpojkpimaa'kxp ja'; jøts ja' pøn tka'ømyigajpxp ja Espíritu Santo, ka'ap ja mibaat yikpojkpimee'kxy ya naxwiiñ, jøts øy tyimyjamadso'ji.

*Pøni sa wyimbidsimy øy ti, ja'ats tyiknigaxø'kp
pøni sa ti y'øy kya'øy*

33 'Ku kipy y'øy, nayıde'en ja øy tyøøm tyikwingaxi'iky; jøts midi ka'øy, nayıde'ents tyøøm ja tyikwingaxi'iky ka'øy. Ja tyøømts ja kipy yikta'ejxkajp pøni sa øy ka'øy tyøømi.

34 ¡Meets win'øø'mbidi! ¿Sudso mee m'øgyajpxt jøts ka'ats m'øyjaal'yidi? Jøts pøni sa y'awa'kxy ø aaw, tum jamts ø chøøñ midi jam uits abøki yikmøøt'ajtp jam amjotp.

35 Pøn øy jaal'y, jade'en'ampy ja tyikpiidsimy ja øgyajpxy ja øwyinmaa'ñ, kumi tum'øwyinmaa'ñ ja yjagyejpy jam y'am yjotp; jøts idø'øn ka'øyjaal'myidi jade'en'ampy tkayikpiidsimy ja øwyinmaa'ñ, kumi tum ja ka'øybi ja jam myøøt'ajtpy y'am yjotp.

36 Øtsts mee nnimaapy jøts ku wyinaty ja tiidyu'unin ñaxy, ja'abi xøøwts tuki'iyi yikøyajkøxt ja øgyajpxy ja ka'øgyajpxy pøni sa pønjabøn tø wya'añ.

37 Pøni sa ja m'ayuujk pøni sa ja mwìnmaa'ñ, nayide'ents myiktiiidyu'undit, nay ja' myiktapøky'ejxtip, nay ja'ats mgayiktapøky'ejxtip.

Ku ja ka'øyja'a'y t'amidowdi jøts yiktuk'ejxitit ja milagri

38 Wìnets ja nwindsøn'ajtäm Jesús ja fariseotøjk ñimqajyøø møøt ja kajpxwejpítøjkti:

—Wìndsøn, ja' øø n'ejxwampy jøts øøts xuk'ext tu'ugin ja milagri'ajtin, pøni janch ku mjanch-diosu'ngi:

39 Xjats ja nwindsøn'ajtäm Jesús ja t'adsøøy:

—Ja' idø'øn ja milagri'ajtin amidoodip pøn kawindiyyja'a'y'ajtip; ka'ats ti milagri'ajtin y'ukyiktuk'ejxnidit, wan ja'ayi sa yjajty kyubejty ja Jonás ja Dios kyugajpxy.

40 Nayide'en ja Jonás y'ijty tigøøk xøøw tigøøk tsuu jam ajkx yjotp jøts pyidsiimy jujky, nayide'ents øts idø'øn jap naxpatki'py n'ett tigøøk xøøw tigøøk tsuu jøts nbidsø'ømt jujky.

41 May'ampy pyidø'øktit ja ja'a'y pøn jaty tsinaadyøø jam Nínive ku yja'att ja tiidyu'unin xøøw, ku yø ja'a'y yiktiidyu'undit pøn jaty ixyam tsinaadyip jujky'ajtip ya naxwiin, yø'øts idø'øn yikpøky'ejxtip; kumi ne'egi yiktigajtstøø ja Nínive ja'a'y chinqaq'yindi ku ja Jonás ja ojts tyukmadøyidi ja Dios kyajpxy, jadyimy'ixyats idø'øn ja' midi jawaani møø jøts nika'ap jade'en Jonás, jøts ka'ap meets ja xmøjpikta'aky.

42 Nayi pidø'økp nayide'en ja windsøndø'øxy ku tiidyu'unin xøøw, ku ya'at naxwii'ñit ja'a'y yiktiidyu'undit jøts pyøky ja yiktanii'øønidit; kumi jagam et ja ojts chøøñ, jøts ja ojts jadine'en

tn̄imiñ ja Salomón ku ja tpatmadoowajni ja kyajpxwejin, ixyats jadu'uk midi jawaani tn̄ija'wip jøts nigidi jade'en Salomón, jøts ka'ap meets ja xmøjpikta'aky.

Ku ja miku'jadigojk t'awimabeti ja chinaadyaqjk

43 'Ku miku' tmajtstu'uty ja jaq'y, jøts ñijkxy widejtpi tø'øts etjotp, tja'ixa'ay ja pyoo'kxaajk; jøts kuts n̄ima tkapaat�, xjats wyinmay:

44 "Nay ja ndøjk ø n'awimbetip ma ø tø ndsøøñ." Kuts wyimbity, jøts ja jaq'y jade'en yikpaat� sam tøjk tawa'ats, pe'ety jaaxy ja jap.

45 Xjats ja chøøñ, jøts ja tjaaktyimy'atsway ja niwixujk ja myimiku' midi jawaani ka'oydi, jøts ja niduki'iyyi ttatøkidi ja jaq'y, tsinaadyaqjk ja tyikwa'andi. Nayide'ents idø'øn yø kawindiy jaq'y yjattit.

Ja Jesús tyaak jøts ja y'uch

46 Exam idø'øn ja nwindsøn'ajtim Jesús wyinaty jade'en tmigajpxñim ja jaq'y, ku ja tyaak yja'jty jøts y'uchti myigu'ukti. Japyi ja ojts tøk'agui'py y'awejxti, ja' ja tyimyjamigajpxwandip.

47 Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús yiktukmadøøy, jam idø'øn ja pøngapøn tnigajpxkojy:

—Exap ja mdaqak tøjkwimpy y'awixy møøt ja m'uch, jøts mets mmigajpxwajnip.

48 Jøts ja tn̄imaaay pøn wyinaty jade'en tø tyukmadøyi:

—¿Pøn øts ndaqagip, pøn øts idø'øn n'uchip?

49 Winets ja tnigu'umiyii'ñ ja pyabøjkpitøjk jøts wyaañ:

—Yø' øts idø'øn ndaqagidip, yø' øts idø'øn n'uchidip.

50 Pøn øts ja ndeety kyutujk tpaduuñniyip midi jap tsajpjøtpy, yø' øts idø'øn nmigu'ugidip, yø' øts idø'øn ndaagidip.

13

Kuja Jesú斯 tmadyakpaaty jaa'y pøn nøjkx neppi

1 Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesú斯 jam tøjkjotp pyidsiimy, jøts ja ojts ñijkxy jam mejy'am, jamts ja y'ixqajky.

2 Jøts kumi janch may ja jaa'y ñamyujkidi ma ja jam wyinaty, winets ja nwindsøn'ajtim Jesú斯 tyøjkiyii'ñ jap barkijøtpy, japts ja y'ixqajky, jøts ja mayja'a'y jam niduki'iyi tyandøø nøø adsayjotp.

3 Xjats ja ttuk'ixpijky ja y'ixpøjkin, ñimyay idø'øn ja ojts tnigajpxkøjy. Tum ejxpajtin madya'aky ja tyanimadyakpy pøni midi idø'øn ja y'ukyiktamija'gyukip, yide'en ja wyaañ:

—Tu'uk ja jaa'y chøø'ñ neppi;

4 jøts ku ja ojts twiyy ja tyømt, xjats ja tømt winaqagin ñaxkidaqajky jam tuu'am, ja'ats ja joon ojts tnimendi jøts ja wa'ats tpeemujkøjxtøø.

5 Winaqagin ja tømt ñaxkidaqajky jam tsaqajotp ma ja naajx kyamajpxyi; ja'ats ojts tsojk myujxkojti kumi ka'ap ja naajx kyøjki.

6 Kuts ja xøøw ja'ayi pyidsiimy, ja'ats ja ojts cha'a'yiyi, yats y'aqats ja yjaakidyimy'ejtnidi, xjats ja tuki'iyi ojts tyøtskøjxni.

7 Jøts ja tømt winaqagin ñaxkidakmøø jam maagyujp'agujkp, jøts ku ja maagyujp yøøñ, ja'ats ja ojts ni'aq'mabajtnyi.

8 Jøts ja tømt ojts waani ñaxkidakmi ma ønaajx, ja'ats janch'øyiyyii'ñ; winaqagin magø'pxy

pyajkpejty ja tu'ukpi tømt, winaagints tugui'pxy,
jøts winaagin ee'pxmajk.

⁹ Pøni pøn ja ja'gyukin tmøøt'ajtp, wan
tja'gyukidi.

*Tigøjxp idø'øn ja Jesús ejxpajtin madya'akyøjxp ja
y'ixpøjkin tyaky*

¹⁰ Wønets ja nwindsøn'ajtim Jesús ja
pyabøjkpitøjk ñimejnyi wøngon jøts ja tyiktøødø:

—Jadits ku yø jaal'y jade'en xamimadya'aky ejx-
pajtin madya'aky ku xyik'ixpiky?

¹¹ Jøts ja t'adsøøy:

—Meets Dios ja'ayi mduknija'wiyip ja kyutujk
jap tsajpjøtpy midi pøn tkanija'wipním; jøts ka' yø
mibaat tnijawidit.

¹² Pønts tjagyajp ja ja'gyukin,
jaaktyimyikmo'opts ja' jøts yikxon tyimyja'gyukit;
jøts pøn kaja'gyukip, jaaktyimyikpøjkxipts ja' pøni
wine'en paqdin ja yap tjaakjamøødi ja wyijy'ajtin.

¹³ Paty øts yø jade'en ndukmadowdi wenk
madya'akyøjxp; yjadyimy'ejxtipxi jade'ents yjatti
sam tø tkidyimy'ejxti, yjadyimyjamadoodip
jade'ents yjatti sam ti tkidyimñimadowdi, uk
sam pøn ti tkidyimyadøyin.

¹⁴ Jade'en idø'øn ixym tyimyjati sam wyaañ ja
Isaías ja Dios kyugajpxy, ku ja yide'en wyaañ:
Mjadyimyjamado'odip jøts ka' xnimado'odit;
mjadyimyja'ejxtip jøts jade'en mjattit sam pøn ti
tkidyimy'ijxñim.

¹⁵ Nisudso'ampy yø yjade'embia jaal'y
kyaukmadoonidi ja y'anmija'win,
tum ka'oy tnimadowdi,
jøts wimbeets kugoots y'ejtnidi;

ka'ap ja wyeen ttawin'ejxti,
 nika'ap ja tyatsk ttamadowdi,
 nika'ap ja kyubajk yja'gyukidi,
 jøts ni øts xkanimendi øyik øts idø'øn nyiktso'oktit.

16 Xjats ja Jesú斯 tjaaknimapay ja pyabøjkpitøjk:

—Meetsts idø'øn janchjotkujk'atyim, kumi mda'ejxtip ja mween jøts kumi mdamadoodip ja mdatsk.

17 Jøts janch øts idø'øn nwaq'añ, jøts ku may ja jaq'y pøn jaty Dios kugajpxy'ajtidip, pøn jaty øyaa'y'ajtip, jade'en tyimyjawemp'ejxwøndi pøn meets ixyam m'ijxpy, jøts nijuunits tø tka'ejxti; yjadyimyjamadoowøndi ya'at jade'en midi meets ixyam mmadøopy, nijuunits ja tkamadowdi.

Ku ja Jesú斯 tnigajpxy sudso dø'øn yikja'gyukit ku jaq'y neppi ñijkxy

18 'Ukpatmadowdim meets, jøts xja'gyukidit pøni sudso'ampy idø'øn ya'at madyaq'aky tiijy ku ja jaq'y chøø'ñ neppi.

19 Pøn tjamadojidip ja Dios kyajpxy sa ja ttanitanit ja yjaq'y jøts nika'ap tmøjpikta'akti, ja'ats idø'øn jade'en ja jitip sam ja tømt midi naxkidøajk jam tuu'am; jøts miku' ja jatyi ñimiñiyi jøts ja pyøjkxiyi ja Dios kyajpxy midi ja tø tja'ukja'gyuki.

20 Jøts ja tømt midi naxkidøajk jam tsaqajotp, jade'en idø'øn ja ñamyayi yjaty sam jadu'uk ja jaq'y pøn tpatmadojidip ja Dios kyajpxy jøts ja jotkujk'atyim tkupøjkojti,

21 jøts kumi jade'ents yjatti sam ja ujts y'aats kya'ejtxiyi, jøts ja nigidi jeky tmi'etti; ku ja tku'ayo'ombaqadidi ja Dios kyajpxy uk yiktabawopti paat, jøts ja jatyi tyimy'ayojidi.

22 Jøts ja tømt midi yikwøj jam maagyujp agujkp, jade'en idø'øn ja n'ukpiktaqajkin sám ja jaa'y pøn tpatmadojidip ja Dios kyajpxy, jøts ja pikta'aky jøts ja jotkujk'ajtin ja' ne'egi yjotmay'ajttip, ja' ja win'øø'nidip, jøts ja Dios yja' tyigøøñi jøts ja jaa'y ja yjanchja'win nika'ap tyikwingaxi'iky.

23 Ja tømt midi ojts ñaxkidä'aky jam øñaxjotp, jade'en ja nbiktaqajkin sám ja jaa'y pøn tpatmadojidip ja Dios kyajpxy jøts yja'gyukidip, jøts yikwingaxø'øktip. Jade'en ja winaqagindi sám ja tu'ukpi tømt pyajkpety magø'pxy, jøts winaqagin jade'en sám ja' midi pajkpajtp tugui'pxy uk ee'pxmajk.

Ku ja ariin yiktamineejpi ja ka'øy ujts

24 Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesúš tjaaktamimadyaqajky jadu'uk ja madya'aky, jøts ja mayja'a'y yide'en tnimaay:

—Jade'en idø'øn ja Dios kyutujk midi yja'a'y ja tyanitanaapy sám tu'uk ja jaa'y twijyin ja ødyømt jam kyamjotp,

25 jøts ku ja wyinaty ixjam myaqanidi níduki'iyi, winets ja kugam myidsep ojts tyatøjkxiyi ja kyam, jøts ja ojts t'atswijy ja ka'øy ujts jam ariinjotp.

26 Kuts ja ariin yøøñ ku ja y'uuniyii'ñ, jøts ja ka'øy ujts jam nayide'en pyidsiimy.

27 Winets ja tumbi t'atsnimaadyøø ja wyindsøn: "Windsøn, pø janch tum ødyømts mets ojts xijy xwijy jam mgamjotp, ɬmats yø ka'øy ujts tø chøøñ?"

28 Jøts ja wyindsøn ja ñimaaqyidøø: "Ja ta'ajkibí ja tajotma'tpi net jade'en tø y'adø'øtsti." Xjats ja

tumbi tyiktøwdi jøts ja wyandøø: “¿Mdsøjkpy jøts øts ja ka'øy ujts n'atswejxkøxt?”

29 Yide'ents ja ojts y'adsøyidi: “Ka', ku net ja ka'øy ujts yjayikwext, nayide'ents inet ja ariin yikwejxnit.

30 Ne'egi tyimy'øy'atp jøts jade'en xmajtstu'uttit, wan jade'en tyondi, jaanim ku wyinaty tø tyimbyaqaty jøts yikwejxnit; winets øts ja tumbi ngaxt jøts ja jawyeen twejxmujkøxtit ja ka'øy ujts, yikxon t'adsu'umdit tuk'øøxy jaty jøts ja jade'en yiknitsaqat, jøts ja ariin yikpøkjø'økt jap abøjk'ii'ñjøtpy.”

Ku ja Jesús tmadyakpaaty ja mortas tømt

31 Ñayi myadyaqjk ja nwindsøn'ajtim Jesús jadu'uk ja madyaqaky:

—Jade'en idø'øn ja Dios kyutujk midi yjaaq'y ja tyanitanaapy sám ja møj mortas tømdin midi jaaq'y wyijpy kyamjøtpy.

32 Jøts kumi jaaktyimchuu'kxñi ja ñidømt yø', ka'ap jadu'uk jade'en ujts midi yjamigu'uk'ajtpy; kuts yøñ, yikxon yjantyimyøñ møj tukmøj kipyin, janch møj idø'øn yøñ ti sa øy ti joon myendi kixy kidaqaky, jøts ja ñabye'eñidi jam kipy awajkøjxp.

Ku ja Jesús tmadyakpaaty ja levaduri

33 Ñayi tyamimadyaqjk jadu'uk madyaqaky:

—Jade'en idø'øn ja Dios kyutujk midi yjaaq'y ja tyanitanaapy sám ja levaduri midi tø'øxyøjk tyamimøø'kxyip ja ariin way ku ja tø tkijpxy tigøøk ojk a'ejxi, jøts ja jich yikxon yaa'kpiky.

Tigøjxp ku Jesús xumi jade'en tyik'ixpiky ja jaaq'y ejxpajtin madyaqakyøjxp

34 Ejxpajtin madya'akyøjxp idø'øn ja nwindsøn'ajtim ja y'ixpøjkin tnigajpxy, jøts tum jade'en idø'øn ja tnigajpxy pøni ti dø'øn ja ñimadya'akwampy.

35 Ja'agøjxp ja jade'en yjajty jøts ka'pxy wyimbidsø'ømt sa wyaan ja Dios kyugajpxy ku ja yiðe'en tjaadyaan:

Ejxpajtin madya'aky ø nyiktu'ump ku ti ngajpxwa'ant; jøts nnigajpxp øts ja' midi ka' pøn tnigajpxñim, wine'en yam kujk y'ity kuuyip ja Dios tyik'øyiyii ñ ja naxwii'ñit jøts ixyambaat.

Ku ja Jesús tnigajpxy sudso dø'øn yikja'gyukit ku ja ariin yiktamineejpi ja ka'øy ujts

36 Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús ojts tmianawa'kxyi ja jaa'y jøts ja tyøkìyii'ñ tøjkjøtpy, japts pyabøjkpitøjk ja ojts ñimiñiyi, jøts ja ñimaqayiyi:

—Tuknimadook øts yikxon ja madya'aky ku tø xnimadya'aky ja ka'øy ujts midi yomp jam kamjotp.

37 Winets nwindsøn'ajtim Jesús ja ñimaqayidi:

—Ja tømt wøjpi, øts idø'øn ja',

38 jøts ja kam, naxwii'ñit ja'. Jøts ja ødyømt, ja jaa'dyi pøn Dios kyutujk tpaduujnidip, jøts ja ka'øy ujts, ja jaa'yts ja'adi pøn ja miku' yja' tpaduujnidip,

39 jøts ja ta'ajkibøtajotma'atpi midi tnepp ja ka'øy ujts, nay ja miku' ja kø'øm. Jøts ku tpaatty ja ariin wejxk'aats, ja dø'øn ja' ku naxwii'ñit jaa'y yiktiidyu'undit, jøts pøn tpøkmuktip ja pikta'aky, ja ankilis ja'adi.

40 Nayide'en idø'øn yjatt ku naxwii'ñit kyøxt sam ja ka'øy ujts yikpøkmukyin, sam ja yikpikta'agyiñ jap jønjøtpy jøts ja yap ñit.

41 Ngaxp øts ja n'ankilis jøts ja twaqamujkøxtit pøn jaty ja myigu'uk tyikpøktyundip, jøts pøn nayide'en ttunk'ajttip ja poktyunk, jøts ja ttukmajtstu'uttit øts ja ngutujk jøts kidi mibaat ttatøkidi.

42 Jap ja møj jøndøødyajkjøtpy tpikta'aktit ma ja yikxon tmijø'ødit tmiya'axtit, tmiwingidsetstít tmi'agidsetstít ja jøøn.

43 Jøts pønts ja Dios tpadundip pøni sa ja wya'añ, ja'ats idø'øn yap ja møj kunuu'kxin tmøøt'ajttip ma ja Dios Teety ja kyutujk ttanitaní ja yjaal'y. Pøni mmøøt'ajttip ja ja'gyukin, ijaa'gyukidits!

*Ku ja Jesús tmadyakpaaty ja meeñ midi jaal'y
yiku'uch y'ijtpy naxjøtpy*

44 'Nayide'en idø'øn ja Dios kyutujk sam meeñ yu'uch'ityin ya naxjøøjty kámjøøjty. Xjats jaal'y ja tpaaty jøts ja nay yap jadigojk tyu'uch; jøts kumi yjantyaxondakpy winets ñijkxy jøts t'atsto'okixy tuki'iyi ja pyikta'aky ti jaty jam yjagyejpy, jøts ja naajx tjuy ma tø t'ukyu'uch ja meeñ midi tø tpaaty.

Ku ja Jesús tmadyakpaaty ja tsaa meeñ

45 'Nayide'en idø'øn ja Dios kyutujk midi yjaal'y tyanitanaapy sam tu'uk ajuubyi agajpxpi, pøn t'ixaapy tum ja øybø tsaa meeñ midi ja chow kawinmaañi,

46 kuts ja tpaaty tu'uk midi janch tsobatp, winets ñijkxy jøts tuki'iyi y'atsnawyidoo'kixyi ti jaty jam yjagyejpy, jøts ja tjuy ja tsaa meeñ.

Ku ja Jesúś tmadyakpaaty ja xuumy midi' yikta'ajkxmäkp

47 'Nayide'en idø'øn ja Dios kyutujk sam tu'uk ja xuumy midi yikta'ajkxmäkp, kuts ja yiknøwejtsptey jam mejjyotp, jøts ja tyikpiidsimy kox kida'ak ja ajkx.

48 Jøts ku ja xuumy tø y'uch, wınets ja ajkxmäkpı ja twejtspıdsømdi jøts ja tyiknøjkxti jam nøø'adsayjotp, jøts jam y'ixa'akti jøts ja jam twi'ejxti ja ajkx; kachjøtpy ja tpıktä'akti midi janch tum'øy jøts ja ka'øy ajkx yik'ixwiji.

49 Jade'ents idø'øn yjattku naxwii'ñit jaa'y kyøxt; nibidsømidip ja' ja ankilis jøts ja abiky pyikta'agidit pøni sa pønjabøn y'øyi kya'øyi,

50 jøts ja ka'øybi yikpiktä'aktit jap møj jøndødyajkjøtpy ma ja yikxon yjø'ødit ya'axtit, wyingidsetstít y'agidsetstít.

Sa ja Dios kyutujk nyiknigaxø'jka'ant

51 Wınets ja nwindsøn'ajtim Jesúś ja yiktøøjidi:

—¿Mnimadoodip idø'øn tuki'iyyi?

Xjats ja wyandøø:

—Nnimadøøpy øø nwindsøn'ajtim yø'.

52 Wınets ja ñimaqayidi:

—Ku tu'uk ja kajpxwejpi t'ukni'ixpøki sudso tnijawit ja Dios kyutujk midi yja'a'y ja tyanitanaapy, jade'ents ja pyidsimy sam tu'uk ja wındsøn midi tjajtp tyikwingaxø'kp ja yotkujk'ajtin ku ja tnäñky'ijxyi øy ti kox kida'ak, wan tjemyi wan tku'aamyi.

Ku ja Jesúś yja'jty jadigojk Nazaretit kajpjotp

53 Xjats ku ja nwindsøn'ajtim Jesúś jade'en tnimadyak'abajtiyii'ñ, wınets ja jam chøø'ñ

54 jøts ja ojts yja'aty jam kyø'øm etjotp ma ja kyugajpi. Jamts ja yik'ixpøjktojkøø tsaptøjkjotp midi jam wyinaty, jøts ja ja'a'y ñigyumaqap yjanchhajtøø, yide'en ja wya'andi:

—¿Ma yø ja'a'y jade'en tø tjaty yø'øbi ixpøjkin? ¿Sudso yø jade'en ttuñ milagri'ajtin?

55 Pø ja tsajtspits yø' y'u'nk, jøts ja María ttaagi. Kidi ja Jacobo yø' y'ajchti, jøts ja José møøt ja Simón, jøts Judas.

56 Nayats ja y'uch kiixy yø chinaamyidi ma adøm ya. ¿Ti mats yø jade'en tuki'iyi tø tjaty?

57 Patyts idø'øn ja jade'en ka' tmøjpikta'akti. Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús ja ñimaqayidi:

—Tum yiktsojkp ja Dios kyugajpxy øy ma, kuts kyø'øm kajpkijxy ku kyø'øm tøjkjøøjty, ka'abimts ja tiy yiktsøky.

58 Jøts idø'øn ja jam ka'ap jadine'en ttuuñ ja milagri, kumi ka'ap ja tjanchjawidi.

14

Ku ja Juan Bautista ja o'jkin tpaafty

1 Nayi winet ets ja nwindsøn'ajtim Jesús yiknimadøøy jam Galilea, ja Herodes idø'øn ja tnimadoop pøn jam wyinaty windsøn'ajtp,

2 jøts ja tnimay pøn jaty ja wyinaty møøt tyuñ:

—Ja Juan Bautista net ja' midi y'ijty yiknøbjtp, ja' inet tø yujkpyiky jadigojk. Paty yø jade'en tmøøt'aty ja møk'ajtin jøts yø jade'en ttu'unt ja milagri'ajtin.

3 Jøts kumi ja Herodes ja Juan wyinaty tø chumyi, ja' ja wyinaty tø ñi'ane'emyi jøts ja puqx kadeen ja yiktagowøønt yiktabakwøønt jap puxøjkjøtpy,

ja'agøjxp ku ja ojts ttamigajpxy ja Herodías, pøn ja Herodes ja y'uch Felipe ñidø'oxy'ajtpy.

⁴ Yide'en idø'øn ja Juan wyinaty tø tnimaañi ja Herodes:

—Ka' pyaqat'atyi jøts yø jade'en xty-imñidø'oxy'att.

⁵ Jøts idø'øn ja Herodes tyimyjayik'ookwa'añ ja Juan, ja mayja'a'yts chø'jkip; kumi tyumnija'widiip ja'jøts ku ja Juan tum ja Dios yja' tkajpxi.

⁶ Kuts ja Herodes ja xyøøw ja yjumøjt txøduuñ, winets ja Herodías ñøøx pyidsiimy ajtspi ma ja mayja'a'y jam wyinatyi tø yikwawdi yikwetsti migaabyi mi'ukpi, ja'ats ja Herodes yjantyaxondaajk,

⁷ jøts ja tnimaaay møk'ampy jøts ku ja tmo'ot øy ti pøni ti ja kø'øm y'amidoowampy.

⁸ Xjats ja kiixy, tø tyaqak ja wyinaty jawyeen y'agajpxiyi ku ja tnimaaay ja Herodes:

—Møøky øts platijotp ja Juan Bautista kyubajk.

⁹ Ja'ats ja windsøn Herodes kyujot-maadyøjkiyii'ñ; jøts kumi tøts ja wyinaty kø'øm mørk'ampy ñimy jøts ku ja tmo'ot øy ti, tøts ja ja'a'y ja wyinaty tmadowdi pøn jaty jam wyinaty migaadyip mi'uktip, xjats idø'øn ja ojts wya'añ jøts yikmo'ot.

¹⁰ Ojts tyikutuky jøts ja Juan Bautista ja kyubajk y'atsyikajtspoot jap puxøjkjøtpy;

¹¹ jatyi dø'øn ja ojts tyikmendi jap platijøtpy jøts ja kiixy ja yikømøøy, jøts tyaqak ja tmøøy.

¹² Xjats ja Juan Bautista yja'a'y yja'atti, ja'ats ja ñine'kx ja ojts yiktoos'nxiyi jøts ja y'atsyiknitajt; kuts ja t'ukyiknaxøjkidøø, winets ja ñøjkxtøø jøts ja ojts t'atstukmadowdi ja nwindsøn'ajtim Jesús.

Ku ja Jesús tyikaay ja nimagoxk milbi jaa'y

13 Kuts ja tnija'wiyii'ñ, jøts ja chøø'ñ nadyu'uk
jap barkijotpy, jøts ja ñijkxy ma jam nipøn kya'ity.
Jatyits ja jaa'y ja tnija'widøø, winets ja ojts choondi
ma jaty ja kajp jam, jøts ja tpanøjkxti tekyjø'øm.

14 Kuts ja Jesús pyidsiimy jam barkijotp,
jøts ja ojts t'ixy jøts kudam jaa'y jam wyinaty
janch namaydi, jøts idø'øn ja ojts t'ayo'ixy, may
tyikmøkpiky ja pamaa'y midi ja jam yiktanimeen.

15 Tsuu'jiñipts wyinaty, winets ja pyabøjkpitøjk ja
ojts ñimiñiyi jøts ja ñimaajyøø:

—Tøts ja et chuu'jiñi, jøts ka' ya pøn chøøni.
Kajxni yø jaa'y, jøts wan tnøjkxnidi ma jaty kajp jøts
jam tju'udyit kyaaky tyojkx.

16 Xjats nwindsøn'ajtim Jesús ja tnimaay:

—Ka' yø ñøjkxtit; yikaydi meets yø'.

17 Jøts ja wyandøø:

—Ka'ap øots ya ti nmøødi, ja'ayi tsapkaaky jap ja
magoxkyi, jøts ajkx jamajtskyi.

18 Winets ja nwindsøn'ajtim Jesús ja ñimaajyidi:

—Ya yikmendi.

19 Jøts ja ojts tnøjmi jøts y'ixa'aktit jam miyjotp.
Xjats ja tnixajiyii'ñ magoxk ja tsapkaaky jøts
majtsk ja ajkx, jøts ja ojts tkunu'u'kxy jøts ja
ttatujkiyii'ñ, jøts ja tkømøøy ja pyabøjkpitøjk, ja'ats
ja ojts tyikwa'kxti jøts ja tmøødyi ja mayja'a'y.

20 Niduki'iyyi ja kyaydi ku'uxyi; jøts ja makmajtsk
kach ujts wyindaqñi ja aga'ak abu'xk.

21 Nimagoxk mil ja jaa'y kyaydi tum yaa'dyøjk,
jøts abiky ja tø'oxyøkti møøt ja mutsk una'jkti,
ka'ap ja yikmachowdi.

Ku ja Jesús yø'øy jam mejwy ingøjxp

22 Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús nay jatyi tyiktojkiyiñ ja pyabøjkpitøjk jap barkijotpy, jøts ja ñøjkxtit jawyeen jam jaduktamajñ, yam ja ixjam tyañim jøts ja tminawyä'kxit ja mayjaq'y.

23 Kuts ja t'ukminawyä'kxøø, xjats ja nadyu'uk pyatøkiyiñ tsapkajpxpi jam kojpkøjxp. Jøts ku kyoodsiñaa, ixjam idø'øn ja wyinaty nadyu'uk,

24 jøts ja barki ixjamni ja mejkyujk'äm jagamni ja wyinaty. Janch jadi'iñi ja jam yikwibejpyø'øñi ku ja nøø tyojmji'iky, jade'en'ampy ja poj myiñ midi ja ñøjkxtip.

25 Xjats ku yjøpkyoots'ajty, winets ja nwindsøn'ajtim Jesús ja jam ñimejnødøø, jadi'iñi ja yø'øy jam nøøwingøjxp.

26 Kuts ja pyabøjkpitøjk ja ojts jade'en y'ijxyiyi jøts ku ja yø'øy jam nøøwingøjxp, xjats ja yjantyimchø'kjidøø, jøts nay ja tsø'øgi ja møk'ampy yikwajnidøø:

—¡Ti miku! yø jade'en!

27 Jøts ojts ja nwindsøn'ajtim Jesús ja myigajpxyidi, jøts ja ñimaajyidøø:

—¡Kidi mdsø'øgidi, yikmøjkidi m'aqw mjoojt; øts idø'øn wamp!

28 Winets ja Pedro wyaañ, xjats ja tnimaay:

—Windsøn'ajtim, pøni janch mets idø'øn, yikyø'øky øts nøøwingijxy jøts øts xyiknøjkxt ma mets ixjam.

29 Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús ja ñimaajyøø:

—Men.

Winets ja Pedro pyidsiimy jam barkijotp, jøts ja yø'øchøø'ñ nøøwingøjxp, jøts ja ñijkxy ma ja nwindsøn'ajtim Jesús jam wyinaty.

30 Kuts tja'wiyii'ñ ja møk poj, ja'ats chø'jkiñøø; jøts enkyi køjk yjøptak'adøtsni, winets møk chabaguejky jøts wyaqañ:

—iWindsøn'ajtim, yikpiidsømk øts!

31 Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesúus nay jatyi tmajch kyø'køjxp, jøts ja tnimaaqay:

—¿Tyimwyinii'nxyip mets mjanchja'win? ¿Tiku tø mnayjøpjawiyi?

32 Xjats ku ja tyøjkidøø jap bækijøtpy, jøts ja poj jatyi y'amø'jty.

33 Winets ja jaqay ja wyinguxanaaqayi pøn jaty jam wyinatyi jap bækijøtpy, yide'en ja wyaqandi:

—Mets tam idø'øn mijantyimdiøsu'nk.

Kuja Jesúus tyiktsøøjky ja mayjaqay jam Genesaret

34 Xjats ja ttanajxtøø ja mejy jøts ja naajx ja tpaattøø yja'ttøø Genesaret.

35 Xjats ku ja jaqay t'ejxkapti ja nwindsøn'ajtim Jesúus pøn jaty jam kugajp'ajtip, ja'ats ja ayuujk tyikyø'ødyøø, jøts tnija'wigyøjxtøø pøn jaty jam tsinaadyip ja'abi et, jøts ja tyikmendøø níduki'iyyi pyamaaqay ma ja nwindsøn'ajtim Jesúus wyinaty.

36 Møk ja ttanuu'kxa'akti øy ja ja'ayi tyukpaadidit ja wyet pa'; jøts pøn ja wet jade'en yjøjxtøø, møkpøjkøjxtøø ja'.

15

Ja ka'øy winmqa'ñ ja jaqay tyikpøkpyajtp

1 Winets ja fariseotøjk winagin tnimendøø ja nwindsøn'ajtim Jesúus, møøt ja kajpxwejpitøjkti midi jam wyinaty tø choondi Jerusaléngit kajpkøjxp, jøts ja ojts yiktøwdi:

² —¿Tigøjxp ku yø mbabøjkpitøjk tkabadundi ja møjaa'ychinaa'yin? Ka'ats ttundi ja windsø'jkìn ku kyøbujti ku kyawya'andi.

³ Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús ja ojts nayide'en tyiktøøjimbity:

—¿Jøts tigøjxpts ku meets ja Dios Teety kyutujk xkamimadojiyi, jøts ja' mee myikmajadakpy ja møjaa'ychinaa'yin?

⁴ Jøts yide'ents Dios wyaañ: “Windsø'øgi mdeety mdaak”, jøts “Pøni pøn tyeety tyaak tka'ømyigajpxp, wan tpa'øky.”

⁵ Jøts ka' meets jade'en mwaañ, pø mnømpxi meets jøts wan jaa'y tnøjmi ja tyeety tyaak: “Niwine'enin ngabudøkit, tø øts Dios ndamay'ajtkøjxni ti jaty øts jap nmøøt'ajtpy”;

⁶ jøts ku jade'en pøn wya'añ, ka'ats tyeety tyaak ja t'ukpudøjkiñi. Jade'ents meets ja Dios kyutujk xka'ukmøjpiktaajkniyi jøts meets ja mgostumbri xyikmajadakni.

⁷ ¡Meets win'øømbidi! Yikxon yjawaañ ja Isaías ja Dios kyugajpxy jøts mdi meets msä meets, ku ja nøky ja yide'en tjaay:

⁸ Nugo aaw nugo ayuujk, yø' øts yø jaa'y xawindsø'jkidip,

pø ma yø y'aaw yjoojt yø'ødi.

⁹ Jøts ti yø ñiwyä'ant øy øts yø wine'en xjawindsø'øgidi,

pø ja'axi y'ixpøjkin'ajtip pøni sa jaa'y kø'øm tyikutuky.

¹⁰ Winets ja tyaxtsøøy ja mayjaa'y jøts ja tnimaay:

—Ukmadowdi meets jøts xja'gyukidit:

11 Kidi yø'øjip jaa'y yikpøkpyajtip midi tøjkip y'aawjøtpy. Yø' jaa'y yikpøkpyajtip midi piidsømp y'aawjøtpy.

12 Xjats ja pyabøjkpitøjk ja ñimejniyi, jøts ja ñimaajyøø:

—¿Tø x'ixy yø fariseotøjk, ku jade'en tø tmadowdi sa tø xnøjmi jøts yikxon tø yjantyimy'ambøkti?

13 Jøts ja Jesúś yide'en y'adsojimbijty:

—Øy ja tyimyidi ixpøjkin, pøni ka'ap ja tmìnabyaðdyi ja Dios yja' møøt, windigøøpy ja y'ity.

14 Ixmåtsti; jade'en yjatti sam ja wìnäp jaa'y ttuu'wawdø ja myiwìnäp jaa'dyi. Jøts ku ja wìnäp jaa'y tjanch'uktuu'way ja myiwìnäp jaa'y, kuts jut ja tpaqattit namajtskts ja jap kyunaxtit.

15 Winets ja Pedro wyaañ, jøts ja tnimaay ja nwindsøn'ajtim Jesúś:

—Tukmadook øøts ti yø yjade'embø madya'aky tyijpy.

16 Xjats ja nwindsin'ajtim Jesúś wyaañ:

—¿Ni meets paqat yø xkanimadooni?

17 ¿Yø' idø'øn mgaja'gyukidip, midi tøjkip aawjøtpy jøts ja ñijkxy jam maatsjotp, jøts pyidsimy ku nnawyiyø'øyin?

18 Midi'its yø aaw yikpiidsimpy, jam idø'øn ja chøøñ amjotp; yø'øts idø'øn jaa'y yikpøkpyajtip.

19 Jam ja amjotp chøøñ ja ka'øwyinmaa'ñ ku jaa'y myigu'uk tyik'øøky, ku jaa'y ñiyaa'y uk ñidø'øxy tpøjkxi, ku jaa'y kyawindiy wìnmaa'ñ tyiktuñ, ku jaa'y myeech, ku jaa'y tyaayi, jøts ku jaa'y øy ti tumjìwimbet tmadyaknaxy.

20 Yø yjade'embí winmaaq'ñ idø'øn ja jaa'y yikpøkpyajtidip; jøts kidi yø'øjip ku jaq'y tkatuñ jade'en ja wiñdsø'jkin ku tkapujy ja kyø' ku kyaawya'añ.

Ku ja Tiro tø'oxyøjk tjanchja'wiyii'ñ ja Jesús

21 Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús jam choo'nqa, jøts ja ojts ñijkxy ma ja jaa'y y'et jamdi, pøn kugajp'ajtip Tiro jøts Sidón.

22 Jøts tu'uk ja tø'oxyøjk myiiñ midi tso'omp cananea, midi jam wyinaty tsinaapy ja'abi etjotp, jøts ja tnimiñ ja nwindsøn'ajtim Jesús, yiide'en ja møk'ampy tnimaaqay:

—;Windsøn'ajtim, metsxi rey David m'u'nk'ajtip m'ap'ajtip, ayo'ejxk øts! Yø nøøx øts idø'øn ja miku' tø tyatøjkiniyi, jøts yø' møk yjanchyik'ayojip.

23 Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús ka'ap ja t'adsøy niwine'eniñ ja'agøjxp ku ja tkamigugajpi, wiñets ja pyabøjkpitøjk myendøø, jøts ja møkta'aky wyandøø, møkta'aky yiknimaaqay:

—Kajxni, janch na'ambim adøm yø xpayø'øyim.

24 Wiñets ja nwindsøn'ajtim Jesús wyaañ:

—Yø'øyi øts Dios Teety xanigajxp pøn ja Dios kyutujk kapaqajtipníñ ya Israelit naqjøøjty, ya Israelit kajpjøøjty.

25 Jøts ja tø'oxyøjk myiiñ wingon jøts ja ojts wyinguxaniyi, yiide'en ja wyaañ:

—;Windsøn'ajtim, pudøjkik øts!

26 Jøts yiide'en nwindsøn'ajtim Jesús ja t'adsøøy:

—Ka' yøyi ku u'nk una'jk yikpøjkxit ja chapkaaky jøts uk ja yikmo'ot.

27 Jøts ja tø'oxyøjk wyaañ:

—Nwindsøn'ajtim, janch jade'en idø'øn ejx ixa mwɑ'añ; ja ukts yjøø'kxmukøxtip ja kaaky abu'xk midi ja wyindsøn yikɑ'qđip jap mesi patki'py.

²⁸ Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesúš ja ñimɑajyøø:

—Janch møj mjanchja'win! Wan jade'en tyiktuñ sam idø'øn xtsøky'aty.

Jøts ja nay jatyı myøkpijky ja ñøøx.

Ku ja Jesúš tyiktsøøjky ja mayjaal'y

²⁹ Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesúš jam chøø'ñ, jøts ja ñajxy Galileit mejpya'am; wînets ja pyatøkjiyiñ mä jam ja kojpk tu'uk jøts ja y'ixaqajky.

³⁰ Janch namay ja jaal'y jam yja'tti mä ja jam wyinaty, jade'en ja tyikmendi pøn tekmya'at, pøn wînap, pøn uum, pøn køma'at, jøts pøn tigati pa'am pojkidip. Jøts ja jam tyimwyington tpiktaktøø mä ja nwindsøn'ajtim wyinaty, xjats ja tyikmøkpøjkijxy.

³¹ Janch ñigyumaap idø'øn ja jaal'y ja tyimyja'widøø ku ja jade'en t'ejxti y'awijy ja uum jaal'y, jøts ku kyø' ja myøkpøkti pøn køma'atti, jøts ku yø'øyjø'økti pøn tekmya'atti, jøts ja wînap jaal'y wyin'ejxwa'lkxti. Xjats ja tjanchtukmøja'widøø ja Dios Teety pøn ja Israelit jaal'y Dios'ajtip.

Ku ja Jesúš tyikaay ja ñimaktaxk milbi jaal'y

³² Wînets ja nwindsøn'ajtim Jesúš tyaxtsøøy ja pyabøjkpitøjk jøts ja tnimaay:

—Njanch'ayo'ijxpy øts yø jaal'y, tigøøk xøøw øts yø kujk xmøøtsinaañidi, jøts tø ja kyaaky kyøjxnidi. Ka' øts yø ayuu ngaxwa'andi jam tyøjkwindum, kuts yø jadi'iñi tuu'ajy y'ukjotkøjxnidit.

³³ Xjats ja pyabøjkpitøjk ñimaaøjyiyi:

—¿Mats ya jadine'en nbøjkin ja kaaky ja jii'kxy
jøts yø mayjaq'y jadine'en kya'adyit, jøts nípønts
ya?

³⁴ Jøts ja ojts tyiibyikyidi:

—¿Winaaq mdsapkakaaky japti?

Jøts ja wyandøø:

—Wixujkyi, jøts ja ajkxuna'jk waani.

³⁵ Xjats ja wyaanøø jøts ku ja ja'a'y y'ixa'aktit,

³⁶ jøts ja tnixajiyii'ñ wixujk ja tsapkakaaky møøt
ja ajkx, jøts ttamøja'wiyii'ñ ja Dios Teety. Jøts
ja ttatujkiyii'ñ jøts ja ojts tmø'øy ja pyabøjkpitøjk,
ja'ats ja yikwa'kxti jøts ja tmøødyi ja mayjaq'y.

³⁷ Niduki'iyyi ja ja'a'y ojts kyaydi jøts niduki'iyyi
kyujxidi. Yjaaktyimbyøkmujktinim ja' ja
kaakwyindank ja wixujk kach.

³⁸ Nimaktaxk mil idø'øn ja ja'a'y ojts kyaydi
tum yaq'dyøjk, abiky ja tø'øxyøjkti møøt ja mut-
skuna'jkti, ka'ap ja yikmachowdi.

³⁹ Jøtsnim ja nwindsøn'ajtim Jesùs tminawya'kxi
ja ja'a'y, jøts ja ojts ttatøkiñi ja barki jøts ja ñijkxy
jam Magdala etjotp.

16

*Ku ja fariseotøjk t'amidoodøø ja Jesùs jøts ja
ttuk'ejxit ja myilagri'ajtin*

¹ Kuts idø'øn ja jam jade'en ñijkxy, xjats ja
fariseotøjk ja nimejnìyøø møøt saduceotøjkti, jøts
ja nugo kyajpxy'ejxwa'añiyi. Ja' ja ojts t'amidowdi
jøts ja myilagri'ajtin ja ttu'unnt, jøts tyuk'ejxidit ja
myøk'ajtin jam tsajpwemp, pøni janch ku dø'øn ja
y'ukdiosu'ngi.

² Jøts ja yiide'en t'adsøøy:

—Ku ja et chuu'ji, pø mnømpxi meets: “Tø'kxwamp tam yø et, kumi tsajpts yø tsajp kyaxi'iky”;

³ jøts ku yjøpy'aty jøts mnømidí: “Ka' tam yø et yam tyø'kxwa'añ, kumi tsajpts yø tsajp kyaxi'iky jøts yoots møøt.” ¡Meets wín'øø'mbidi! ¿Sa ja tsajp wa'ats xnijawidi ku ja jade'en kyaxi'iky, jøts meets øts nja' ka' xnija'wiyi ku ja mjayiktuk'ejxti?

⁴ Yø tsaachka'øyja'a'y øts idø'øn jade'en x'amidooodip jøts yiktuk'ejxtit ja milagri; ja'ayits jadu'uk y'ukyiktuk'ejxnidit nayide'en sa ja Dios ttuuñ ja Jonás.

Xjats ja twinwa'ktuujty, jøts ja tyuu'døjkiyii'ñ.

Ja fariseit jaa'y y'ixpøjkin

⁵ Kuts ja pyabøjkpitøjk ñajxtøø jam nøø agø'øm jam jaduktamajñ, jøts ja tja'dyigøydí ja chapkaaky, ka'ap ja wyinaty tø tkondi.

⁶ Winets ja nwindsøn'ajtim Jesús ja ñimaajyidi:

—Ukmadowdím; øyim mnay'ejx'etidit, ejxim yø fariseotøjk, ejxim yø saduceotøjk xkaajyidi yø chapkaaky midi wenk levaduri møøt.

⁷ Jøts ja pabøjkpitøjk agø'ømyi ñawyambí ñaxwø'jkidøø:

—Ja'agøjxp yø jade'en wya'añ ku ndsapkaaky tø ngakø'øñindi.

⁸ Myadoow ja nwindsøn'ajtim Jesús ja', jøts ja tnimaay:

—¿Tigøjxp ku jade'en mwa'andi jøts ku mdsapkaaky kya'etti? ¡Niwine'enin meets ja janchja'win xkidymyagyepy!

⁹ ¿Ka'ap meets ja xja'gyuki, jøts ka' meets ja xja'myech ja tsapkaaky midi magoxk, midi øts ojts

nyikwa'kxy, jøts øts ja ojts nmo'odi ja ñimagoxk milbi jaq'y, jøts ka' meets ja xja'myech winaqak kach ojts xpøkmukti ja abu'xk?

10 Jøts ni ja'bøat xkaja'myatsti ja wixujkpi tsapkaaky midi ndagumaay ja maktaxk milbi jaq'y, jøts winaqak kach ojts xjaakpøkmukti?

11 ¿Sudso'ampyts ka' xja'gyukidi jøts ku øts ka'ndiy ja tyimchapkaaky midi wenk levaduri møøt, midi yja'ajtip ja fariseotøjk møøt ja saduceotøjkti?

12 Xjaanimts ja tja'gyukidi jøts ku ja nwindsøn'ajtim Jesùs kidi tyimyjatsapkaagyip ja wyinaty tø tnigajpxy midi wenk levaduri møøt, pø ja ixpøjkinxi ja wyinaty tø tijy jade'en midi ñankyl'ixpøjkidip ja fariseotøjkti møøt ja saduceotøjkti.

Ku ja Pedro wyaañ jøts ku ja Jesùs yja'aji yiknitsokp, ja Cristo

13 Xjats ku ja nwindsøn'ajtim Jesùs yja'jty jam etjotp midi ja Cesarea de Filipit kajp y'etip, jamts ja tyiktiyy ja pyabøjkpitøjk, jøts ja tnimaay:

—¿Sa jaa'y wya'andi, pønik øts?

14 Jøts ja wyandi:

—Jade'en winaagin wya'andi jøts ku mets Juan Bautista; jøts jadu'uk wyamidi jøts ku mets mElías, jøts pømbits wamidip jøts ku mets mJeremías, uk pøngapøn Dios kyugajpxy.

15 Winets ja Jesùs tyiktiyy:

—Jøts meets, ¿sa mee mw'aqñ, pøn øts idø'øn?

16 Xjats ja Simón Pedro t'adsøøy:

—Ja yiknitsokpi mets, ja Cristo, ja Dios U'nk.

17 Jøts nwindsøn'ajtim Jesùs ja t'adsøøy, jøts ja tnimaay:

—Mets Simón idø'øn janchjaakxøñim, Jonás myajnku'nk, ka' pøn jaaq'yip mets yø jade'en mduk'ejxip, ja Dios Teetyxi dø'øn yø jade'en mduknija'wiyip pøn jap tsajpjøtpy.

18 Tiyy me mwı̄nmay, møk me mwı̄nmay, patyts idø'øn myikxømø'øy Pedro midi tyijpy tsaq. Tøts mets nikøjxp øts yaam nyiktso'onda'akwa'añ ja nja'; jøts øts ja nyikmøjtæ'akt, ni o'jkin niti ja mibaqat kyamimada'agit.

19 Øts me nmøøpy ja kutujk'ajtin; pøni pøn mets ya ja pyøky maa'kxujkip, nayide'en ja tsajpjøtpy yikmaa'kxukt. Jøts pøni pøn mets ya mgamaa'kxujkpy, nayide'en ja tsajpjøtpy kyayikmaa'kxukt.

20 Xjats ja nwı̄ndsøn'ajtim Jesús tnimaay møkta'aky ja pyabøjkpitøjk, jøts ja ka'ap pøn ttukmado'odit ku ja' Cristo, ku ja yiknitsø'øky.

Ku ja Jesús tnigajpxy ja y'o'jkin

21 Winetyipts ja nwı̄ndsøn'ajtim Jesús wa'ats tnigajpxøjkiyii'ñ, jøts ja ttukmadøy ja pyabøjkpitøjk jøts ku ja ñøjkxt jam Jerusalén, jøts ku ja møjaa'dyøjk ja yikxon yik'ayo'ombaadiyit møøt ja teetywindsøndøjkti jøts ja kajpxwejpitøjkti. Ojts ja ttukmadøy jøts ku ja yik'oogit, jujkpyøkpts ja jadigojk, jøts ja kyidigøøk xøøw pyidsø'ømt jadigojk oo'kpi jutjøtpy.

22 Winets ja Pedro ja ojts yiknijkxyi abiky, jøts ja møkta'aky ñimqajyi:

—¡Wı̄ndsøn'ajtim, katsojknim Dios Teety jøts jade'en mjatt! ¡Ka'ap jade'en mdyimyjatt mdyimyubatt!

23 Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús tn̄wa'kjimbijty ja Pedro, jøts ja tn̄imqay:

—¡Mets miku' j̄iwa'ak, majtstutk øts!, nugo mets mjanchyik'adukti. Ka' mets jade'en mw̄inmay s̄am Dios Teety wȳinmayin, jade'en me mw̄inmay s̄am øy pøn naxwiiñit jaq'y.

24 Winets ja nwindsøn'ajtim Jesús tn̄imqay ja pyabøjkpitøjk:

—Pøni pøn tsojkin tmøøt'ajtp jøts øts nj̄a' jade'en xpaduujnit, ka' mibaqat kø'om ñadyunk'atit, ja'ayi ku amumjoojt ñadyamiyoxit ja ayo'on jøts idø'øn jade'en tpadu'unt.

25 Pønts kajade'enduñim nay'ejxip, niwindem ja tkapaqaty ja nitso'ok'ajtin; jøts pøn ø xku'ayo'ombajtip, ja' idø'øn tpaatp ja nitso'ok'ajtin.

26 ¿Ja ti ja niwyaq'ant øy ja jaa'y tjaja'bøjkixy ja naxwiiñajtin, jøts ja y'anmija'win ne'egi wyindigøy? Jabi ka'axi mibaqat ja nitso'ok'ajtin ja tkuju'uty.

27 Ja Dios Teety øts myøk'ajtin nmimejnøp møøt ja ankolistøjkti, jøts øts nwandu'undit sa jaty niðu'uk niðu'uk pyaqat'atyi yiktu'undit.

28 Janch øts idø'øn nwa'añ, jøts ku ya ja winaagindi pøn ka'ooktip kunim ja jawyeen tyimy'uk'ejxtit ku ø nmime'ent ja Dios Teety kyutujk midi yjaq'y ja tyanitanaapy.

¹ Xjats ku kyidudujk xøøw'ajty, wínets ja nwíndsøn'ajtim Jesúś tmøødiyii'ñ ja Pedro, jøts ja Juan møøt ja y'ajch Jacobo, jøts ja ojts ñøjkxti ma ja kojpk jam janch køjxp;

² jamts ja ñanktyigajtsi, wemp ãm ja tyimy'ejxti ku wyeen y'qaw ja jade'en yjajty sám xøøw y'añin, jøts ja wyet jade'en pyoobiyii'ñ sám ja jajin.

³ Jøts ja jotmøñ t'ejxpäatti ja Moisés jøts ja Elías, ku nwíndsøn'ajtim Jesúś ja tmøøtmadya'aky.

⁴ Wínets ja Pedro tnímaay ja nwíndsøn'ajtim Jesúś:

—Wíndsøn'ajtim, ityimy'øy'ajtp ku øø ndyimyam'aty! Pøni mdsøjkpy jøts øøts ujts'aädyøjk tigøøk nyik'øyit; tu'uk mets mja', tu'uk Moisés yja! jøts tu'uk Elías yja'!

⁵ Nay ixamním ja Pedro jade'en wya'añ ku ja yoots jam yja'jty janchyikwín'oo'kpim, jøts ja tuki'i'yí tyik'adigøøy; jøts jap yootsjøtpy ja Dios Teety y'ayuujk yikmadøøy ku yide'en wya'añ:

—N'u'nk øts idø'øn ya'at, yø' øts idø'øn njaaktajotkujk'ajtpy. Mimadowdi pøni sa wya'añ.

⁶ Kuts ja jade'en tmadowdi, xjats ja wínda'ak ñaxkidäkti, yikxon ja yjantyimchø'l'kjidøø.

⁷ Jøts nwíndsøn'ajtim Jesúś ja ñimejnidì, jøts ja tyojnidì, yide'en ja ñímaqayidi:

—Pídø'økti; kidi mdsø'øgidi.

⁸ Xjats ku ja y'ejxjø'øktøø níma ja pøn tka'uk'ejxpätnidi, nadyu'uk ja nwíndsøn'ajtim Jesúś jam.

⁹ Jøts ja kyidaknidì, ku kojpkøjxp choondì, jamts ja nwíndsøn'ajtim Jesúś ja møkta'aky y'ana'amidøø:

—Kidi yø pøn xamimadya'akti midi tø x'ejxti, jaanim ku øts wyinaty tø njujkpyiky jadigojk.

10 Winets ja pyabøjkpitøjk ja tyiibyøjkìyi:

—¿Tigøjxpimts yø kajpxwejpitøjk jade'en wya'andi jøts ku ja Elías jawyeen mye'ent, jøts ix'oojknim ja yiknitsokpi?

11 Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús ja ojts yide'en t'adsøy:

—Janch me'emp idø'on ja Elías, jøts ja tuki'iyi tyik'øyigyoxt.

12 Øtsts wamp jøts meets nnøjmi jøts ku Elías tø y'atsmengojmi, jøts nigidi tø t'ejxkapti, tø ja twandundi sám y'anmijá'win tyimñekti. Nayide'ents øts yø xyik'ayo'ombaqattit.

13 Jaanimts ja pyabøjkpitøjk ja tja'gyukidøø, jøts kudam ja nwindsøn'ajtim Jesús ja ja' tyamimadya'agyidi ja Juan Bautista ku ja Elías tiy tø y'atsmengojmi.

Ku ja Jesús tyikmøkpiky tu'uk ja mixyu'nk pøn wyinaty ja miku' tø tyatøkìyi

14 Xjats ku ja ojts yja'atti ma jaa'y jam wyinatyi, jamts ja nwindsøn'ajtim Jesús tu'uk ja jaa'y ñimejniyi jøts ja ojts wyinguuxanay'øyiyi, yide'en ja ñimaajyi:

15 —Me teety, ayo'ejxik øts n'u'nk, adsu'jky adsu'jky mø'ødyi pa'am yø pyaadyiyi jøts tsaach'ijxyim tyuñiyi; atsnaxkidakp may'oik jam jønjotp, uk nøøjøtpy paat ñødøki.

16 Ixyats mets yø mbabøjkpitøjk yø tø njadanimiñ, ka'ats yø myayidi jøts yø tyikmøkpøktit.

17 Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús y'adsøøy, jøts tnøjmi pøn jam wyinatyi:

—;Mee kajanchja'wibidi, yø mbøky nugo myik-majadæktip! ¿Ma windemním meets ngajpxy n'ayuujk xpabøjkit? ¿Jøts windemním meets yø yjade'embí xuktatso'okt ku øts yø ejtp njanchjanigajpx'ity? Meets, yikmen yø pamaa'y.

¹⁸ Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús ojts tkajxpidsimy ja miku', ojts ja ttukmajstu'uty ja mixy jøts idø'øn ja jade'en jatyi tyimyøkpijky.

¹⁹ Winetnímts ja nwindsøn'ajtim Jesús ja pyabøjkpitøjk myigajpxi jibiky'ampy, jøts ja ojts yiktiyyiyi:

—¿Tigøjxp ku øts yø miku' tø ngayikpidsimy?

²⁰ Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús ja ñimaajyidi:

—Ja'agøjxp ku mjanchja'win kyamøkidi. Janch øts idø'øn nwa'añ ku jeexyip ja mjanchja'win ñiyjade'en xmøøt'attí sam mortas pajkin, øyts meets yø kojpk xnøjmit: “Jiwa'ak ya jøts mnøjkxt abikytsoo”; jiwa'akpts ja kojpk. Ka' mee ti mgamayit ku janchja'win møk xjanchmøøt'attit.

²¹ Yø yjade'embí miku' ja yø iiy pyidsimy ku Dios n'ajot'ajtint, ku n'amaay'ajtint ngagugaa'yint ngagu'uujka'ant.

Ku ja Jesús tnigajpxy jadigojk ja y'o'jkin

²² Nay ixjamním idø'øn ja wyinaty wyidetinim ma ja et txøøwi Galilea, ku ja nwindsøn'ajtim Jesús ja ojts tyukmadøyidi jøts ku mayja'a'y ja kyøyøkit,

²³ jøts ja yik'oogit, jujkpyøkpts ja jadigojk kyidigøøk xøøw. Ja'ats ja tyimchaachjotmayja'widøø ku ja jade'en tnija'widøø.

Ku ja tsaptøjk yikugubety

²⁴ Xjats ku ja nwindsøn'ajtim Jesús tmøøtja'jty ja pyabøjkpitøjk jam Capernaumit kajpkøjxp, jamts ja

jaa'dyi pøn yiktsaptøjkugubajtip, ja'ats idø'øn ojts tninøjkxti ja Pedro, jøts ja ojts tyiktøwdi:

—¿Ka' meets yø myik'ixpøjkpi tkugubety yø tsaptøjk?

25 Jøts ja Pedro y'adsøøy:

—Kyugubejtpyxí yø'.

Xjats ku ja Pedro tyøjkiyii'ñ tøjkjøtpy, japts ja nwindsøn'ajtim Jesús ja jawyeen ñimqajyi:

—¿Sa me Simón mwìnmay? ¿Pøn yjawi yø windsøndøjk tyukugubajtip, ja kyø'ømigu'uk uk ja wenk jaa'y?

26 Jøts ja Pedro y'adsøøy:

—Ja wenk jaa'y yø tyukugubajtip.

Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús y'adsowimbijty:

—Aaa ka'ats tam adøm idø'øn xpaat'ajtyim nyajkint ja tsaptøjk kugubajtin, pøni abiky jaa'y tyukugubajtip.

27 Jøts nípøn ngayik'ambøjkin, nøjkx mejy'agø'øm jøts jam xjuutt ja ajkx, pøni midi inet mijawyeen mjuu'tpy, ja' y'aawjøtpys inet meeñ xpaatt tu'uk. Pyaatpts inet ja' jøts ja namajtsk ngugubajtin'ajtin; ja'ats myiknøjkxp jøts x'atsmo'ot ja yikugubajtpi.

18

Pøn idø'øn jawaani møj ma Dios ja yjaay ja kytujk ttanitani

1 Ñiñayi winets ja nwindsøn'ajtim Jesús pyabøjkpitøjk ñimejnyi, jøts ja ojts yiktiyyiyi:

—¿Pømbi øø niðu'ugin ja tyimy'ukmøjtøkip ku ja mgutujk xyiknaxkida'akt?

2 Winets ja nwindsøn'ajtim Jesúś tyāajxiyii'ñ tu'uk mutsk mixyu'nk, jøts ja tyikwā'k'øyiyii'ñ ja' y'agujk'āmdi,

3 jøts ja tnimqay ja pyabøjkpitøjk:

—Janch øts idø'øn nwa'añ, pøni ka' meets ja mdsināa'yin xyiktigach, pøni ka' meets jade'en mnabyikta'agyı sam ne'egi mutskuna'jk yja'gyukindi, ka' mee mibaqat jade'en myikupøkt jøts mdøkidit ma Dios ja kyutujk ttanitani ja naxwii'ñit jaā'y.

4 Patyts ja' myøjtøkit jam ma Dios ja kyutujk ttanitani ja naxwii'ñit jaā'y ja' pøn yik'ayowim jaā'y'ajtp, pøn jade'en nabiyiktaajkip sam ya'at mutsku'ngin.

5 Jøts øy pøn pøni xukpøjkidip øts ja nja' midi yik'ayowim jaā'y'ajtip sam ya'at mutsku'ngin, øts idø'øn ja wyinaty kø'øm xkupøjkp.

Ja' midi yikpøkpyajtp

6 Jøts pøni pøn t'ukyikpøktyu'ump øts ja nja' pøn ø xjanchja'widiip, ne'egi ja øyik y'ijty jøts ja mejjyøtpy yikuwibejpit, ku møj paandaak ja y'ukyiktayukxotsit.

7 Janch kawindøøp øy naxwii'ñit ku ja y'ity midi jaā'y tyikpøkpyajtp! Nøjkx naxpyim øy jade'en, jøts iyjanch'ayøøy ja' pøn ja myigu'uk yikpøktyundip!

8 'Paty nayide'en pøni myikpøkpyajtip mgø' mdeky, ja'ayı ku xtyimwyiboottit jøts jagam xpikta'aktit; ne'egi øy'atp ku køtuk paktuk mdøkit jap ma Dios jam, jøts kidi ka'pxy xminijkxy ja mgø' mdeky jap infierno.

9 Jøts pøni øy mween myikpøktyuujnip, nawyeenjuudits jøts abiky xpikta'akt; ne'egits øy'atp ku

ne'egi wendu'uk mdøkit jap ma ja Dios, jøts kidi yø mween ka'pxy xmidøki ku myikuwibepit jap jønjøtpy midi jap infierno.

Ku ja Jesú斯 tmadyakpaajty tu'uk ja borreek midi tigøøpy

10 'Kidits øts ja n'u'nk n'unaq'jk xmijotma'jtidi. Janch øts idø'øn nwaa'aañ jøts ku y'ankilis ja jap tsajpjøtpytì Dios Teety wyingujkpy.

11 Pø ja'axi tø nnimiñ jøts øts ja nyiknitso'ok'attit pøn ja pyøky yikwindigø'øyiñidip.

12 ¿Sa mee m'ukwa'añ? Ku jaaq'y jam wyinaty tmøøt'aty nimagø'pxy ja borreegi, jøts kuts ja tu'uk tyigø'øty, ¿ti ka'ap ja t'ats'ixa'añ? Kuwanixi ja jam kojpkøjxp tyikta'añt ja ñimakta'pxy myaktaxujkpi, jøts ja t'ats'ixa'añt midi tø tyigøy.

13 Kuts ja tpaaatt, ne'egi tyaxonda'ækpts ja' midi tø y'uktigøy jøts nika'ap ja jade'en ne'egi yiktaxonda'akti ja ñimakta'pxy myaktaxujkpi midi kadigøødyip.

14 Jade'ents meets idø'øn ja Dios Teety mjawiyidi pøn jap tsajpjøtpy, ka'ap ja ttsøky jøts y'u'nk y'unaq'jk ja jade'en tyigø'øty.

Sq nmigu'uktøjk nmaa'kxuujkint

15 'Pøni jam mmigu'uk mga'øduñiyi, nagyajpxidits anadyu'uk jøts xukwinjawi ja pyøky. Pøni kyupijkpyts, tøts ja mja' wyinaty myajada'aky jøts ja pyøky nayide'en tkagu'ayo'ombaqadit.

16 Kuts mgagupøkit ku ka' mmadoowa'anit, winets tu'uk majtsk jaaq'y xwaadso'ot jøts ja t'ejxtit tnijawidit pøni sa jam pøn wya'añ.

17 Kuts ja kyayikmøjpiktäkmidit, w̄inets xukmado'ot ja mayjaq'y p̄en tjanchja'widip ja Dios; jøts ku ni ja'bäät kyayikmøjpiktäkmidit, w̄inets ja jade'en xpiktä'aktit s̄am ja jaq'y p̄en Dios tka-janchja'widip, uk jade'en s̄am yikugubajtpitøjk yikwa'andi yiktejti.

18 'Janch meets idø'øn nnøjmi, p̄oni p̄en meets ya ja pyøky maa'kxuujkip, nayide'en ja tsajpjøtpy yikmaa'kxukt. Jøts p̄oni p̄en mets ya mgamaa'kxuujkip, nayide'en ja tsajpjøtpy kyayikmaa'kxukt.

19 'Nayi ndukmadoodip ixyam, p̄oni p̄en tu'uk majtsk nagyajpxidip, jøts t'amidoowa'andi tpøktsoowä'andi tigati ja Dios Teety, mo'ojidipts ja'!

20 P̄oni mä tu'uk majtsk ñamyukyidi ja jaq'y øts køjxp, jamts øts ja møøt n'ity.

21 Xjats ja Pedro ojts trinijkxy ja nw̄indsøn'ajtim Jesúš, jøts ja ttibiyiky:

—W̄indsøn'ajtim, ¿winaaq' ojkin øts ja nmigu'uk nmaa'kxt ku øts ja xka'ødyu'unt kawinaaq' ojk? ¿Øy ku wixujk ojkin?

22 Jøts ja nw̄indsøn'ajtim Jesúš y'adsøøy:

—Ka'axi me nnøjmi jøts ku ja'ayi wixujk ojk. Nømpxi øts yam nw̄a'añ jøts kawinaaq' ojk p̄oni winaaq' ojk meets ja jaq'y mmidundigøyidi.

Ku ja Jesúš tmadyaqpaajty ja tumbi p̄en tka-maa'kxuujkp ja myigu'uk

23 'Jade'en idø'øn ja Dios kyutujk s̄am tu'uk ja nw̄indsønin p̄en ja tyumbitøjk ojts tyojpayø'øy.

24 Ixam idø'øn wyinaty tnibøkinim, ku ja ojts yiktaniway tu'uk ja tyumbi midi ja wyinaty kawine'en miyoj'ajtiyip.

25 Kumi ka'ats ja tyumbi myeeñ ti ja tyagubatp ja yoj, wînets ja windsøn wyaqañ jøts wan tylknitookti møøt y'u'nk ñidø'øxy, jøts pøni ti jaty jam pyikta'aky'ajttip. Jøts pøni wine'en ja choobaqattí, ja'ats ja yoj kyudøkip.

26 Xjats ja tumbi tm̄inuu'kxaqjky ja wyindsøn, ojts ja twinguuxani, yide'en ja tnimaay: "Windsøn, miduda'aky'ajtk øts, ngubatp øts ja tuki'iysi."

27 Xjats ja wîndsøn ja ojts y'ayolijxyi, jøts ja yoj ja tyamaa'kxuujkiyi jøts ja yik'awa'atspidsøøjmiyi.

28 Kuuyi ja tumbi ja'ayi pyidsiimy, jøts ja ojts tu'uk tm̄inabyaadyiyi ja myigu'uk ja myøøtumbi, ja' ja miyoj'ajtiyip tu'uk pesi majtsk pesi. Yukpajkijxpy ja ojts tyimyach jøts ja jadi'iní tyukpani, yide'en ja møk'ampy tnøjmi: "¡Pe'tpy xkubatt ja yoj, yak putyi!"

29 Wînets ja myigu'uk ñagyxendyaajkøø ja' wyindum jøts ja ojts myinuu'kxa'agyiyi: "Miduda'aky'ajtk øts, ngubatp øts ja tuki'iysi."

30 Jøts ja yjadu'ukpi, ka'ap ja tkupijky, ojts ja ñijkxy jøts ja ojts tpikta'aky ja myigu'uk jap puxøjkjøtpy kunim ja tyimgyubatt ja yoj.

31 Kuts ja yjadu'ukpi ja jade'en t'ejxtøø, tyimy'ayojidi ja' jøts ja ojts t'atstukmadowdi ja wyindsøn sa jaty ja wyinaty tø t'ejxti.

32 Wînets ja wîndsøn ja tyumbi tnqñkwyadsojøø midi idø'øn jade'en adøtsp, jøts ja tnimaay: "¡Mets mik!', burri! Tø mets ja myoj ndamee'kxy ku me tø xminuu'kxa'aky.

³³ Nayide'en me ndijy jeexyip ja mmigu'uk x'ayo'ijxy sa me tø n'ayo'ijxyin."

³⁴ Ylkxon ja windsøn yjantyimy'ambijk, jøts ja tkejxy ayoobi kunim ja myigubajtkøxit.

³⁵ Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús yide'en myadyak'abajtiyiñ:

—Nayide'en meets ja Dios Teety mduniyit poni ka' amumjoojt xmaa'kxuktí ja mmigu'uk.

19

Ku ja Jesús kyajpxwiyj sudso ja amajtsk'ajtin ñaxy

¹ Ku ja nwindsøn'ajtim Jesús jade'en wyinaty tø wya'añ, xjats ja chøø'ñ Galilea etjotp, jøts ja ñijkxy jam Jude'it etjotp midi tamp nøøbukø'øm Jordán.

² May jaaq'y ja pawidejtiyip, jøts ja jam may tyiktsøøjky ja pamaaq'y.

³ Winets ja fariseotøjk winaagin tnimendi ja nwindsøn'ajtim Jesús jøts ja tkajpxy'ejxwaq'andi, ojts ja tyiktøwdi:

—¿Kutuky ø jade'en jøts øy pøn tmajtstu'utt ñidø'oxy ku ja yiin waan tyundigøy?

⁴ Jøts ja t'adsøøy:

—¿Ka'aním meets ja Dios kyajpxy x'ejxi? Pø patyxí ja yaaq'y ja tø'oxy tyik'øyiyiñ pøn xyiktsø'ondaajkindip.

⁵ Nayi nøøm ja!: “Ja'agøjxp ja yaaq'dyøjk ja tyeety ja tyaq'ak tmajtstu'utt, jøts ja ñidø'oxy ja møøt tu'ugyi ja'ayi chøønit.”

⁶ Tu'ugyi ja ñamyayi tyimbyaatty øy ja jaaq'y yjanamajtskidi, paty ka'ap pyaat'atyi jøts jaaq'y ja

tnaqkñawya'kxit midi Dios tø ttanibiktaagi tu'uk yaaq'y jøts tu'uk tø'oxy.

7 Xjats ja ttiiubyøjkti:

—Jøts tigøjxpts ja Moisés tyajky ja tiy'ajtin ja tø'oxyøjk jøts øy ja yikmajstu'utt?

8 Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesúš ja t'adsøøy:

—Meets jade'en ja mgawindiy'ajtin myikmajadakpy ku ja Moisés ojts tyikutuky jøts øy xminawya'kxit ja mniidø'oxy; ka'apts yø y'ijty jade'en tso'onda'agyip.

9 Øts wamp, pøni pøn tmìnawya'kxiip ja ñidø'oxy a'øy'ampy, ku ja wenk yaaq'dyøjk ja wyinaty ttagamøøt'aty, jøts ja tmøøt'amajtskigyojmi ja wenk tø'oxyøjk, ja' idø'øn pøktyump; nayi pøky ja nayide'en pøn tmøøt'amajtskiyip ja tø'oxyøjk midi tø yikmajstu'uty.

10 Xjats ja pyabøjkpitøjk ja ñimqajyiyøø:

—Pøni jade'endam yaaq'dyøjk tmøøtsøøni ja ñidø'oxy, ne'legi øy tamts ja' ku nguidyimy'amajtska'ant.

11 Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesúš ja ñimqajyidøø:

—Pø janch jade'en, ka'apts niduki'iyi tkupøkti. Ka'ap ya'at winmqa'ñ pøn nugo ajawí tja'gyuki, ja'ayi dø'øn tkupøjktip pøn Dios møøjyidip.

12 Ja mayjøøjp ja winmqa'ñ jøts jaaq'y kya'amajtskidi: ku winaqagin ka'pxy kyamendi naqxwiñ, winaqagints kø'øm ñadyuñidi ku ñay'isabikyidi jøts ka' y'amajtskidit, jøts ja winaqagin pøn tkagu'amajtskip ja Dios kyutujk. Pøni pøn jade'en ttunwamp, wants jade'en ttuñ.

Ku ja Jesúš tkunu'u'kxy ja mutskuna'jk

13 Winets ja nwindsøn'ajtim Jesús yiktanimiiñ mutsk mixyuna'jkti jøts ja tkönixajt jøts ja tku'amidowit; jøts ja pyabøjkpitøjk yide'en ja tnimaay ja jaa'y pøn twaqamendip ja mutskuna'jk jøts kyatøkedit ja mutskuna'jk.

14 Yide'ents ja nwindsøn'ajtim Jesús wyaañ:

—Majstu'utti, wan øts yø mutskuna'jk xnimendi, kidi meets yø xkayiknajxni; yø' dø'øn Dios ja'ajtidip pøn jade'endi sam yø mutskuna'jkindi, ja'ats tpaattip ja Dios kyutujk.

15 Jøts ja ojts tkunuukxy ja mutskuna'jk, jøts ja jam ojts cho'oni.

Ja kumeen jaa'y

16 Tu'uk idø'øn una'jk jaa'y, ja'ats ojts t'ats'ixy ja nwindsøn'ajtim Jesús, jøts ja t'atsnimaaay:

—Mets øyjaal'y yik'ixpøjkpi, ¿ti øy'ajtin øndu'ump jøts øts ja n'anmija'win ja jujky'ajtin tpaatt xemikøjxp?

17 Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús ja tnimaay:

—¿Tiku ø xnøjmi jøts ku ø n'øyi? Tu'ugyi ja' midi øy, jøts ja Dios idø'øn ja'. Pøni mbaatwampyts ja jujky'ajtin xemikøjxp, paduujnits ja Dios kyutujk.

18 Jøts ja una'jk jaa'y wyaañ:

—¿Midi'ibi?

Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús tnimaay:

—Kidi myikjaal'y'øky; kidi mmigu'uk ñidø'øxy xpøjkxi; kidi mmeech; kidi pøn xwindaqay'aty;

19 windsø'øgi mdeety mdaak; jøts tsok mmigu'uk sam kø'øm mnachøkyin.

20 Jøts ja una'jk jaa'y yide'en tnimaay ja nwindsøn'ajtim:

—Tø øts yø jade'en njatunguixy, jaayim øts yø jade'en mbaduñ ku nmutsk'aty. ¿Tits øts idø'øn njaaktu'ump?

21 Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús ja ñimaaqyøø:

—Pøni øy yikxon mjaaq'y'atwa'añ, nøjkx x'atsto'okjø'økixy ti jaty jam mjagyejpy jøts xmo'ot ja ñimeeñ ja ayoobi jaaq'y, winets xpaaqt ja øy'ajtin ja xondaaqjkin jap tsajpjøtpy; ku jade'en x'uktu'unt, winets mme'ent jøts ø xpawidett.

22 Xjats ku ja jade'en tmadøøy, jøts ja yjot-madyøjkìyìi'ñ, kumi jantyimgyumeeñ, kumi jantyimgyubikta'aky idø'øn ja'.

23 Winets ja nwindsøn'ajtim Jesús tnimaaay ja pyabøjkpitøjk:

—Øts yam tyimwyamp jøts ku møk y'adukyi jøts kumeeñ jaaq'y tpaajttit ja Dios kyutujk midi jap tsajpjøtpy.

24 Jøts jaaktyimwyamp øts jøts ku ja kumeeñ jaaq'y janch apeni ñaxti mä Dios ja kyutujk ttanitaní tuki'iyi, pø ne'egi tsojk ñaxt ja møj jiyujk jap xu'unjutjøtpy.

25 Kuuyi ja pyabøjkpitøjk ja jade'en tmadoodøø, janch ñigymaap ja tyimyja'widøø, jøts ja xem yam ñayiktøøjøø:

—¿Pønimts idø'øn nitso'ok'atp?

26 Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús ja ojts y'ijxyidi, jøts ja ñimaaqyøø:

—Ka'ap yø øy pøn jaaq'y kø'øm ñanknitso'ogiyit, ja Dios ja'ayi myøøt'ajtpy ja møk'ajtin sudso xyiknitsoojkint, niti Dios tkatsepjawi.

27 Xjats ja Pedro tyiktiy:

—Windsøn'ajtim, tø øø tuki'iyi n'ixmajtskixy ti jaty øøts y'ity njagyejpy, jøts øø tø ndsøøñ jøts me myikpawidity. ¿Tits øøts idø'øn nbaqtp, ti øøts idø'øn nbøkp?

28 Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesúš ja t'adsøøy:

—Janch øts idø'øn nwa'añ, ku yja'att ja xøøw ja jumøjt ku tuki'iyi yjemyigxyøxt jadigojk, ku ø n'ixa'akt ngutujktajkjøtpy ku øts ja møk'ajtin nmi'ixa'akt, jøts meets wine'enin meets ixa xpawidity, xnayimøøt'ixa'akp meets nayide'en nimakmajtsk jap kutujktajkjøtpy, jøts xiidyu'undit ja Israelit jaq'y niduk'i'iyi.

29 Jøts nayide'en pøn jaty tø tmajtstukøxti ja tyøjk, ja myigu'uktøjk, chø' y'uch, tyeety tyaqak, y'u'nk ñidø'øxy, uk ñaqajx kyam tmajstu'uttibaaat øts ngutujkøjxp, yikmo'odipts ja jinaxy jinaxy øy ti, jøts pyaqattip ja' ja jujky'ajtin midi xemikøjxp.

30 Jøts may ja wyindigø'ødyit pøn ixyam namyøjpiktaajkidip kø'øm; jøts pøn ixyam ne'egi windigø'ejtip, ja'ats ne'egi nøjkx møjtøkidip.

20

Ku ja Jesúš tmadyakpaajty ja tumbitøjk

1 Jade'enin idø'øn ja Dios kyutujk midi yjaq'y tyanitanaapy sam tu'uk jaa'y kyugam'atyin jøts ja chøøñ jøpyi jøpyi tumbi ixaabyi jøts ja y'uvitsaq'am pyidø'økt.

2 Ojts ja tyikwin'øyidi møøt ja tumbitøjk, øy ja tmiju'uty tu'uk puxmeeñ tukxøøw, jøts ja ojts tkexy tumbi jam kyamjotp.

³ Jøts idø'øn ja ojts cho'ongojmi, ja xøøw wyinaty tuk'ajopu'nk, jøts ja jap maaayjøtpy ojts tjaak'ixy ja jaal'y pøn awatsidip.

⁴ Yide'en ja tnimaay: "Nøjkx mee nayide'en mduñ jap kamjøtpy, jøts nmiju'udyit nayide'en sam pyaat'atyi." Winets ja ojts ñøjkxti.

⁵ Xjats ja windsøn cho'ongojmi ku ja xøøw kyukiyii'ñ, nayide'en winakxyøøw nay ja tumbi dø'øn ja y'ats'ejxkojmip.

⁶ Jøts ku ja xøøw jawaani kyajajxni, xjats ja ojts cho'ongojmi tumbi ixaabyi, jøts ja ojts ñijkxy nay jap maaayjøtpy, jøts ja ojts tjaakpaat� ja jaal'y pøn wyinaty awatsidip, yide'en ja tnimaay: "¿Tiku meets ya nugo mxinaxy, ti kidi mee mdunwa'añ?"

⁷ Yide'ents ja y'adsoodøø: "Kumi ka'ap øø pøn xyiktunkpaatwa'añ." Xjats idø'øn ja tnimaay: "Nayi nøjkxts mdundi øts ngamjøtpy, jøts nmiju'udyit."

⁸ Xjats ku y'ux'ajty, winets ja windsøn tnimaay ja tyumbi midi yiktump: "Yaqajxi yø tumbitøjk jøts xmo'ot myijuu'ñ yø' jawyenidip pøn ix'oojk tø tyøkidi tumbi, jøts ja ix'oojk xmiju'uty pøn jawyeen tø tyøkidi tumbi."

⁹ Winets ja myendøø pøn wyinaty ix'oojk tø tyøkidi tumbi ku ja xøøw jawaani kyajajxni, jøts ja myijuu'ñ ja ojts ka'pxy t'axajidi tu'uk puxmeeñ niðu'uk niðu'uk.

¹⁰ Xjats ku yja' ja tyaja'jtidøø pøn wyinaty jawyeen tø tyøkidi tumbi, jade'en ja wyinmaydi yikmiju'udyip ja tijy jawaani tsowi; nayide'en myijuu'ñ ja ojts t'axajidi tu'uk puxmeeñ niðu'ukjaty.

¹¹ Ku ja jade'en ojts t'axajidi ja myijuu'ñ, xjats ja

tmi'ambøjktøø ja wyindsøn,

¹² yide'en ja tnimaadyøø: "Pøn ne'egi oojk tø yja'atti, ja'ayi tø tyundi tuk'hori; jøts ne'egi nayide'en tø xmijuy sám øø tø xmijuyin, jøts tøts øøts yikxon nduñ jøts øøts yikxon tukxinaxy tø nn'iañ."

¹³ Jøts ja windsøn y'adsøøy, yide'en ja winaagin yiknimaadyøø: "Ka' me migu'uk yam sa ñduñ. ¿Ti kidi tø nnagyajpxyin jøts ku nmiju'uty tu'uk puxmeeñ?

¹⁴ Axaji yø mmijuu'ñ jøts mnøjkxnit. Nayide'en øts yø nmijuuwyä'añ pøn oojk tø tyøkidi tumbi sám mee tø myikmijuyin.

¹⁵ ¿Pøn øts yø ndejin jade'en xkaduktu'ump pøni sa øts nmeen kø'øm nyiktunkpaatwa'añ? ¿Uk yø' idø'øn m'amä'at'ajtpy ku n'øyjaal'y'aty?"

¹⁶ Jøts ja Jesús jadigojk yide'en wya'añ:

—Jade'ents idø'øn ejx øts ja nwä'añ, pøn tandip ix'oojk, ja'ats ne'egi jawyenidip, jøts pøn jawyenidip, ja'ats ta'andip ix'oojk. Kumi may ja'adi pøn yiktukmadoodip jøts mye'endit, niwaanits ja'adi pøn yik'a'ejxi dip jøts tyä'andit. Nayide'ents ja Dios Teety ttu'unt ja naæwii'ñit jaal'y.

Ku ja Jesús tnigajxpy jadigojk ja y'o'jkin

¹⁷ Xjats ku ja nwindsøn'ajtim Jesús jam wyinaty tuu'ämni midi Jerusalén nøjkxp, winets ja abiky tjawaay ja pyabøjkpitøjk midi nimakmajtskti, jøts ja tnimäay:

¹⁸ —Ixä tø nbejtyindi Jerusalén ma øts nyikøyakt, jøts øts ja teetywindsøndøjk, jøts øts ja kajpxwejpitøjk nyiktagidøkit pøn ø xyik'oooktip.

19 Ja'ats ø xkøyaktip jøts øts ja xagidøkidit pøn ka'israelit jaaq'dyi, ja'ats ø xnixe'ektip xjaxe'ektip, ja'aním ø xwínwoptip xjipwoptip jøts øts ja xyikruspattit; kidigøøk xøøwts øts ja o'jkìn nmimadø^akt jøts ø njujkpyøkt jadigojk.

Ku ja tø'øxyøjk t'amidoøy ja may'ajtin midi tyaqak'ajtp ja Jacobo mørøt ja Juan

20 Winets ja Zebedeo y'una'jk jam myendøø mørøt ja tyaqak ma ja nwindsøn'ajtim Jesúš jam wyinaty. Ja Juan idø'øn ja' mørøt ja Jacobo, ja'ats idø'øn ja tyaqak jam ojts twinguxani ja nwindsøn'ajtim Jesúš, jøts ja t'amidoowaañ tu'uk ja may'ajt.

21 Jøts nwindsøn'ajtim Jesúš ja ojts yiktiyyiyi:

—¿Ti dø'øn mdsøjkpy?

Jøts ja t'adsøøy, yide'en ja tnimaay:

—Tun may'ajt, jøts øts n'u'nk xyik'ixajkit ad-sow aduuk ku mgutujk xyiknaxkida^akt, tu'uk aga'ñ jøts jadu'uk anajy, jøts jade'en ja kutujk tmida^andit.

22 Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesúš ja y'adsoojo idøø:

—Ka' mee xnijawidi pøni ti mee m'amidooodip. ¿Mgupøkp meets ja ayo'on midi ø nbaatp?

Jøts ja wyandi:

—Ngupøkp øøts ja'.

23 Xjats ja tnimaay:

—Janch tiigyajpxy. Mgupøkp meets ja' sa jaty ø njatt ngubatt; jøts kuts øts idø'øn xmøøtsinaawyandi tu'uk aga'ñ jøts jadu'uk anajy, ka'øtsip ja xpaat'ajtip jøts meets jade'en nyik'ixa^aakt, ja' ja yikmo'odip pøni pøn ja Dios Teety kø'øm jade'en tø tyanibiktaagiyidi.

24 Xjats ku ja jade'en tmadowdi ja yjanimajkpiđi, jøts ja tjantyimyi'ambøjktøø ja ñamajtskipiđi midi tukja'a'dyi.

25 Jøts nwindsøn'ajtim Jesús ja ojts yjayajxniyidi niduki'iyyi, jøts ja ojts ñii'mxyidi:

—Jade'en sám x'ejxtin xnijawidi, ja ja'a'y pøn tnitanaadyip ja naajx ja kajp, øy ja sagasa y'adøtsnidø pøni sá ja kø'øm ttsokti; kuts jam pøngapøn møk yjaakyikutujknø, tu'ugyits yja' ja tyikmøji.

26-27 Jøts ka' meets mja' jade'endi, ne'egi yide'en meets mja'. Pøni pøn namyøjpikta'akwajnip, ja' idø'øn paat'ajtip jøts ja tuki'iyyi ttu'unt pøni ti myigu'uk ejtxidip ka'ejtxidip, ja' idø'øn ja twindsø'øgip,

28 jade'en sám ø nduñin, kaja'ajipxi ø tø nnimiñ jøts øts jawyeen nyikwindsø'øgit, øø ja'axi ø tø nnimiñ jøts øts ja windsø'jkin nyakt, jøts øts kø'øm ngudanit ja pojkipitumbi ja'a'y pyøktyi, jøts ja may ñitso'ok'attit.

Ku ja Jesús tyikwin'ejxwa'kxy ja winaap ja'a'y

29 Xjats ku ja jam wyinaty cho'onidi jam Jericó, jøts nwindsøn'ajtim Jesús may ja ja'a'y ja ojts pyadsøñiyi.

30 Jamts wyinaty namajtsk winaap ja'a'y chøønidø tuu'äm, jøts ku ja tmadowdi ku ja nwindsøn'ajtim Jesús jam wyinaty ñaxy, jøts ja møkta'aky tnimaadyøø:

—¡Windsøn'ajtim, rey David y'u'nk y'ap, ayo'ejxk øøts!

31 Jøts ja mayjaa'y ja ojts y'øjyidi, ojts yiknøjmidi
jøts y'amo'ondit, jøts ja tjaaktyimyikjinajxtøø
jawaani møk:

—iWindsøn'ajtim, rey David y'u'nk y'ap,
ayo'ejxk øots!

32 Winets ja nwindsøn'ajtim Jesús wya'k'øyiÿi'ñ,
jøts ja tyaaøjxiÿi'ñ ja winap jaa'dyi jøts ja ttibyijky,
yide'en tnimaay:

—¿Ti dø'øn mdsojktip, ti ø ndu'ump?

33 Jøts ja ojts y'adsowdi:

—Windsøn'ajtim, jawin'ejxwamp øots.

34 Winets ja nwindsøn'ajtim Jesús ja jaa'y ojts
t'ayo'ixy jøts ja ojts twinguxaji. Jøts ja winap jaa'y
nay jatyi wyin'ejxwa'kxtøø, jøts ja ojts tpadsoondi
ja nwindsøn'ajtim Jesús.

21

Ku ja Jesús kyajptøjkiÿi'ñ Jerusalén

1 Kuts jam Jerusalén wyinaty yja'atwanidi, jøts
ja kajp ojts tpaattti midi txøøw'ajtp Betfagé, midi
jam tmiwingon'ajtp ja kojpk midi yiktejp Olivos,
winets ja nwindsøn'ajtim Jesús tkejxy namajtsk ja
pyabøjkpi,

2 yide'en ja tnimaay:

—Nøjkxti ixe kajpjøøjty ixe wingon. Jamts inet
buuri tu'uk xpaatttit kuwiñ møøt y'u'nk. Ja'ats inet
migajidip jøts ya xyikme'endit.

3 Jøts ku pøn sa wya'ant, jade'en xnøjmidit jøts ku
ø ndsøky, jøts ku ø tsojk ngøyajkojmit.

4 Jade'en'ampy idø'øn ja jade'en yjajty, jøts ty-
imyjade'en yjatt sa wyaañ ja Dios kyugajpxy ku ja
yide'en tjaay ja nøky:

5 Nøjmidı ja Israelit kajp:

“Ejx yø mwındsøn mnımiñiyı mnija'adyiyı, amyujujy tsaachyujy, taku'xnı byuuri'u'nk.”

6 Xjats ja pyabøjkpi ojts choondı jøts ja ojts ñøjkxti, ojts ja jade'en ttundi sə nwındsøn'ajtim Jesúš ja wyinaty tø y'anemeyidi.

7 Ojts ja twetstı ja buur mørøt y'u'nk, jøts ja ojts wyet ttajiba'andi jøts nwındsøn'ajtim Jesúš ja ojts ttawaa'tspety.

8 Jøts ja jaa'dyı janch namay ja'adi, jøts ja ojts ty'aapti ja wyet jam tuu'am; pømbi twidøjti ja ujts'aay jøts ja ojts tpikta'akti jam tuu'am.

9 Jøts ja jaa'y møk wyambınaxwı'ktøø pøn jawyeen yø'ødyip, jøts nayide'en pøn ix'oojk payø'ødyip:

—¡Dios Teety tsajpjotpit! ¡Kunuukx yø rey David y'ap y'u'nk pøn me tø xkexy! ¡Kuuyi Dios Teety jadu'uk yjaak'øyi!

10 Xjats ku ja nwındsøn'ajtim Jesúš kyajptøjkiyii'ñ jam Jerusalén jøts ja kajp kyajotkukidi, may ojts ja jaa'y wya'andi:

—¿Pøn yø jade'en?

11 Jøts ja jaa'y wyandøø:

—Ja Jesúš yø' ja Dios kyugajpxy, pøn kyugajp'ajtp Nazaret jam Galile'it etjotp.

Ku ja Jesúš twojpıdsømguixy ja too'kpıtøjk jam tsaptøjkjotp

12 Jøtsnim ja nwındsøn'ajtim Jesúš tyøjkiyii'ñ møj tsaptøjkwimpy, jøts ja ojts tkajxpıdsømguixy pøn jaty yap wyinaty too'ktip yajktip, juudyip kajpxtip yap tsaptøjkwimpy. Ojts ttejtsapwajkixy ja mesi midi ja jaa'y yiktundip pøn ja myigu'uk myeeñ

tkugojnidip, jøts nayide'en chinaabyajt ja yik-tejimbejtøø ja pæktoo'kpidi;

13 jøts ja tnimqay:

—Yide'en jap nøkyijxpy wya'añ, jøts ku ajot'ajtaajk ja chaptøjk wya'ant, jøts jade'ents meets yø tø xpiktaakni sám maa'tspitøjk chinaadyøkti.

14 Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús jam tsaptøkjotp winaqagin ñimejnyi ja jaq'dyi pøn winapti pøn pakma'atti, jøts ja ojts tyikmøkpøjkixy.

15 Kuts ja teetywindsøndøjk jøts ja kajpxwejpitøjk ojts t'ejxti ku ja jade'en ttuñ milagri, jøts ku ja ojts tmadowdøjk ku ja mutskuna'jk yap tsaptøjkøtpy møk wya'andi: “Dioskujuyip rey David y'ap y'u'nk！”，jøts ja yjantyimy'ambøjktøø

16 jøts ja ojts tnøjmidøjk ja nwindsøn'ajtim Jesús:

—¿Madøøpy yø' ku yø ixa jade'en wya'andi?

Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús ja t'adsøøy:

—Nmadøøpy øts yø!. ¿Ti ka'anim meets ja Dios kyajpxy x'ejxi ku yø tø tjanigajpxy? Yide'enxi ja wya'añ:

Tø ndanibiktaagi jøts øts mutskuna'jk xjanchjawidit xjanchkunuu'kxyjawidit.

17 Xjats ja Jesús tmajtstuujty, jøts ja ojts chøøñ jam Jerusalén jøts ja ñijkxy Betania, jamts ja ojts mya'ay.

Ku ja Jesús ojts t'ayo'onmigajpxy ja iigi tsaqamguipy midi ja tyøøm kaejtp

18 Xjats ku yjøpy'ajty, jøts ja wyimbejtkojmi ñøjkxkojmi jam kajpjotp, winets yuu ja ojts pyaadyiyi.

19 Xjats ja t'ejxpaājty tu'uk iigi kipy jam tuu'ba'äm, jøts ja ojts tn̄inijkxy, ojts ja kipy tjawi'ixy jøts ja ni tu'uk tyøøm tkapajtøø, nugo janchtum'aay ja'. W̄inets ja nw̄indsøn'ajtim Jesúš ojts tn̄ojmi ja iigi kipy:

—¡Nijuuni mga'uktøømiñit!

Jade'en ja ojts wya'añ, jøts ja iigi kipy jatyi tyimdyijch.

20 Xjats ku ja pyabøjkpitøjk ja ojts jade'en t'ejxti, jøts ja jantyimyñigymaap tjantyimyja'widøø, w̄inets ja tyiktøødøø ja nw̄indsøn'ajtim Jesúš jøts ja tn̄imaadyøø:

—¿Sudso yø iigi kipy tsojk tø tyimdyi'ich?

21 Jøts ja nw̄indsøn'ajtim Jesúš ja t'adsøøy:

—Janch øts idø'øn nw̄a'añ, pøni mjanch-møøt'ajtip ja janchja'w̄in, jøts ku kø'øm ka'xwinma'adyit majtsk'aaw majtskjoojt, kidi yø'øyipts mee mjatp sám øts yø iigi kipy ixaxøø nduñin, yø kojpk paat mee xnøjmit: “Jiwa'ak ya jøts mnøjkxt mejjyjotp”, jantyimyjatpts idø'øn ja jade'en.

22 Jøts ku øy ti x'amido'odit xpøktso'odit ajot'ajtingøjxp, pøni amumjoojt ja janchja'w̄in xmøøt'atti, myikmo'odipts ja' pøni ti m'amidooodip.

Ja Jesúš myøk'ajtin

23 Jøts ja nw̄indsøn'ajtim Jesúš tyøjkiyiñ tsaptøjkjøtpy, ixap ja wyinaty yik'ixpiky ku winaagin jap myendøø ja teetywindsøndøjkti jøts ja møjaaq'dyøjkti, jøts ja ojts tyibyikyiyi, yide'en ja ñimaajyøø:

—¿Pøn yø yjade'embí mdanigutujk'ajtip jøts yø jade'en xu'unt? ¿Pøn yø kutujk jade'en tø mmø'øyi?

24 Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús t'adsøøy:

—Nayide'en meets yam nyiktøøwami; jøts pøni m'adsowimbejtíp ínet, winets meets ja ndukmado'ot pøni pøn øts yø jade'en xanigutujk'ajtp ku øts yø jade'en nduñ.

25 ¿Pøn ojts Juan Bautista tyanigutukiyi jøts ja ya yiknøbatt? ¿Dios, uk jaq'y?

Jøts ja xem yam kø'ømyi tkajpxy'ajtpinaxwa'ktøø, yide'en ja ñawya'añidi:

—Ku net yø njanima'ayin jøts ku Dios ja tn'i'ane'emy, yide'ents ínet yø x'adso'owin: “Jøts étigøjxp ku ja ojts xkajanchjawidi?”

26 Jøts ku net njanima'amy'a'an jøts ku nugo jaq'y ja ojts kyexyi yiknøbatpi, winets yø mayjaq'y xnibidø'jka'andit; kumi niduki'iyi yø jade'en tnija'widip jøts ku ja Juan tum ja' tkajpxy midi Dios yja'ajip.

27 Jøts ja ojts nugo t'uknimaañidi ja nwindsøn'ajtim Jesús:

—Ka'ap øø nnijawi.

Winets ja ojts ñii'mxyidi:

—Ni øts meets ínet ja ngadukmado'ot pøni pøn øts yø jade'en xanigutujk'ajtp ku øts yø jade'en nduñ.

Ku ja Jesús tmadyakpaajty namajtsk ja jaq'y tukmiga'axpi

28 Xjats ja tjaaknimaay:

—¿Sa meets idø'øn x'ukja'gyuki ya'atpi ayuujk? Tu'uk idø'øn jaq'y, jamts namajtsk myajnk; jøts ja

tu'uk tn̄imaay: "Mets u'nk, ixyām mnøjkxt tumbi
jøts ø x'atstujkit ja n'uv̄i tsā'ām."

²⁹ Jøts ja myajnk ojts yide'en y'adsøyiyi: "¡Ka'
nnøjkxwa'āñ!" W̄inmaadyigajts ja jadigojk xjats ja
ñijkxy tumbi.

³⁰ Jøts ja u'nkteety ojts ja tn̄inijkxy ja yjadu'ukpi
majnk, jøts ja ojts nayide'en tnøjmi, jøts ja ojts
yide'en y'adsojyi: "Øyip teety, øy ø nnøjkxt." Jøts
ja nigidi y'uknøjkxni.

³¹ ¿Pømbits ja tpaduun jade'en sa ja møjaa'y
tjatsøky?

Jøts ja wyandøø:

—Ja' midi ja jawyeen y'uknimaay.

Xjats ja nw̄indsøn'ajtim Jesús wyāāñ:

—Janch øts idø'øn nwa'añ, jøts ku ja ne'egi
jawyeen ja Dios kyutujk ttatøjkiyidit ja'adi pøn
pøktyun'ejtkunajxtip, jøts nigidi meets.

³² Kumi ja' meets ja Juan Bautista tø
mdanimiñiyi jøts ja mdruk'ixpikyidi sa mdsøønidit
mdanidit sa mjuky'attit, jøts ka'ats ja tø xmibøkti;
ne'egi ja' ja ojts tjanchjawidi ja jaa'dyi pøn
pøktyun'ejtkunajxtip. Jøts kuts meets øy ja ojts
jade'en xja'ejxti, ka' meets ja ojts xjanchjawidi,
jøts ka' mdsināq'a'yin xyiktigajtstøø.

Ku ja Jesús tmadyakpaajty ja ka'ødyumbi

³³ 'Ukmadowd̄im jadu'uk ya'at madya'aky:
Tu'uk ja jaa'y midi ja kām kaja'ampy tjagyajp,
ja'ats ojts tni'ipy ja uv̄i kipy jam kyāmjotp, jøts ja
ojts tnaguemy; jøts ja ojts tyik'øyi tu'uk ja abøjk'iiñ
mā ja uv̄i nøø yik'amøø'kxit, jøts tu'uk ja ne'ey
janch køjxp mā ja kām yik'ejx'ett.

'Xjats ja ojts winaagin ja tyumbi tmø'oy ajuudyujk ja kyam, jøts ja ojts tkømø'oy jøts ja chøø'ñ widejtpi.

³⁴ Xjats ku tpaajty ja uví tujk'aqats, winets ja ojts tkexy winaagin ja tyumbi, jøts ja ttaniguexy ja yjadu'ukpi tumbidi midi ja wyinaty tyuk'ajuudyujkpy ja kyam, jøts ja yik'amido'odit ja pikta'aky midi ja paat'ajtiyip.

³⁵ Ka'ap ja ñømdøø, ojts ja tmajtsti ja tumbi midi yikajxtip, pømbi yikwojp yiktse'jk, pømbi o'jk jøts pømbi yikwinga'jts yikjøpkä'jts.

³⁶ Jøts ja kugam ojts tjaakajxkojmí ja tyumbi jawaani namay, nigidi jade'en sam ja yjawyeembidi; nayide'ents ja kam ejx'ejtpi ja ojts tyungojmiyidi.

³⁷ 'Jøtsnìm ja ojts tkexy ja kyø'øm'u'nk, yide'en idø'øn ja y'ukwinmay: "Yikwindsø'øgip øts n'u'nk."

³⁸ Jøts kuts ja ojts ja'ayi yik'ixy, winets ja kam ejx'ejtpi ñawyajnidøø: "Yø' yø kam yø' yø pikta'aky tmidånwøngøjxp, yø' yø tmøabyøkwamp; wan tyimyikpa'ø'jkyindi jøts adøm yø nmidaangøjxit."

³⁹ Xjats idø'øn ja tmajtstøø, jøts ojts tyikpidsømdi jam kamjotp, jøts ja ojts tyik'ookti.

⁴⁰ Winets ja nwindsøn'ajtim Jesús ttibyijky, jøts ja wyqañ:

—Ku mye'ent ja kugam, ¿sats ja tumbitøjk yiktu'undit midi kam'ejx'ejtip?

⁴¹ Jøts ja teetywindsøndøjk jøts ja møjaaq'dyøjk wyandøø:

—Niwinen' en ja tkidyimy' ayo'ext yø yjade'embi ka'øy jaq'dyi, yikpa'ookp ja', jøts ja t'ayajknaxt jadigojk ja ñaajx, jøts ja abiktyumbi ja tmo'ot

pøn ja mo'ojiyip ja pyikta'aky pøni wine'enin ja pyaat'atyi.

42 Winets ja nwindsøn'ajtim Jesús ja ñimaaqyidøø:

—¿Niwindinim meets Dios kyajpxy xka'ejxi?
Yide'enxi ja wya'añ:

Ja tsaq midi ja pojtsipi kya'uk'a'ejxitøø,
ja'ats ne'egi ixyam tø y'ukyikpiktakni jam pøch
kyubajkp jøts ja t'amajtsmujkixy ja pøch.

Ja Dios Teety idø'øn yø jade'en tø ttuñ,
øy yø ñigyumaaap njaja'wandøø.

43 Jade'ents ja Dios kyajpxy wya'añ, paty mee
nnøjmi jøts ku ka' myikmo'odit jøts xatøjkidit
ja Dios kyutujk, ja' ja ne'egi yikmo'odip pøn
tyikwingaxø'jkidip ja Dios yja' midi ja yja'ajtpy.

44 Jøts ja tsaq ku jam pøn y'uknaxkida'akt,
windigø'opy ja ayoobi; jøts ku ja tsaa pøn
y'uktanaxkidakpatit; yikpu'xkiyip ja'.

45 Kuts ja teetywindsindøjk jøts ja fariseotøjk
jade'en tmoodoøø ja madya'aky midi ja
nwindsøn'ajtim Jesús ja tamimadyaajkidip, ojts
ja tja'gyukidi jøts ku ja' yiknimadya'akti.

46 Winets ja tjadyimyjamatswandøø, ja
mayja'aysts chø'jkidip pøn tnija'widip jøts ku ja
nwindsøn'ajtim Jesús ja Dios Teety yja' tkajpxi.

22

*Ku ja Jesús tmadyakpaajty sam tu'uk windsøn
tyik'amajtski ja myajnk*

1 Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús ojts jadigojk
ttamimadyaktøjkigyojmi jadu'uk madya'aky,
yide'en ja wya'añ:

² —Jade'en ja Dios kyutujk midi yjaa'y ja tyanitanaapy sám tu'uk windsøn pøn xødump jøts myajnk ja tyik'amajtski,

³ jøts ja tyumbi ja ttaniguexy pøn jaty ja yikaawyampy yik'uukwampy jøts ja t'atswa'adit, ka'ats ja jaa'y ja pyadsoo'nidøø.

⁴ Jøts ja ojts abiktyumbi tjadanigajxkojmi, yide'en ja t'uknimaay: "Nøjkx ja x'atstukmadowdi pøn jaty ø nwaaawampy, jøts ku ja kaaky jii'kxy ya abaadi y'ejtni. Tø øts ndsakaa nyik'øøky jøts tyimdyumjane'kxpí tyimdyumjayekpyi, abaadi a'ejxi y'ejtni, wan tmenidi tø'øxñigaabyi tø'øxñi'ukpidi."

⁵ Kidyimyøjpiktakti ja' pøn idø'øn jayikwaqdsoodip migaabyi mi'ukpi. Pømbi nøjkxní kyamjotp, jøts pømbi tyunk tnøyø'øyini ma jaty pøngapøn myeembyiky,

⁶ jøts pømbi axaji tyikja'jttøø ja windsøn tyumbi jøts ja tjemdunidi tedunidi, yik'oo'ktibaat ja'.

⁷ Winets ja windsøn yikxon yjantyimy'ambijky, jøts ja ojts tkexy syoldaditøjk jøts ja tyikpa'oooktit ja jaa'y pøn tyimyikjaal'y'oo'knidip, jøts ja tnitsaqayidit ja kyajp.

⁸ Winets ja tnimaay tyumbitøjk: "Tum ja abaadi y'ejtni jøts xøøw yiktu'unt, ka'adamts yø yjade'embí jaa'y pyaat'atyidi jøts yø nyikmiga'ayin nyikmi'uujkin.

⁹ Nøjkxtits jam ma jaa'y ñaxy tyøki, jøts ja niduki'iyi xwaa'adit tø'øxñigaabyi tø'øxñi'ukpi pøni pøn jaty jam mbættip."

¹⁰ Jøts ja tumbi cho'ondøø nøjkxtøø jam tuu'am, jøts ja ojts twaamuktí pøn jaty ja jam pyattøø,

jam øyja'a'byi ka'øyja'a'byi; jøts ja mayja'a'y jade'en tyik'ujtstøø ja tøjkjoojt.

¹¹ 'Xjats ja windsøn jam tyøjkìyih'ñ jøts ja t'ejxwa'ñ pøn jaty tø yja'attì mìgaabyi mi'ukpi, wìnets ja jap t'ejxpaaajty tu'uk ja yaa'dyøjk, jøts ku ja ka'ap jade'en xyøxyi sam idø'øn pyaat'atyidi ñaxyoxidit ja tø'øxñigaabyidi ja tø'øxñi'ukpidi.

¹² Jøts ja tnimaay: "¿Sudso mets ya tø mdøki, jøts ka'ats jade'en mxøxyi sam idø'øn pyaat'atyidi ku tø'øxñigaaky ku tø'øxñi'ukk ñaxy?" Jøts ja nisa kidyimwy'añ, amøñi ja y'ity.

¹³ Winets ja windsøn ja tnimaay pøn jaty jam wingiidyip wimbøjktip, yide'en ja tnimaay: "Ixe kowøøndi pakwøøndi jøts xwi bojpidsø'ømdit, wan tnijkxy agugootstujpy ma yjø'øt ma ya'axt, ma wyingidsetst y'agidsetst."

¹⁴ Kumi may ja yjayikwaadsowdi øy pøn, jøts waanits ja'adi pøn yik'a'ejxidip.

Ku yikajpxy'aty ja kugubajt

¹⁵ Jøts ja fariseotøjk jam ojts choondi, jøts ja ojts tkajpxylejxwa'andi, ja'ats ja tyikpøky'attip jøts ja ttani'øønidit pøni sa yjadyimy'ukwa'añ.

¹⁶ Xjats ja jade'en wìnaqgin tkajxtøø ja yja'a'y mørøt ja Herodes yja'a'myi, jøts ja t'atstuknimaawya'andi ja nwindsøn'ajtim Jesùs:

—Wìndsøn, tø øø nnijawi jøts ku tiy mgajpxy, jøts ku tiy janch ja Dios yja' xnigajpxiyi, ka' xmøjpikta'aky øy jaa'y sa yjawa'añdi kumi ka' mets pøn xkupiky xkagupiky.

¹⁷ Tukmadookts øøts sa me m'ukwa'añ: ¿Nmo'op øøts kugubajt ja mørøt windsøn midi jam Roma tsinaapy? ¿Nmo'op øøts u ka'?

18 Yja'wiyii'ñts ja nwindsøn'ajtim Jesús ja' jøts ku ja kya'ødyunwə'añiyi, jøts ja tnimaay:

—Meets wín'øombidi, ¿tiku øts jade'en xkajpxy'ejxti?

19 Tuk'ejxtik øts ja meeñ midi myiktundip ku ja kugubajt xyaakti.

Jøts ja ojts t'atskondi tu'uk ja pujxmeeñ.

20 Ku ja ojts t'uk'ixy ja nwindsøn'ajtim Jesús, jøts ja tyiktiyi:

—¿Pøn yø' wyeen y'aaw, jøts pøn yø' xyøøw ixa kyøxja'ayi?

21 Jøts ja t'adsoodøø:

—Ja nwindsøn.

Wínets ja ñimäajyidi ja nwindsøn'ajtim Jesús:

—Yø'øts meets yø windsøn mmo'op midi yø yja'ajtpy, jøts Dios yø xmo'odit midi Dios yja'ajtpy.

22 Xjats ku ja jade'en tmadoodøø, ñigyumäap idø'øn ja tyimyajtøø; jøts ja ojts jade'eñi tmajtstu'utti jøts ja choo'nidi.

Kujaaja'y tyiktøwdi pøni janch idø'øn ja' ku oo'kpi jadigojk yujujkpyøktit

23 Jøts nay ja'abi xøøw ja saduceotøjk ojts t'ats'ejxti ja nwindsøn'ajtim Jesús. Jade'en idø'øn ja' ja wyinmaa'ñ tjagyapti jøts ku oo'kpi ka' y'ukjujkpyøjknidit; paty ja yide'en tnimaadyøø ja nwindsøn'ajtim Jesús:

24 —Windsøn, yide'en ja Moisés wyaañ: kuk pøn tku'ookt ñidø'øxy jøts ku ka'tyiktañ ni tu'uk y'u'nk, pøni jamts y'ajch uk y'uch, ja'ats ja ku'øktyø'øxy tmøøt'amajtskip jøts ja tyika'axt, jøts ja myigu'uk kyagudigø'øty midi tø y'øøky.

25 Jats øøts y'ity nm̄igu'uk tu'uk midi jaɑ'y'ajttip niwixujk yaɑ'y. Jøts ja jagyoop y'amajtskiyii'ñ, o'jkts ja'. Jøts kumi ka' y'u'nk y'unɑ'jk tyiktaɑñ, jøts ja y'uch ojts tmidañ ja kyap, ja ku'øktyø'oxy.

26 Jøts nayide'en yjajty ja myimajtskipi, jøts ja myidigøøkpi nayide'en, tumjade'en ñajxkøjxti niwixujk.

27 Jøts ku ja jade'en y'oo'kjøxtøø, jøts ja tø'oxyøjk yjaaktyimy'ø'jky.

28 Jøts kuts ja jadigojk pyidsø'ømdit jujky'ajtpi, ¿midi'ibits ja tnidø'oxy'atp, pø tøxi ja t'atsnidø'oxy'ajtkøxti?

29 Jøts ja ojts yide'en y'adsøyidi ja nwindsøn'ajtim Jesúš:

—Kajaa mdigøydi, ja'agøjxp ku ka' xnija'wiyidi ja Dios kyajpxy, ni ja myøk'ajtin xkanija'wiyidi.

30 Kuts jadigojk ja oo'kpi yjukpyøktit niøøn kya'uk'amajtskiñit, ka' pøn y'u'nk ñøøx tkøyakt jøts ja y'amajtskit, jade'ents ja chïnaañidit sám ąnkilisti midi jap tsajpjøtpy.

31 Jøts ku ja oo'kpi yjukpyøkti, ¿ka'aním meets ja nøky x'ixy sã Dios kø'øm tø wyq'añ? Nøømxí ja':

32 “Tum øtsxDios'ajtip ja Abraham, ja Isaac, jøts ja Jacob.” Kidi oo'kpipts ja ñiDios'ajtpy, pø ja'axi ja ñiDios'ajtpy jøts ja tyikjujky'att øy pøn.

33 Ku ja jaɑ'y jade'en tmadoodøø, jøts ja ñigyumaqap tja'widøø ku ja jade'en yik'ixpikyidi.

Ja møj kutujk midi ja Dios ñi'ane'empy

34 Wìnets ja fariseotøjk ojts tnimadowdi jøts ku ja nwindsøn'ajtim Jesúš wyinaty tø tyik'amøñ ja saduceotøjkti, jøts ja ñamyujkidøø;

35 jamts tu'uk kajpxwejpi tmøødidi, ja'ats ja tja'ukajpxy'ejxwaañ ja nwindsøn'ajtim Jesús. Jøts ja tyiktiy:

36 —Windsøn, ¿midi'ibí kutujk jawaani møj midi ja Dios kyutujk myøøt'ajpty?

37 Jøts nwindsøn'ajtim Jesús t'adsøøy:

—“Windsø'øgi ja Dios amumjoojt, jade'en xtsokt mabaat myajada'aky m'anmija'win, mabaat myajada'aky m'aaw mjoojt.”

38 Yø' idø'øn møj jøts yø' idø'øn jawyenip.

39 Jøts ñiñayjade'en ja myimajtskpi, yide'en ja wyaañ: “Jade'en mmigu'uk xtsokt sám kø'øm mnachøkyin.”

40 Yø'øbi kutujk majtsk møj midi ja Moisés tø tja'ay jap kyutujkjøtpy, jøts midi ñigajpxtip ja Dios kyugajpxy ku yik'ixpøkti.

¿Janch idø'øn ku ja David t'ap'aty ja Cristo?

41 Nay ixamním ja fariseotøjk wyinaty amuki y'etinim,

42 jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús ttibiyijký:

—¿Sa mee mwinmay, pøn yø Cristo? ¿Pøn yø' y'u'nk?

Jøts ja tnimaadyøø:

—Ja rey David yø' y'ap.

43 Winets ja nwindsøn'ajtim Jesús ja tnimaay:

—Jøts sudsomts ja rey David ja Espíritu Santo yikwajnøø jøts ja ojts tiyj windsøn? Tiku ja David yide'en wyaañ:

44 Nømp ja nwindsøn'ajtim ja Dios Teety nimaajyøø:

“Putsinaaky øts n'aga'ñ'ampy,
kunim øts yø nmimajadakøxt pøn

jaty mmidsep'ajtip."

45 ¿Sudso ja Cristo ja yiknitsokpi, sudso ja David ja y'ap'atyi, jøts yide'ents ja David kø'om wya'añ jøts ku ja twindsøni?

46 Jøts nipøn nisa kidyimwya'añ, jøts ja'abi xøow ttamajtstuttøø, jøts ka'ap pøn y'uktiibyøjkniyi tigati.

23

Ku ja Jesús ttamigajpxy sa y'adø'øtsti ja fariseotøjkti møøt ja kajpxwejpítøjkti

1 Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús tnimaay ja mayjaay jøts ja pyabøjkpitøjk:

2 —Yø kajpxwejpítøjkti jøts yø fariseotøjkti, jade'en yø wya'andi jøts ku yø tyimbyaat'atyidi, yø' idø'øn ja tyimnígajpxtip wa'ats, yø' idø'øn ja tyimníja'widip ja Moisés kyutujk.

3 Jade'ents meets yø xpadu'un, tundi dø'øn jade'en tuki'iyi pøni sa mnii'mxyidi; kidits nayide'en m'adø'øtsti sam yø y'adø'øtsti, kumi jade'en'ajtip yø', wenk yø jaayi y'ukwa'andi jøts wenk y'adøtskojmidì.

4 Nugo tukmajada'ak myajada'akti midi janch kamaabyim, jøts ja'ats ja jaa'y tyukpadunwandip; jøts niwine'enin ja kø'om jade'en tkatunwa'andi.

5 Jade'en'ampy jade'en y'adø'øtsti jøts ja kajp y'ejxit, jøts ja mayjaay y'ejxit. Wyet nikijxy tkøxja'adi wan jaty ja Dios kyutujk, jøts yik'agajpxtit ku ja tjantyimbyadundi, jøts nayide'en ñachojkmiyidi jøts wyet tum yøñ tnajtskudiyyi tmiwidettit, ka'ap jade'en tyiktundi sam o pøn jaa'y.

6 Ja' chojktip jøts tum jam tyimy'ixa'a'ktit ma ja windsøn tsinaabyajt jam ku xøøw ku ti tyuñi tsaptøjkjøtpy,

7 jøts jade'en ttsokti jøts ja ja'a'y nøø'ajy tuu'ajy wyindsø'øgiyidit kyajpxpoo'kxiyidit, jøts ja tyimyiktejtit ku ja kyajpxwejti.

8 Jøts meetsts kidim jade'en ja'a'y xnimaañidi jøts jade'en myiknøjmidit jøts ku mee mgajpxwiji, ø tu'ugyixi mee tum jade'en mnay'uch'atidit mnay'ajch'atidit, jøts tu'ugyits ja mgajpxwejpidi midi mgajpxwejidi, ja Cristo ja', ja yiknitsokpi.

9 Jøts kidi pøn xeji teety ya naxwiiñ naxkijxy, tu'ugyixi meets mdeety ja' pøn jap tsajpjøtpy.

10 Jøts nika' mnawyindsøndejidit, ø tu'ugyixi ja' pøn mwindsøn'ajtip, ja Cristo, ja yiknitsokpi.

11 Pøn ja myigu'uk twindsø'jkip, ja' idø'øn møj, ja' idø'øn nmigubajk'ajtidip.

12 Pøn ja namyøjpikta'akwajniyip kø'øm, yik'amutski ja nøjkx yjaty, jøts pønts nabiyiktaajkip yik'ayowim, ja'ats idø'øn nøjkx møjtøkip.

13 'Ti jade'en mnadyatuujnidip meets kajpxwejpítøjkti meets fariseotøjkti, wine'enin win'øø'ndsoønidil! Meets ja m'agajpxujkpy jøts mmigu'uk xkaduktatøkiwy'a'andi ja Dios kyutujk. Jøts ka'ats kø'øm mdøkidi, jøts nika' xyiktøkiwyamidi pøn ja tsojkin tjajagyajp.

14 'Mjanch'ayøøy meets kajpxwejpítøjkti, meets fariseotøjkti, wine'enin xnidunk'atti ja win'øø'nki!, ku ja ku'øktyø'øxy ja tyøjk ja pyikta'aky xpøjkxidi jøts ñadyijyi xkayiknigaxø'økti, ñadyijyi ja tsapkajxpy janch yøñ xkajpxti, yø' meets yikxon myiktagubatp.

15 ’iTi jade'en mnadyatuujnidip meets kajpxwejpitøjkti, meets fariseotøjkti, wine'enin ja mmigu'uk xwin'øøndi! Mjantyimyijotigøødyip meets, jøts ja jaq'a'y xukupøktit ja mdsinaq'yindi sa mee m'adø'øtsti, jøts kuts ja jaq'a'y jade'en tø xundi, ne'egi jawaani ka'øy meets ja jaq'a'y xjaaktyimdyuñ, jade'en ja tpøtni sa ja øy øy tyimñøjkxt jøts nigidi meets jade'en mdyimyatt.

16 ’iMjanch'ayøøy meets tuu' niwaabidi, jade'ents xundi sam winaapja'a'yindi!, ku mee mwaañ: “Ku pøn wyanda'aky jøts tyiktestigi'aty ja tsaptøjk, jade'ents ja yikpikta'aky sam pøn kyawanda'agyin; jøts pønts wandaakp jøts tyiktestigi'aty ja oori midi ja tsaptøjk yja'ajtpy, ja'ats idø'øn tiy janchwandaakp.”

17 ¡Meets mo'otpidi, jade'en xundi sam winaap ja'a'yindi! ¿Midi'ibi dø'øn jawaani jaaktyimyøj: ja oori, uk ja tsaptøjk midi tyikunuu'kxy ja jøts ku ja yikajpxpaatty?

18 Jøts nayide'en mwamidi: “Ku pøn wyanda'aky jøts tyiktestigi'aty ja altajr, ka'ap ja wyanda'agy; kuts pøn wyanda'aky jøts tyiktestigi'aty ja limunsi midi yikyojxp jam altajrkøjxp, ja'ats idø'øn tiy janch wanda'aky.”

19 ¡Mee mo'otpidi, mee wimbeets kugoots ejtpidi! ¿Midi'ibi jawaani jaaktyimyøj: ja yojxin, uk ja altajr midi tyikunuu'kxy ja jøts ku ja yikyojxp?

20 Jøts pønts tyiktestigi'ajtp ja altajr ku wyanda'aky, kidi ja'ayip ja nugo yiktestigi'ajtpy, nayide'en ja tyestigi'aty ti jøts ku ja yikyojxp;

21 jøts pøn tyiktestigi'ajtp ja tsaptøjk, kidi

ja'ayip ja nugo yiktestigi'ajtpy ku ja wyanda'aky, nayide'en Dios ja tyiktestigi'aty pøn ja chaptøjk'ajtpy.

22 Nayide'en pøn wàndakp jøts tyiktestigi'aty ja tsajp, ja Dios idø'øn chìnaadyaajk ja yiktestigi'ajtip, jøts ja Dios kø'øm midi jap tsinaapy.

23 'iMjanch'ayøøy meets kajpxwejpítøjkti, meets fariseotøjkti, ku ja win'øø'nk xunk'atti! Køx kida'ak meets xjanchkugubatkixy, jøts ka'ap ne'egi xpadu'unxidì midi ja Dios kyutujk jawaani ne'egi yjani'an'e'mpy ku ja ttsøky ja ødyiidyu'unin, ja pa'ayo'ejxk jøts ja janchja'win. Ya'atpi meets idø'øn ne'egi jawaani mjapaat'ajtip mbadu'ump.

24 'Meets winap tuu'wàqabidi, ku ti x'uukti tum axity ja xyiknaxti jøts ja uxjam kyatøki, jøts nika'ats xjawidi ja møjpi jiyujk ku ja amuum xjøøndi!

25 'Ti jade'en mnadyatuujnidip meets kajpxwejpítøjkti jøts meets fariseotøjkti ku xunk'atti ja win'øø'nk! Ja'ayi mee mjanchkamijotkukip sudso ja texy ja tås nikijxyi nadyijyi wa'ats y'ett, jøts ka'ap ja xunk'atti pøni sadam ja yjøtpy. Ni xkaja'gyukidi kudam m'amp mjotp tum ja axøøkpi yigaappi xjamøøt'atti, ku ja'a'y nugo xwin'øøndi xwimaatstí.

26 Meets fariseo winapti: jawyeen yø mga'øy'ajtin xmajstu'uttit, jøts jade'en ja m'anmija'win ttanìwa'qts'attit ejxim n'uk'ejxit tasi nyikwaaajtsin, jade'en nikijxy jade'en jøtpyi.

27 'iMjanch'ayøøy meets kajpxwejpítøjkti jøts meets fariseotøjkti, meets win'øø'mbidi!, jade'en mee mgaxi'iky sám ja oo'kpi nípotsin midi tø yikpoobi jøts ja janch tsuj nikijxy kyaxi'iky, jøts

ku jap jøtpy ujts abøki oo'kpi pajk jap, jøts tum ja axøøk ja jap myøøt.

²⁸ Jade'enxi meets idø'øn; wemp am ñadyijyi xuk'ejxti ja jaø'y jøts ku mee m'øyjaø'yí. Midi'its jap m'aawidip mjoojtidip, tum ja tøay'ajtk, tum ja kya'øybi jap mwìnmaø'ñ'ajtip.

²⁹ '¡Mjanch'ayøøy meets kajpxwejpítøjkti jøts meets fariseotøjkti, meets wiñ'øø'mbiødi! Meetsxi ja Dios kyugajpxy ja ñipots myik'ø'yidip ku ja y'ookti, jøts ja xyo'om yik'øyidi wyingi'jy pøn tø y'ats'øyjaø'y'atti,

³⁰ jøts mjanch'uknømdi: "Kuk adøm jeexyip n'ukja'ajtyindi, ka'ap adøm ja moøjaø'dyøjk jeexyip tø nbudøjkindi ku ja tø tyik'oookti ja Dios kyugajpxtyi."

³¹ Yø'øyits meets kø'øm mnadyani'øø'niyip jøts ku ja xeety'apidi pøn ja Dios kyugajpxy tø tyik'oookti.

³² ¡Yik'abaøadidits inet midi ja mdeety'aptøjk tø ttunjøpidi!

³³ ¡Meets wiñ'øø'mbiødi! ¡Meets kawindiyjaø'dyi! ¿Sudso meets xijy ja ayo'on m'ukniwøajtsniyidit midi jap ayodaøajkjøtpy mbaøattip?

³⁴ Yø'øgøjpx øts kugajpxy ngaxt møøt ja wi-jyjaø'dyi møøt ja yik'ixpøjkpiði. Jøts myik'ookpts meets ja wiñaqagin jøts ja xyikruspattit, jøts pømbi yiktseekp yikwopp jap tsaptøjkjotp, jøts pømbi yik'ixa'ap yikpawidetp kajp kajp.

³⁵ Jade'ents meets ja pøky mdaja'adit, jøts ja xkubattit ku ja øyjaø'y kawine'en tø xyik'oo'knidi, Abel ñikøjxp cho'ondaø'aky pøn øy pøn yikxon jaø'y'ajtp, kunim ja Zacarías ttamigugøxi pøn ja Berequías

myajnk'ajtpy, pøn mee myik'o'jk jap tsaptøjkjøtpy
ma ja altajr y'ity.

³⁶ Janch øts idø'øn nwa'añ, ku jade'en yiktuñ
yø'øbi pøky, yø ya'atpi jaq'y yø taja'adidip jøts yø
yiktagubattit pøn jaty ja ixyam tsinaadyip.

Ku ja Jesús t'ayó'ijxy ja Jerusaléngít kajp

³⁷ 'Jerusaléngít kajp, Jerusaléngít kajp, meetsxi
myik'øø'kpy ja Dios kyugajpxy, jøts xwinga'atsti
xjøpka'atsti pøn ja Dios kyajpxy tyikyø'øyidip,
pøn ja Dios mjadanigajxidip! iTø meets
njapeemukwa'añ njakonmukwa'añ kawinäak
ojk, sám tsikuna'ljk ja tyaq'k ñimu'uxyi, ka'ats
meets ja jade'en tø xkupiky!

³⁸ Ejxtits inet ja tsaptøjk ku ja abæk tyanı;

³⁹ øts idø'øn wamp jøts ku meets xka'uk'ejxnit
tsojk, jøts ku meets jaanım x'ejxtit pøni
juuni ja tiempı yja'aty ku mnø'ømdit: "Ejxik
Dios ja kyunuu'kxyu'nk ñadyaguguexyi midi
mmime'enxiyip ja kyutujk."

24

Ku ja Jesús tnigajpxy jøts ku ja tsaptøjk kyida'att

¹ Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús pyidsiimy jam
tsaptøjkjotp, jøts ixam ja wyinaty ñajxni ku ja
pyabøjkpitøjk ja jam wingon ñimejníyøø, jøts ja
tyukmadoobinaxwa'jkøø sa jaty ja tsaptøjk jam
t'ijxy ku ja janch tsuj janch øy.

² Jøts nwindsøn'ajtim Jesús ja t'adsøøy:

—¿M'ejxtip ixa jade'en tuki'iyi? Øts wamp
jøts ku ya nitu'ugin ja tsaq kyata'ant nikiibyety,
kuja'jigyoxp yø tuki'iyi.

*Ja ejxa'an midi yik'ejxp ku wyinaty
yiktiidyunwanidi ja naxwii'nitjaaq'y*

³ Wînets ja ojts ñøjkxti jam kojkøjxp midi yiktejp Olivos; jøts ku ja nwindsøn'ajtim Jesú斯 ixam wyinaty tø y'ixa'aky, wînets ja pyabøjkpitøjk ja ojts ñinijkxyiyi, jøts ja ojts ñimqajyiidi amaa'tsk:

—Ja' øø ndsøjkpy jøts øøts xukmado'ot windem idø'øn ja jade'en yjatt. ¿Ti ejxpajt ti ejxa'an øø n'ejxp jøts ku wyinaty mmenwa'añ, jøts ku wyinaty yja'atwa'añ ja tiidyu'unin xøøw?

⁴ Jøts nwindsøn'ajtim Jesú斯 ja ñimqajyiidøø:

—Øyim mnay'ejx'etidit jøts kidi øy pøn nugo mwiniñidi.

⁵ Kumi may ja jaaq'y mye'endit jøts ja jade'en ñadyejidit jøts ku ja y'øtsi, yide'en ja wyq'andit: "Øts idø'øn Cristo ja yiknitsokpi"; jøts mayts ja jade'en twiñ'øøndit ja jaaq'y.

⁶ Jøts mmado'op meets jøts ku jaaq'y tnigajpxtit ja tsep, uk tnigajpxtit sa jaty ja tsep yjaaktunit, sa jaty ja ayo'on yikpaqatt; kidits mdsø'øgidi, jatp idø'øn ja jade'en; ka'animts wyinaty tmibaat'aty jøts ja naxwii'nit jaaq'y yiktiidyu'undit.

⁷ Kumi tseptu'undip ja jaaq'y pøn ki'abikñajx ki'abikyajpti jøts ñañibidø'øgidiit xem yam, jøts ja windsøndøjk nayide'en cheptu'undit ja xem ja yam pøn jaty ja kajp ja naajx tnitanaadyip naxwiñ; etp yuu xøøw, jøts pa'am kox kida'ak jøts ujx ñaxt maaawyeen.

⁸ Tso'ondakpnim ja ayo'on wyinaty jade'en midi yikxon yik'ejxpnim.

⁹ 'Wînets meets myikøyakt jøts myikjemdu'undit myiktedu'undit, jøts jaaq'y yik'oogidit, jøts

nipən mgatsokidit o magajp, ja'agøjxp ku mee xjanchjawi.

10 Winet ets ja jaa'y may ja yjanchja'win
t'ixmattstít, yja'dyigøgyøxnidip ja Dios yja' ja'amí
jøts ja myigu'uktøjk tkøyajknidit.

11 May ja windaqay'ajtpi pyidsø'ømdit,
ñadyiyiwya'andit jøts ku Dios yja' ja tnigajpxidi,
jøts may ja myigu'uk twin'øøndit.

12 Kawine'en ñaqxt ja ka'ødyu'unin jøts
ja ka'øwyinmaa'ñ, may ja jaa'y xem yam
kawin'ijxyim ñayjawiyyidit.

13 Jøts pøn tmidanaapy jøts pøn tu'ugyi
winmaapy, ja'ats idø'øn nøjkx nits'o'ok'ajtp ja
y'anmija'win.

14 Jøts ya'at øy madsoo yikajpxwa'kxt
wine'enin naxwii'ñit y'ity, ya'at Dios y'øgyajpxy
y'ømyadya'aky, jøts naajx kajp ja møj ja mutsk
tnijawiyyidit; jats idø'øn tmibaat'att jøts naxwii'ñit
ja'a'y yiktiidyu'undit.

15 'Ja Daniel, pøn ja Dios kyugajpxy'ajtpy,
ja' yide'en tnajtsja'winii'ñ jøts tnigajpxy ti
yikpøkpyajtp, ti midundigøøpy; jøts kuts x'ejxit
jøts ku ja'bæat yap yik'ejxni yikpætni ma
ja tsaachjagunuukxy chaptøjk yap, japts ja
mga'ukmaa'kxninyidit. Pøni pøn ya'atpi nøky
kajpxp, wan tja'gyuki.

16 Wants ja tka'akti pøni pøn tsinaadyip jam
Judea jøts kyaknøjkxtit jam kojkøjxp.

17 Jøts pøni jam wyinaty pøngapøn tø pyety
tyøjkøjxp ja'abi xøøw, ka'ats t'ukniwinajknit ok
idø'øn ti tjaak'atsjuutt yap tyøjkjøtpy;

18 jøts pøni jam wyinaty pøngapøn wyidity

kyamjotp, wan ka' t'ukwimbejtni, ni wyet ni ñaqamy tka'atswetst.

19 ¡Ayo'ijxyim ja tø'oxyjk yjanchjattit pøn jaty mutsk jam wyinaty tnikøjxp'ajttip, pøn jaty myaxu'nk jam wyinaty tø tyikaxø'økti!

20 Amidowdi pøktsowdi Dios jøts kidi ja et mga'akti ku ja et y'ämuxxy chaachxuxy, jøts kidi wyinaty yjaty ku poo'kxin xøøw;

21 møk ja ayo'on yik'ext sám ka' windi yjatyin wine'en ixyam kujk ñaxy ku ñaxwii'ñit cho'ondaqjky. Jøts ku ja ñaxt ni kya'ukyik'ejxnit jadu'uk nayide'en.

22 Jøts ku Dios tyikjakt ja ayo'on jøts jeky y'ett, ka' pøn ñitsoojkin tpaatt; jøts ka'apts jade'en ttu'un, ja'agøjxp ku ttsøky ja jaq'y jøts tpa'ayøy pøn ja kø'øm tø twi'ixy.

23 'Jøts ku wínet pøn mnøø'mxidit: "Ejxti, ixyä ja Cristo midi yiknitsokp", uk ñø'ømdit "Ejxti, ixem ja", kidi xmibøkti.

24 May ja wíndaay'ajtpi mye'endit jøts myikwin'øndit, ñadyiji ja ñadyejidit Cristo midi yiknitsokp, uk ñadyiji ja ñabyikta'agit jade'en sám ja jaq'y pøn Dios yja' tkajpxidip; jøts tnäky'ejxit ja ejxa'an ja ejxpajt, ñadyiji ttu'undit ja milagri jøts ja jaq'y ttawin'øndit, ja'bäat ja twin'øønwa'andit pøn ja Dios kø'øm tø wyi'ijxyidi.

25 Patki'jyi meets yø ixyam ndukmadøy,

26 kuxip myiknøjmidit: "Ejxti, ixem ja abæk ejotp", kidits jam mnøjkxti; uk mjayiknøjmidits; "Ejxti, ixyajp tam ja tøjkjøtpy", kidits meets ja xmibiky.

27 Ku ø nme'ent, jade'en ø nme'ent sám

wyidsukyin ku ja kyaxi'iky jam xøbidsimy, nayide'ents ja nay jatyi kyaxo'kmi xøjexy jam tsajpwemp.

²⁸ Niðuki'iþi meets ja xnijawit ku nme'ent.

Saq mye'ent ja Dios ja myøjkudanaabyi ja yiknitsokpi

²⁹ 'Kuuyi ja ayo'on jade'en y'uknaxt, winets ja xøøw y'oookt, winets ja po' ka' y'uk'qanit, jøts ja maøadsa' kya'qdit. Ku ja tsajp y'adøtspøjkøxnit, tukil'iþi tum jade'en yjattit ti jaty jam ejtp tsajpwemp.

³⁰ Winetniimts ja x'ejxtit jam tsajpwemp midi øts jawyeen nañky'ejxip, jøts ja naæwii'ñit jaæ'y ni'ijtyi ya'axtit, jøts t'ejxtit jøts ku ø nmime'ent yootsjøtpy ja nmøk'ajtin jøts ja kunuu'kxin.

³¹ Winets ja puxujx yikmado'ot møk'ampy jøts ø ndanigaxtit ja ankilistøjk, ja'ats twaamukøjxp pøn jaty ø nja'ajtpy wine'en naæwii'ñit jaæ'y amuum tuk'ojkyi tuktsajp'agida'aky.

³² 'Øy x'ukja'gyukidit yø madya'aky ku yø iigi kipy yiknimadya'aky: Ku ja y'awaj y'axeeñ u'nknim, jøts pyidsimy ja y'aay, jade'ents meets ja xnijawi ku ja y'anda'akwaní.

³³ Nayide'ents idø'øn ja nbiktaajki ku ja ayo'on jade'en x'ejxtit, jade'ents meets ja xnijawit jøts ku wyingøñ juuni ja tiidyu'unin ñaqkida'akt, tyimy'ixaani dø'øn ja wyinaty jøts ja jade'en yjatt.

³⁴ Jade'en øts idø'øn nwa'añ, jøts ku ja jaayi jade'en yjatt namga'anim y'oo'køxti pøn jaty ja jujky'ajtip ixyam.

35 Najxp y'ity yø naajx tsajp, øy yø juuni kyudigø'øty, jøts øts n'ayuujk nijuuni yø kyakixy kyanaxy kumin jade'en tyimyjatt.

36 'Ka'ats pøn tnijawí pøni ti xøøw pøni ti jumøjt ja jade'en yjatt, ni ja ankilistøjk ja tkanijawidi pøn jap tsajpjøtpyi, jøts ni øts ja kø'øm nganiyawí. Tu'ugyi ja Dios Teety ja tnijawí.

37 'Nayide'en sam ja Noé yjajty, nayide'ents jadigojk yjatt ku ø nme'ent.

38 Ku dø'øn jekyip, ku ja ayo'onduu wyinaty ka'anim myiñ, jøts ja jaal'y wyinaty yikxon yjanchkaydi yjanch'uukti jotkujk, pømbi amajtskip, pømbi y'u'nk ñøøx jam tníl'adso'owip jøts yaa'byøkt, jaabaat jade'en yjaaktyimy'adø'øtsti ku ja Noé tyøjkiyiiñ jap møj barkijøtpy;

39 jøts nigidiyi ja tyimy'ejxtøø ku ja møktuu ku ayo'onduu myiñ, jøts ja nøøgom ja ojts yikts'o'onguixyidi. Nayide'ents idø'øn nøjkx yjaty ku ø nmemit, ka'ap pøn xjøp'ejxtit.

40 Winaagin jaal'y jam wyinaty namajtsk tyundi jam kámjotp; tu'ukts ja ñítso'ok'att jøts jadu'uk wyindigø'øty.

41 Jøts winaagin tø'øxyøjk jam wyinaty namajtsk yjøtsti; tu'ukts ja ñayide'en ñítso'ok'att jøts jadu'uk wyindigø'øty.

42 'Nayjøp'ejxitits meets, kumi ka' xnijawidi pøni juuni ø nme'ent.

43 Ukmadowdam ya'at, ku n'ukmadyaajkint ku pøn kudøjk wyinaty t'uknijawí juuni yja'att ja maa'tspi ku koots, ¿ti jats ja jujky kyadsunaxt, ti

jaa ja tmajtstu'utt ja tyøjk jøts wan ja maa'tspi
tyik'awåtsnidi?

44 Paty idø'øn nnøjmidì, jøts jøp'ijxy xyik'ettit
yam meets ja xkagumay ku øts jøtmøñ nme'ent.

Ja ødyumbi ejx'ejtpi

45 'Pømbi tumbi dø'øn wijy, ja'ats idø'øn ja ty-
imyida'amp pøn jaty ja windsøn jam yiktsinaapy
tyøjkjotp, jøts ja abaqadi tmo'ot kyaaky yjii'kxy.

46 ¿Kidi ja'ajip nekim pøn ja wyindsøn paajtip, jøts
ku ja ixam ka'pxy tpaduñ sa ja tø yik'ane'emy ku
ja wyindsøn yja'aty?

47 Janch øts idø'øn nwå'añ, ja'abi tumbi dø'øn ja
windsøn pyikta'akp jøts ja ttuk'ejx'ett tuki'iyyi pøni
ti jaty ja jam yjagyejpy.

48 Kuts ja tumbi kya'øy'att, ku nichøky
wyinma'aty jøts ku wyindsøn ka'chojkja'aty,

49 jøts ja tjemdumbinaxwa'jki tte-
dumbinaxwa'jki ja wyindsøn tyumbi, uk myu'ugyi
kyu'uxyi møøt ja amu'ukyja'a'dyi,

50 jøts kuts ja wyindsøn wyimbett agumoni yam
ja tkajøp'ijxy ja'abi xøøw;

51 jøts ja yikxon tyagubatit, nayıde'en yiktu'unt
sam ja jaq'a'dyi pøn ja win'øø'nk ttunk'ajttip.
Jøts ya'axt yjø'øt tmiwingidsetst tmi'agidsetst ja
ayo'on.

25

Ku ja Jesú斯 tmadyakpaajty nimajk ja kiixye' una'jk

1 Jøts ja Dios kyutujk jade'en yjatt midi yja'a'y
ja tyanitanaapy sam nimajk ja kiixye' una'jkindi,
midi ja yjaj ojts t'ukondi jøts ja tminøjkxti ma

ja ja^a'y jam y'amajtskiwy^a'andi, jøts ja jemyaa'y twiⁱndso'ogiwy^a'andi.

² Niⁱmagoxk ka' ti m^oj tjawidi, jøts ja niⁱmagoxk janchwiⁱy ja yja^a'y'atti.

³ Pønts ka' ti m^oj tjawidi ku ja tkondi yjaj, nika'ap ñøø ja ojts tkojniⁱdi, ka'ap ja te midi ja tyukta'utstip jadigojk ku ja kyøxt ja yjaj;

⁴ pønts wijtyi ojts ja abiky tkondi ja nøø midi ja yjaj tyuktatøddyip, jøts abiky ja' midi ja jaj jap yja^akmøøt'ajtpy.

⁵ Jøts kumi ka'ap ja jemyaa'y chojkja'tni, xjats ja niⁱduki'iⁱyi ma^a'y'øøgyi pyaajtniyidøø, jøts ja ojts yjadyimy'ukma'oo'køjxnidi.

⁶ Xjats tsuu'm et tmoodoodøø ja ayuujk kuk yjawi wya'^añ m^ok: "jixa myiñ ja jemyaa'y; pidsømdi jøts xjøpkubaa^adidiit!"

⁷ Jøts ja kiixye' una'jk pyidø'køjxtøø, jøts ja yjaj ja t'a'ejxitøø.

⁸ Jøts ja niⁱmagoxkpⁱ midi ka'ap øy ti tmøjawiⁱdi, ja'ats ja yjanⁱmagoxkpⁱ tnimaadyøø midi wijtyiⁱ midi winmaadyip: "Møøky øøts yø mjajnøø waani, oo'knip øøts yø njaj."

⁹ Jøts ja niⁱmagoxkpⁱ y'adsoodøø: "Ka' øøts yø nyaky, ku øøts inet yø nyakt ka' øøts inet nja' tpaaⁱt, jøts ni meets inet mja' yø tkapatmit. Jam ne'egi mninøjkxtit ma^a tyøøgyi jøts jam mnadyanijuyidit."

¹⁰ Ixam ja wyinaty tø tyimñøjkxti jøts ja t'atsjuuwy^a'andi ja jajnøø, ku ja jemyaa'y yja'lity. Jade'ents ja tyøjkidi pøn a'ejxi nayjagyajpidip, jøts ja ojts tmøtotøkidi ja jemyaa'y ma^a ja jap y'amajtskiwy^a'a^an, jøts ja tøjk'aaw y'adujknaa^a.

11 Jøts ja yjanimagoxkpi kiixye' oojknim yja'ukja'tnidøø, jøts ja yja'ukwāñidi: "¡Yik'awā'ats windsøn yø tøjk!"

12 Jøts ja ojts yide'en yik'adsowdi: "Ka'axi mee nnijāwi pøni mbøn meets."

13 Jøts idø'øn ja nwindsøn'ajtim Jesúš ja pyabøjkpitøjk yide'en tnimaay:

—Jøp'ijxy mnąky'etidit, kidi nugo mdyimyaanøjkxti, kumi ka' xnijawidi pøni juuni øts ja tiidyu'unin nmime'ent.

Ku ja Jesúš tmadyakpaajty ja tumbiktøjk pøn ja wyindsøn ja myeeñ tyanipikyí

14 'Nayide'en idø'øn Dios kyutujk midi yja'a'y ja tyanitanaapy, sám tu'uk jaa'y wyinaty choonwāñi, jøts ja ñøjkwāñi abikñaaajx abikyajp, winets ja ojts twaqadsøy pøn jaty ja jam yiktumpy jøts ja ttanipiky ja myeeñ.

15 'Tu'uk tmøøy magoxk mil, jøts jadu'uk majtsk mil, jøts jadu'uk tukmil, jade'en ja ojts tmø'øy sa pønjabøn ja wijy'ajtin tmøødi. Jøts ja chøø'ñ ñijkxy widejtpi abiky'et.

16 Ja tumbi pøn ja meeñ yikmøøy magoxk mil, ojts ja tta'ajuy tta'agajpxy jøts ja tyik'u'nkrajty ja nayidinø'øn.

17 Nayide'en jadu'uk ja meeñ ojts tyiktunkpatmi pøn yikmøøy majtsk mil, jøts jaa ja nayide'en tyik'u'nkrajty majtsk mil.

18 Pønts ja meeñ yikmøøy tukmil, myidso'on ja' jøts ja ayu'uch etjotp tu'uk ja jut tyik'ø'yiyii'ñ, japts ja meeñ ja tnitajy.

19 'Xjats kyimjekñim ja tumbitøjk wyindsøn wyimbijty, xjats ja tyikwingukidi ja meeñ.

20 Jawyeen yja'jty pøn ja meeñ wyinaty tø yikmø'øy magoxk mil, jøts ja tjaakmøøy jamagoxk mil ja wyindsøn midi ja wyinaty tø tyik'u'ngi, yide'en ja tnimaay: "Magoxk milxi, windsøn, ojts xyaky ja meeñ, ixyats jamagoxk mil midi tø nyik'u'ngi."

21 Xjats ja windsøn ja ojts y'adsøyi: "Øy'ajtp, øy idø'øn mduñ jøts øy idø'øn mjaa'y'aty; nayide'en sam øy tø x'ejx'ity yø meeñ øy yø kyamabaadi, ndanipøkp inet ja myayjawibi. Jøts ya men, naæ, jøts jawaani may xpøkt ja n'øy'ajtin."

22 Jøts jadu'uk yja'tmi pøn ja meeñ yikmøøy majtsk mil, jøts ja wyaqñ: "Windsøn, ixyaq ja meeñ majtsk mil midi øts ojts xmø'øy, jøts ixyaq ja majtsk mil midi tø nyik'u'ngi."

23 Jøts ja wyindsøn ja y'adsoji: "Øy'ajtp, øy idø'øn mduñ jøts øy idø'øn mjaa'y'aty; nayide'ents sa tø x'ejx'ity yø meeñ øy yø kyamabaadi, njaaqmo'opts nayide'en jawaani may. Men, tøki ndøjkjøøjty, paat ja m'øy'ajtin."

24 Jøts ku yja'jty ja tumbi pøn ja meeñ wyinaty tø yikmø'øy tukmil, yide'en ja tnimaay ja wyindsøn: "Windsøn, nnija'wipxi øts ku mets ka' ti jadi'iñi xnajtsjawifi, ja'baat me xpayø'øy øy mets ja xjagaja'aji, myikpidø'økwambyaat mets ja pikta'aky øy me mjagani'ipy.

25 Paty ø ndsø'øgi, paty øts ojts n'atsyu'uch ja meeñ jap naæjøtpy. Ixyats ja', pø mja'ajtpxi yø!."

26 Jøts ja wyindsøn ja ojts yide'en y'adsøyiyi: "Tsaachnuuxjaa'y mets ka'ødyumbi, pøni mnija'wip tam ku øts jade'en njaa'y'aty, ku øts nbøkmuky midi ø ngapiktakpy, ku øts ja xijy

nyikpidø'økt paat midi ø ka' nni'ipy,

²⁷ jøts ðti kuts øts ja nmeen tø xka'anuu'kxyajki, jøts ja meengyojpk ja jeexyip tø nbaaty møet ja meeñu'nk ku tø nja'aty?"

²⁸ Winets ja windsøn tnimaay ja jaa'y pøn jaty jam wyinaty jam'ajttip: "Pøjkxidi yø meeñ midi tukmil, jøts ja xmo'odit pøn ja yja' majk mil.

²⁹ Pøn ja yja' jam, jaaktyimyikmo'opts ja', jøts ja may'ampy tjagyapt; pønts niti tkamøøt'ajtp, jøts ku jap yii'nim tjaakjamøødi, ja'bqats ja yjaaktyimyikpøjkxit.

³⁰ Yø yjade'embì tumbi midi niti kawaamp, ixep wibejpidsømdi agugootstujpy, japts ya'axt yjø'øt tmìwingidsetst tmi'agidsetst ja ayo'on."

Ku ja naxwii'ñit jaa'y yiktiidyu'undit

³¹ 'Ku ø nme'ent windsøn'ajtpi, ni'awidity niduki'iyi ja qankilistøjk nmøøtme'ent, jøts ø n'ixa'akt jam kunuu'kxy kyutujktqajk jøp'am.

³² Jøts ja naxwii'ñit jaa'y niduki'iyi ñamyukidit øts nwingujkp, jøts øts ja nwejtswa'lkxtit jade'en sam ja jiyujk'ejxpi ja byorreek t'awojpakyin møet ja chiibi.

³³ Aga'ñ'ampy øts ja borreek nbikta'akt jøts anajy'ampy ja chiibi ndejint.

³⁴ Jøts winets ø nnøjmit ja n'aga'ñ'ambyitti: "Ya mendi pøn tø tpaajtidi ja Dios Teety kyunuukxiñ; kupøjkidi ja Dios kyutujk midi yja'a'y ja tyanitanaapy, jaayip yø myiktanibiktaqajkniyidi ku Dios ja naxwii'ñit tyik'øyii'ñ.

³⁵ Tø nyu'øøky nxø'øøky, meetsts ojts xyikay; tø øts adøødsi n'ity, jøts meets ojts xyik'uuky; jøts

ku øts ojts nja'aty ndsøøñ øy magajp, meets ojts xmø'øy nja'taajjk.

36 Ku øts nwet ojts xka'ejtxi, meets ja ojts xmø'øy; jøts ku øts ojts nbikyi, meets ojts x'atskajpxjot'amøki; ku øts ojts nyiktsumy, jap meets ojts xkugajpxi."

37 Jøts pønts wyinaty tø yikupøkti jøts øts ja xnøjmidit: "Windson'ajtim, ¿windiixik me n'ijxy jøts ku me myu'øøky, jøts øø nyaky kaaky? ¿Uk windits me myik'ijxy mdøødsi, jøts øø nyaky ja nøø?

38 ¿Uk windits øø n'ijxy jøts ku me mja'aty md-søøñ ma jaty kajp, jøts øø nyaky ja ja'taajjk, uk windits øts ja wet naqamy nyaky? ¿Juuni øts ja tø n'uk'ixy jøts ku ja mga'ejtxiyi?

39 ¿Uk windits me m'ukyik'ijxy jøts ku me mbikyi, uk windi øø n'uk'ijxy ku me myiktsumy, jøts øø n'atsku'ejxi jap puxøjkjøtpy?"

40 Jøts yide'en ø n'adso'ot: "Janch øts idø'øn nwa'añ, øy yiini wyaani midi tø xuujnidi, midi øts tø xmøøjyidi ja nmigu'uk pøn ka'ejtxidip ja pudøjkin, øts idø'øn ja jade'en ñamyayi tø xundi."

41 'Winets øts ja nnøjmidit ja n'anajy'ambyitti: "Jiwa'akti, kidi øts ya xwin'ejxti meets kawindiidyumbidi; nøjkxti jap ma ja jøøn jap niyuuni kya'øøky, midi ja miku' yiktajøp'ejxtip møøt ja miku'ankilistøjkti.

42 Tøxi ø nyu'øøky, jøts meets ojts ka' xmø'øy ja ngaaky; ojts ø ndøødsi, jøts meets ojts ka' xyik'uuky;

43 ojts ø nja'aty ndsøøñ ma jaty kajp, jøts mee ka' xyikja'taajky. Ku øts nwet ojts kya'ity, jøts meets ja

nwet ojts ka' xmø'øy; ka' meets ojts xku'ejxi ku øts ojts nbikyi, ku øts ojts nyiktsumy.”

44 Jøts øts ja xnøjmidit: “Windsøn'ajtim, ḥwindixik me n'ijxy jøts ku mets wyinaty yuu xøøw myik'ookwa'aniyi, uk tøødsi wyinaty myik'ookwa'aniyi, uk ku me mjø'aty mdsøøñ øy magajp, uk ku mwet mnøamy kya'ityxi, uk mbikyi m'añi, uk myiktsumy myiktiy, jøts øts idø'øn niti pudøjkin nguidyimdyuñ?”

45 Jøts øts ja yiide'en n'adso'odit: “Janch øts idø'øn nwa'añi, øy yiini wyaani jøts ku ka' tø xuujnidu niti pudøjkin pøn ja ayo'on tyanaxpy, ni øts køjxp ja tø xkatuujnidu.”

46 Winets ja jatyi ñøjkxtit ayoobi xemikøjxp, jøts pøn wyinaty yikupøkti jøts ja ñøjkxmidit tsinaabyi xemikøjxp ma ja tpøajtidit ja Dios kyunuu'kxin jøts ja tsinøaq'yin øy yikxon.

26

Ku ja Jesús yikajpxy'aty sudso ja yikmatst

1 Ku ja nwindsøn'ajtim Jesús jade'en y'ukwan'abajtiyiiñ, jøts ja tnømaay ja pyabøjkpitøjk:

2 —Mnija'widipxi jøts ku ja pøaski xøøw ja majtsk xøøwni; jade'ents ø nyikøyøkt jøts øts jaa'y xyikrus-pattit.

3 Jøts ñiñayjatyi ñamyujkidøø ja teetywindsøndøjkti, ja kajpxwejpøjtøjkti, jøts ja israelit møja'a'dyøjkti, jam ja tøjkwemp ñamyujkidøø ma ja Caifás jam kyutujktøajk midi ja teetywindsøndøjk wyindsøn'ajttip.

4 Jam ja ojts tkajpxy'att̄ jøts ja ttanibiktaajkidøø sudso ja yiknidaqayit ja nwindsøn'ajtim Jesús jøts ja tyimyatst̄it, jøts ja tyimyik'ooktit.

5 Jøts yide'en idø'øn ja wyandøø:

—Ka' y'øyit ku xøjøjty jade'en ndu'unindit, jøts jaq'a'y kidi xem yam nañibidi'igyi.

Ku ja Jesús yiktagutajmj'i'ky ja pa'akxuu'kp̄i

6 Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús jam ja wyinaty Betania, jam Simón tyøjkwindum pøn ja møy pu'uts pa'am pøjkip;

7 jøts tø'øxyøjk ja jam ñimejni pøn t'ukoon tukmøj abøjk'ii'ñu'nk ja aceite midi pa'akxuu'kp, ujtskon i ja tmimiiñ jøts ja'abi midi idø'øn janch tsowi. Xjats ku ja nwindsøn'ajtim Jesús jam wyinaty tø twingu'ixaaḡi ja mesi, wînets ja tø'øxyøjk tpiktaajky ja aceite midi pa'akxuu'kp jam nwindsøn'ajtim Jesús kyubajkøjxp.

8 Jøts ku ja pyabøjkpitøjk jade'en ojts t'ejxti, jøts ja yjantyimy'ambøjktøø jøts ñømbinaxwa'ktøø:

—Jøts tigøjxp ku yø jade'en nugo wyindigøy?

9 Tøxik yø jeexyip yiktøoky jøts maamyeeñ jeexyip yikpøjkøp, jøts ayoobi jaq'a'y ja jeexyip yiktabudøkidi.

10 Tyimyadoow ja nwindsøn'ajtim Jesús ja', jøts ja tnimqay ja pyabøjkpitøjk:

—¿Tigøjxp ku yø tø'øxyøjk jade'en jotkøjxpim xnøjmidi? Pø yø'øxi dø'øn øy'ajtp ku øts yø jade'en tø xuñ.

11 Jaakmibaat yø ayoobi jaq'a'dyi, ka'axi yø mañøjkxti, ejtpyim yø xmøøt'ejtkunaxtit; østs ka', ka'mee xumi ya nwindsinaagyunaxt.

12 Yø' midi'ibí yø tø'oxyøjk tø ttuñ, ku øts nne'kx aceite yø tø xpiktaajkiyi midi pa'akxuu'kp, ja'agøjxp yø jade'en tø ttuñ kuts ja n'o'jkin wyingoni.

13 Janch øts idø'øn nwä'añ, ømyadso'att pøni ma yikajpxwa'kxy ya'at øgyajpxy ya'at ømyadya'aky midi tnigajpxp sa' nitso'ok'ajtin yikpaatty, jøts yiktukmidøy ja naxwii'ñit jaa'y, yikajpxpim yikmadya'akpim yø' midi yø tø'oxyøjk yam tø ttuñ.

Ku ja Judas ñay'awajniyi jøts ja tkøyakt ja Jesúš

14 Xjats nidu'ugin ja ñimakmajtskipi pabøjkpitøjkti, pøn txøow'ajtp Judas Iscariote, ja' ojts tninijkxy ja teetywindsøndøjkti, jøts ja ojts tmínagyajpxyi,

15 yide'en ja tnimaqay:

—¿Wine'en ø xmiju'udyit jøts øts ja nwindsøn'ajtim Jesúš ngøyakt?

Xjats ja ojts tmijuydi ee'pxmajk, jade'en ja meeñ ja ojts tmo'odi tum puxplati.

16 Jøts jaayip ja Judas ja twinmaq'ñ'ajtni juuni ja tjadyimy'ukøyakt ja nwindsøn'ajtim Jesúš.

Ku nwindsøn'ajtim yjaaq'uk'a'ux'ajtni møøt ja pyabøjkpitøjk

17 Xjats ku ja xøow midukxøøw tyuujnøø, ku ka' pyaqat'atyi jøts ja tsapkaaky yika'aty lefaduri møøt, ja'abi xøowts idø'øn ku ja nwindsøn'ajtim Jesúš ja pyabøjkpitøjk ñimejnyi wingon jøts ja ojts tyiibiykiyi, yide'en ja wyandøø:

—¿Ma xtsøky nyiknajxiñt ja paaski a'ux jøts øøts ja n'a'ejxit?

18 Jøts ja tnimaqay:

—Nøjkxti jam kajpjotp mā chøøni ja jaa'y, tø xnijawidi pøni pøn, ja'ats mnøjmidi: “Yide'en ja windsøn wya'añ: Wingomp øts ja n'o'jkin, jøts mets mdøjkjøtpy øts ja pøski a'ux nyiknaxwa'añ møøt øts ja nbabøjkpitøjk.”

19 Jøts ja ojts jade'en tpadundi sa ja nwindsøn'ajtim Jesús ja wyinaty tø y'anemeyidi, ojts ja tyik'øyidi ja pøski kaaky jøts ja yik'a'ux'att.

20 Xjats ku kyoodeisyii'n, winets ja nwindsøn'ajtim Jesús tmøøt'ixaqjky nimakmajtsk ja pyabøjkpitøjk mā ja mesi jam wyinaty;

21 jøts ixam wyinaty tyimgyaydi ku tnimaay ja pyabøjkpitøjk:

—Janch øts idø'øn nwø'añ jøts ku mee niðu'ugin amaa'tsk'ampy xkøyakwa'añ.

22 Jøts ja yjotmadyøjkidøø, jøts xem yam wyandøjkidøø:

—Øts me windsøn'ajtim ndejint xejp?

23 Jøts nwindsøn'ajtim Jesús ja ojts yide'en y'adsøyidi:

—Pøn ø møøt tø ngay tø njii'kxy, ja'ats øts idø'øn xkøyakwamp.

24 Janch jajtp øts inet ixyam jade'en sam ja Dios kyajpxy wya'añ. ¡Yanch ayøøy ja jaa'yu'nk pøn x'ukøyajk'oo'kp! Ne'egi tyimdyøøbik jeexyip ku jeexyip kyidyimgye'exy.

25 Winets ja Judas ojts kyajpxy, pøn idø'øn wyinaty køyakwajnip, jøts ja wyøañ:

—Windsøn, ¿ti wan ja ndejin y'øtsi?

Jøts nwindsøn'ajtim Jesús ja t'adsøøy:

—Paty mets.

26 ḥxam wyinaty kyaydi, jøts ja nwindsøn'ajtim Jesúš tnixajiyii'ñ tu'uk ja tsapkaaky, jøts ja ttukmøja'wiyii'ñ ttukunuu'kxyja'wiyii'ñ ja Dios Teety, jøts ja ojts t'adujkpaky, winets ja tmøøy ja pyabøjkpitøjk, yide'en ja wyaañ:

—Kaydi ya'at; yø' øts idø'øn ñamyayi nne'kx'ajpty.

27 Winets ja tnixajigojmi tu'uk ja uujk'ii'ñ, jøts ja ojts ttukmøjawi ttukunuu'kxyjawi ja Dios Teety, jøts ja ojts tmøøy ja pyabøjkpitøjk, jøts ja t'ukwa'kxtit, yide'en ja tnimqay:

—Uukti ya'at niduki'iyyi,

28 øts idø'øn yø' ñamyayi nnijpy midi yam jadigojk tnankñamyi'øbyøkjip ja jaa'y møøt Dios, midi ø nyikwidsump nyikwidajxpy ja'agøjxp jøts pojkpitumbi jaa'y yikpojkpimaal'kxtit, jøts ja Dios Teety ja wyanda'aky jade'en tyik'adukt.

29 Janch øts idø'øn nwa'añ jøts ku øts ya'at uví nøø ka' tsojk n'uk'uknit, jaanim jadigojk n'uujkindit jotkujk ku Dios Teety ja kyutujk tyiknaxkida'akt midi yja'a'y ja tyanitanaapy.

Ku Jesúš ja ojts kø'øm tnigajpxy jøts ku Pedro ja kyu'øønyit

30 Xjats ku ja t'øøgøjxtøø ja iy midi ja Dios yja'ajpty, winets ja ñøjkxtøø jam kojkøjxp midi yiktejp Olivos.

31 Jamts ja nwindsøn'ajtim Jesúš ja ojts ñii'mxyidi:

—Kuwani meets inet xmajtstutkøxt ya'atpi koots; øø yide'enxi jap nøkyijxpy wyaañ: “Nyik'ookp øts ja borreegi ejxpi, wan ja byorreek jadi'iñi tyø'øwya'kxy.”

32 Kuts øts ja o'jkin n'ukmimajada'akt ku øts jadigojk njujkpyøkt jøts ø nbidsø'ømt jap oo'kpí jutjøtpy, wínets ø nnøjkxt jawyeen jam Galilea, namga'aním meets jam wyinaty mnijkxy.

33 Xjats ja Pedro ja ojts y'adsøyiyi:

—Øy me nidukil'iyi jaq'y mjaja'dyigøøgyixyi, øts niwindem ø ngaja'dyigøy.

34 Wínets nwíndsøn'ajtim Jesúś ja yide'en tnimaay:

—Janch øts idø'øn nwa'añ, jøts ku yám koots inet ku ka'ap tsapni'aaw y'ayajxji'ikníim, tigøøk ojk mets wyinaty tø xku'iiñ jøts ku me xka'ijxy'aty.

35 Jøts ja Pedro tjaaktyimnímaay ja nwíndsøn'ajtim:

—Níjuuni øts jade'en nga'adi'ich, njadyimyja'øøky me møøt.

Jøts ja yjadu'ukpimidi, nayide'en ja wyamidi.

Ku ja Jesúś t'ajot'ajty ja Dios Teety jam Getsemaní

36 Jøts idø'øn ja nwíndsøn'ajtim Jesúś tmøøtja'jty ja pyabøjkpitøjk ma ja et jam txøøwi Getsemani, jamts ja tnimaay:

—Ya awejxti, wan øts ja Dios Teety t'ats'ajot'aty.

37 Jøts ja tmøødiyii'ñ ja Pedro møøt namajtsk ja Zebedeo y'unaa'jk, jøts ja jotmay yjanchtatøjkiniyi.

38 Xjats ja tnimaay ja pyabøjkpi midi ja y'ukwaaw nidigøøk:

—Janch køjxp øts njoojt jadi'iñi, o'jkin'ampy ø tø njotmaadyøki. Awejxtits ya, kidim mma'oo'knidi, møøtwijy'ejtik øts.

39 Wínets ja nwíndsøn'ajtim Jesúś jawaani yjaaknajtsyø'øyiyii'ñ, jøts ja ojts jadi'iñi

ñagyuxendya'agiyi, jøts ja ojts t'ajot'aty ja Dios Teety, yide'en ja wyaqaañ:

—Dios Teety, øyk jade'en xjanchkayikjatt, jøts øts kidi jadine'en ayo'on ndyimbyaqatty; øy idø'øn kidyimyjade'eni sám ø ndyimyjatsøkyin, jade'en øts idø'øn ngupøkt pøni sá me xamidsøky.

40 Xjats ja wyimbijty nay jam mä ja pyabøjkpi jam wyinaty nidigøøk tø t'ukyiktañ, kuts ja tpaajty tødamik ja mya'oo'knidi; winets ja ojts tnøjmi ja Pedro:

—¿Niwine'enin mee tø mguidyimyajada'aky jøts meets jeexyip xmøøtwijyity?

41 Wejti kajti, ajot'ajtti ja Dios Teety, nay'ejx'etidi jøts kidi mmimajada'agidi ja ayo'on midi wingomp. Janch øts idø'øn nwa'añ ku ja winmaaq'ñ yjanchja'ødyunwa'añ, ja ne'kxts jaayi ja ka'øybì tumbi amutsk'ejxiyip.

42 Xjats ojts ñøjkxkojmí nay jam jadigojk, winets ojts yide'en t'ajot'aty ja Dios Teety:

—Dios Teety, pøni ka'ap jade'en xyikjaty jøts øts ja ayo'on xkadukpaqatt, wants idø'øn jade'en tjaty pøni sá me kø'øm xamidsøky.

43 Xjats jam yjaakwimbijty jøts ja pyabøjkpitøjk jadigojk tpatkojmäa, janchmaaqdip ja jam, wimbeets ja tsuu ja yik'ejtniyidi.

44 Jøts ja nay jam tnikejky, jøts midigøøk ojk ñijkxy Dios Teety ajot'ajtpi, nayide'en wyangojmäa.

45 Winetnimts ojts ñijkxy mä ja pyabøjkpitøjk jam wyinaty, jøts ja tnimaay:

—Tøts inet, maanidi poo'kxnidi, wan jade'en tjaty. Tø dø'øn tyimbyaqatty jøts ku ø nyikøyakt jøts ø nyiktagidøkit ja pojkpítumbi ja'a'dyi.

46 Pidø'økti, wan tjaaq'myindi; ixa wyingøñ pøn ø xkøyakwamp.

Ku ja Jesús yikmajch

47 Nay ixamnim ja nwindsøn'ajtim Jesús wyinaty jade'en wya'añ ku yja'jty ja Judas, pøn ja y'ukpabøjkpi'ajtpy jøts ja møøt tyika'pxy niimakmajtsk ja pyabøjkpitøjk, ja'ats idø'øn jam tmøøtmeen ja mayja'a'y tum tsujx møøt jøts tum kipkyapidi. Ja teetywindsøndøjk, ja israelit møjaa'dyøjk, ja' dø'øn ja kajxidip.

48 Jøts ja Judas, pøn ja nwindsøn'ajtim tkøyajkp, yide'en ja wyinaty ja tiy'ajtin tø tyaky, yide'en ja wyinaty tø wya'añ:

—Pøni pøn øts inet ndsu'kxpy, ja' idø'øn ja wyinaty; jøts ja' idø'øn mmatstip.

49 Xjats ja myiiñ jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús yiknimiñ, yide'en ja tnimaqay:

—Øts windsøn memp!

Jøts ja ojts ttsu'kxy.

50 Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús ja ojts yide'en y'adsøiyi:

—¿Ti migu'uk mnimimpy? ¿Ti mdsøjkpy?

Winets ja jaa'y ja wingon niimejniyøø jøts yiknixajiyii'ñ ja nwindsøn'ajtim Jesús, ojts yikmajtsni.

51 Winets tu'uk ja nwindsøn'ajtim Jesús myigu'uk tju'jty tu'uk ja tsujx, jøts ja ojts ttaxikpo'otu'uty tu'uk ja teetywindsøn tyumbi.

52 Winets ja nwindsøn'ajtim Jesús ja tnimaqay:

—Øodyuñ yø mdsujx nay jap xtyimbyikta'akt ma yø tø xjuuty. Pøni pøn ttatseptump ja tsujx, nay ja'ats ja tya'ookp.

53 ḡKa' xnijaw̫i jøts ku øts jotmøñ n'amido'ot ja Dios Teety, jøts øts ja xanigaxt ixyāmyi naxy nimakmajtsk piky ja ankilistojk midi tseptundip?

54 Kuts ja jade'en yjatt, ḡti jats jade'en y'adukt ja Dios kyajpxy? Pø yide'enxi ja wya'añ jøts ku tyimyjade'en yjatt sa dø'øn yam yjatwa'añin.

55 Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesú斯 tnimaay ja mayja'a'y:

—Ja tsujx, ja kipy, ja tsaa meets yam x'uktanimenip, tø øts yjaw̫i nmaa'tsni! Ejtp meets jam y'ijty jabom jabom nmøøt'ixakunaxy, jøts mee nyik'ixpiky jam tsaptøjkjotp, ḡtikuts øts jamyi xkamajtstøø?

56 Ja'agøjxp ya'at jade'en yjaty jøts ka'pxy pyidsø'ømt sa jaty ja Dios kyugajpxy wyandøø, ku ja tnigajpxidi ja Dios kyajpxy.

Winets ja nwindsøn'ajtim Jesú斯 pyabøjkpitøjk ojts kyaakøxti jøts ja nadyu'uk y'ukyikmajtstutnaa.

Ku ja Jesú斯 yikwaañijkxy jam kutujktajkjotp

57 Jøts ja jaa'dyi pøn ja majtsiyi, jam ja tyiknøjkxti Caifás wyindum, ja teetywindsøndøjk myøjwindsøndi ma wyinaty tø ñamyukyidi ja kajpxwejpitøjkti møøt ja møja'a'dyøjkti.

58 Jøts ja Pedro ja ojts pyanijkxyi, jagam ja pyayø'øyi jøts ja ojts tpaja'aty jap møj windsøn tyøk'agui'py, jøts ja jap tyøjkìyìñ jøts ja tmøøt'ixaqajky ja ejx'ejtpitøjkti, jøts ja t'ejxwa'añ sa dø'øn ja yjade'emb̫i yjadyimy'ukugøxit.

59 Jøts ja teetywindsøndøjkti, jøts ja møja'a'dyøjkti, jøts nidukì'iyi ja kutujk adsinaabyidi, ja' ja yjadyimy'ixaadyip ti ja yjadyimy'uktani'øønidip

ja nwindsøn'ajtim Jesús, øy ja yjagajade'eni jøts ja ttaguwaniwyā'andi ja o'jkin.

60 Ja'ats kyapattip sudso tyiidyøkit, may ja ja'a'y yjamendøø, jøts ja tjadyimñi'løø'ndaqidi ja nwindsøn'ajtim. Xjats yja'tinim namajtsk ja n'iøø'ndaqkibidi midi ñadyijyi tsaach'a'ejxnaxtip,

61 jøts ja yide'en wyandøø:

—Yø ja'a'y yide'en waqan: “Ixe øts yø Dios chaptøjk nyikiday, jøts øts yø kyidigøøk xøøw nyik'øyigyojmit.”

62 Wìnets ja teetywindsøndøjk myøjwindsøn wya'kukiyii'ñ, jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús yik'amidøøy:

—¿Niwine'enin yø xka'adsowimbetwa'añ? ¿Ti dø'øn yø' ixa jade'en myiktaní'øøni?

63 Jøts ja Jesús ka'ap ja ojts t'adsøy. Xjats ja wyindsøn ojts ñii'mxyi:

—Tuk'ejx Dios, jøts xnigajpxt tiy janch. Tuk-madook øøts pøni mets idø'øn mjanchCristo pøn ja Dios Teety y'u'nk'ajtpy.

64 Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús ja tnimaay:

—Øts ja', sam ixa tø mwä'añin. Jøts nayi nduk-madoodip ixyam jøts ku ø x'ejxtit ku n'ixa'akt jam Dios Teety kyutujktajk jøp'am.

65 Wìnets ja teetywindsøndøjk myøjwindsøn ttakø'jtsiyii'ñ ja wyet, jøts ja wyaqñ:

—Tø ya'at ja'a'y tmigajpxigøy ja Dios; ¿ti ejxpi ti ni'ja'wibi ja'aktsojkìiyip? Tøxi xmadojidi ja y'ayuujk jøts ku kya'øgyajpxy;

66 ¿sa mee m'ukwä'añ?

Xjats ja wyandøø:

—Taja'jtip pøky yø', wan t'øøky.

67 W̄inets ja ojts tw̄ingutsujidi, j̄ots twojptøø j̄ots ttsee'ktøø, p̄ombi ja kojxiyip wemp'äm,

68 j̄ots ja yiknøjmi:

—Pø metsxi mCristo, ɻuknajtsjaɻwits pøn tø mgøxyi!

Ku ja Pedro tku'ññ j̄ots ku ja ka' t'ijxy'aty ja Jesúš

69 Ixap idø'øn ja Pedro chøøni tøjkwimpy, j̄ots ja tu'uk tø'øxyøjk ñimejnì midi jam tump, j̄ots ja ojts ñii'mxyiyi:

—Kidi metsip y'ijty mmøøtwidijtpy yø Jesúš midi Galileit etjotp ts oo'mp?

70 Ka'ats ja Pedro ja tkupiky maɻ ja mayjaɻ'y jam wyinaty, yide'en ja wyaqñ:

—Ka' nnijawí pø ti mets jade'en mgajpxpy.

71 Ixap ja Pedro wyinaty pyidsømwani maɻ ja tøjk'aɻaw, ku ja ojts jadu'uk ja tø'øxyøjk y'ijxyi, j̄ots ja ojts ttukmadøy pøn jam wyinatyi:

—Yø jaɻ'yxi tmøøtwidejtp yø Jesúš pøn Nazaret kugajpi.

72 J̄ots ja Pedro jadigojk tkagupøjkojmi, yide'en ja tyimwyaañ:

—Ka' øts yø jaɻ'y n'ijxyi.

73 Xjats ku jawaani y'ijty, j̄ots ja Pedro ja jaɻ'y ñimejnøø pøn jaty jam wyinatyi, j̄ots ja ojts ñii'mxyiyi:

—Janch nayide'endam mets, nayi Jesúš tam me mjanchmigu'uk'ajtpy, kø'ømts yø m'aaw m'ayuujk myiknigaxi'ligyi.

74 J̄ots ja Pedro janch wenk ja kø'øm ñawya'añi ñadyijyi, ka'ap ja tyimgyupiky, tyuk'ejx ja Dios ja', tiy janch ja tyimwyaañ ku ja tka'ijxyi:

—Nguidyimy'ijxy'ajtpy øts yø jaɻ'y.

Wînets ojts nay jatyî y'aya'axy tu'uk tsapni'aaw.

⁷⁵ Xjats ja Pedro ja tja'myejchnim ku ja nwindsøn'ajtim Jesús ja wyinaty tø ñii'mxyiyi: "Yam ja tsapni'aaw kya'aya'axnim, tø mets wyinaty tigøk ojk mwani jøts ku me xka'ijxy'aty." Jøts ja Pedro jam pyidsiimy, jøts ja nugo y'uk'amyaxni y'uktsaachyaxni.

27

Ku ja Jesús yiktagidøkjyii'ñ ja Pilato

¹ Xjats ku yjopy'ajty, jøts ja teetywindsøndøjk møöt ja israelit møja'a'dyøjkti ojts ja tkajpxy'atti, jøts ja tu'ugyi tnïwinmaaq'yidøø jøts ja tyik'oooktit ja nwindsøn'ajtim Jesús.

² Xjats ja kowiiñ tyiknøjkxti jøts ja yiktagødøkjyii'ñ ja Poncio Pilato, pøn jam wyinaty windsøn'ajtp.

Ku ja Judas y'ø'jky

³ Jøts ku ja Judas ojts t'ixy, pøn tkøyajkp ja nwindsøn'ajtim, jøts ku ja nwindsøn'ajtim Jesús tø yiktaguwaa'nini ja o'jkin, ja'ats ja ojts jadigojk tsaachkuwinmayi jøts ja tyikwimbijty ja meeñ ee'pxmajk tum plati, jade'en ja tkømøøy jadigojk ja teetywindsøndøjk jøts ja israelit møja'a'dyøjkti,

⁴ yide'en ja tnimaay:

—Tø njantyimdyundigøy, møk ø tø njantyimdyundigøy ku øts yø tø ngøyaky jøts yø y'ookt, jøts niti tundigø'øyin yø tkamøøt'aty.

Jøts ja ojts yide'en yik'adsøy:

—Jøts, ¿ti øts ja ndungi? ¡Mgø'ømwïnmäa'ñxi mets yø'!

5 Winets ja Judas tnajtswøjiyii'ñ ja meeñ jap tsaptøjkjøtpy, jøts ja chøø'ñ jøts ja ñijkxy nayuktsujmibi.

6 Jøts ja teetywindsøndøjk tkonjø'ktøø ja meeñ jøts ja wyøndøø:

—Ka'ap yø kyutujkyi jøts yø meeñ jap ngugo'ona'andit jap limunsi abøjk'ii'ñjøtpy, kumi jaaq'y chow yø'!

7 Jøts ja nay jatyi tkajpxy'ajttøø, tyik-tunkpaatwø'andi ja meeñ jøts ja ttaju'udyit naajx jøts y'oyit jadu'uk kampi santi ma ñaxøkidit ja jaaq'y pøn tso'ondip abikyajp. Campo del Alfarero, ja' ja naajx xyøøw.

8 Ja'agøjxpts ixyambaat ja naajx yiktijy Ni'jpkyam.

9 Jade'ents ja Jeremías ja y'ayuujk tyiiy ku ja Dios ja wyinaty yide'en jekyip yikwa'añiyi: "Jøts ja trixajidøø ja meeñ ee'pxmajk tum plati (ja' ñimeeñ midi ja Israelit jaaq'y ja wyinaty tø pyiktaajkxiyi),

10 jøts ja ttajuudyøø ja naajx, jade'ents øts ja Dios Teety xnimaay."

Ku ja Jesús twinguwa'jkiyii'ñ ja Pilato

11 Jøts idø'øn ja nwindsøn'ajtim Jesús ja jaaq'y yiknøjkxiyi jam øyikutujkpí wyingujkp, jøts ja yide'en tyiibyøjkiyi:

—¿Mets idø'øn israelit jaaq'y
mjanchniwindsøn'ajtpy?

Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús yide'en tnimaay:

—Janch jade'en idø'øn ja', sam ixa tø mwa'añin.

12 Jøts ku ja teetywindsøndøjk kyajpxjø'ktøø
møøt ja møjaaq'dyøjkti, jantyimy'øø'ndip idø'øn ja',
jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús ja tkidyimy'adsøy.

13 Winets ja Pilato ja ñimqajyøø:

—¿Ka'ap yø xmadøy sa jaty ixa myikni'øøni?

14 Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús ka'ap y'adsøy;
ja'ats ja yikutujkpi ñigyumqap yja'wiyii'ñ jøts
ka'ap ja y'uktaaqbyatni.

Ku ja Jesús ñidujkiyii'ñ jøts ja y'oookt

15 Jade'ents idø'øn ja yikutujkpi
txumikostrumbr'i'aty ku xøøw tyuñi, jøts ja tu'uk
tyik'awaq'atspidsimy ja tsumyjaaq'y, ja mayjaaq'y
ja kø'øm twi'ejxtip, pøni pøn ja chojktip ja'ats ja
yik'awaq'atspidsømdip.

16 Jamts idø'øn tu'uk ja tsumyjaaq'y wyinaty,
Barrabás ja xyøøw. Tyimyjanijawi ja' ku ja møj
tundigøøbyi;

17 jøts ku ja jaaq'y ñamyujkøjxitøø, winets ja Pilato
yiktiyy:

—¿Pømbi mdsojktip jøts ø nyik'awaq'atspidsø'ømt:
yø Barrabás, uk yø Jesús, midi yiktejp Cristo?

18 Tøts ja wyinaty tnijawi ja yikutujkpi jøts ku ja
ja'agøjxp tkøyakti ku ja nawyinaxi tjawiidi.

19 Ìxam ja Pilato wyinaty chøøni kyutu-
jktaqjkjotp, ku ja ñidø'øxy ñimqajyøø: “Ti yø
øyjaaq'y tø xanibøjkiñi; majstu'ut, janch wenk ø
ngumqay tsu'uuy yø'øgøjxp.”

20 Jøts ja teetywindsøndøjkti møøt ja
møjaaq'dyøjkti ojts ja ttukmibøkti ja mayjaaq'y
jøts ja t'amido'odit jøts wan t'awaq'atspidsimy
ja Barrabás, jøts y'oookt ja nwindsøn'ajtim Jesús.

21 Xjats ja yikutujkpí ja jadigojk ñimaaʒyidøø, jøts ja ojts tyiktiyy:

—¿Pømbí mee ndsøjkpy jøts ø nyik'awaʒatspidsøømt?

Jøts ja mayjaʒy ñømdøø:

—Wan yø Barrabás t'awaʒatspidsimy.

22 Jøts ja Pilato tjaaktyiktiyy:

—Jøts sa øts yø ndu'unt yø Jesús midi yiktejp Cristo?

Jøts ja ojts níduki'i y'adsowdi:

—Yikruspat!

23 Wìnets ja Pilato ja ñimaajyidøø:

—Ti tundigøøyin yø tø ttuñ?

Jøts ja jadigojk jawaani møk wyandøø:

—Yikruspat!

24 Xjats ku ja Pilato ojts t'ixy jøts ku nisudso'ampy kya'øyi, ne'egi jinaxy ja jaʒy tseeni mo'tsní y'adøtsnidi, wìnets ja nøø ja ojts t'atsnäŋkyi'i yí, jøts ja kyøbuju jam mayjaʒy wyingujkp, yide'en ja wyaqáñ:

—Kidi øtsip wamp jøts yø y'ookt, ka' øts yø nbøky'ixy. Meets yø mnijalwip pøni sa yø xunwaŋandi.

25 Xjats ja jaʒy níduki'i y'adsoodøø:

—Níduki'i yí øøts yø xpaat'aty ja y'o'jkìn, nayide'en ja møj ja mutsk, u'nk una'jk, pøn yø kapaqadip!

26 Xjats ja Pilato tyik'awaʒatspidsimy ja Barrabás; jøts ja ojts tni'anéemy jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús yikwopt, jøts ja ojts tkøyaky jøts wan tyikruspatti.

27 Jøts nay ja' ja syoldadi tyiknøjkxtøø ja nwindsøn'ajtim Jesús jam kutujktaqjk agø'øm,

jøts ja jam ojts twaamujkøxti niduki'iyi ja soldadi,
jøts ja ojts tnabejkidi ja nwindsøn'ajtim Jesú.

28 Jøts ja wyet ja ojts tjajnidì, jøts ja tsajpts wet ja
ttanijandøø,

29 jøts koroni ja ojts ttagujandi tum kujp awiity
ja', jøts ja kipy ja ttagøkajpidøø y'aga'ngyøjø'øm.
Winets ja twinguuxanaadyøø jøts ja ojts
tjanchaxe'ekti, yide'en ja tnøjmidì:

—¡Dios kunuu'kxiþ ya'at israelit jaa'y wyindsøn!

30 Jøts ja tnitsujidi, jøts ja jamyi tnixajidi ja kipy
jøts ja ttaguwojpjø'økti.

31 Xjats ku ja jade'en t'uktaguyajtøø,
t'uknixektøø t'uktaxektøø, winets ja
ttanijanduttøø ja tsajpts wet jøts tpiktaajkidi
jadigojk ja kyø'øm wet. Jøts ja tyiknøjkxti jøts
ja kyiruspatt.

Ku ja Jesú kyiruspejty

32 Tyimy'ixam wyinaty tø choondi ku ojts tpaattì
tu'uk jaa'y pøn kugajp'ajtp Cirene, Simón'ajtp
ja'; ja'ats ja ojts ttaguwanidì jøts ja ttsøøjmit ja
nwindsøn'ajtim Jesú kyirus.

33 Jøts idø'øn ja jade'en yja'ttøø ma ja et txøøwi
Gólgota, midi yide'en ayuujk pidsøømp: Oo'kpi
Kyubajk Pajk.

34 Jamts ja tmøødyi ja vino adaamuky møøt ja
ujts ta'am nøø; kuts ja tja'gyajpy xjats ja nika'ap
t'uujky.

35 Kuts ja wyinaty tø tyikruspajtnidi, winets
ja soldadi tniguyajtidøø ja nwindsøn'ajtim Jesú
wyet, jøts ja ojts twejtswa'kxti. Jade'ents ja Dios
kyugajpxy tyimdyiy ja y'ayuujk ku ja wyaañ: "Tø

øts nwet ja xwejtswa'kxidi, tø ja tniguyatt̄i jøts ja t'ejxt̄i pøn uktaja'atip."

³⁶ W̄inets ja jamyi y'ixaktøø jøts ja t'ejx'etwā'andi.

³⁷ Jøts ja jam y'agubajkp ojts tkøxjajyidi ja letri midi wamp jøts ti tyuku'o'jkidip. Yide'en ja wya'añ: "Ya'at idø'øn txøøw'ajtp Jesúś, israelit ja'a'y wyindsøndi."

³⁸ Namajtsk møj maa'tspi ja ojts tmøøtkruspety, tu'uk y'aga'ngyøjø'øm jøts tu'uk y'anajkyøjø'øm.

³⁹ Jøts ku jam pøn ñaxy tum wenk ja myigajpxyi, tum kubajkwibejjtip ja',

⁴⁰ jøts ja wya'andi:

—Metsxi xiy tsaptøjk myikidaapy jøts jadigojk xyik'øyi kyidigøøkxøøwyi, wants mga'uk'øøky. Pøni mjanchDiosu'nk tam mets, winak jam kruskøjxp.

⁴¹ Nayide'en ja tyaxejkmiyi ja teetywindsøndøjkti ja kajpxwejpítøjkti, ja fariseotøjkti, jøts ja møja'a'dyøjkti, yide'en ja agø'ømyi ñawyā'añidi:

⁴² —Tø wyenkpi tyiktsø'øky, ka'ats tjaty jøts kø'øm ñankcho'ogit. Pøni janchts ku ja Israelit ja'a'y tjanchwindsøndi, wan jam t'ukwinaky kruskøjxp, jaanimts idø'øn njanchja'want.

⁴³ Pø Diosxi y'ajoojtip; wants inet idø'øn t'ukpidøkiyi jøts kyayik'oogit, pøni janch ku ja yjanchøkyi; tøxi yø kø'øm wya'añ jøts ku yø Dios U'ngi.

⁴⁴ Ja maa'tspibaat ja nayide'en yjanchka'uk'ømyigajpxmiyi midi ja jam wyinaty møøt tø kyiruspety.

Ku ja Jesúś y'ø'jky

45 W̄inets ja et kyoodsiyii'ñ kujkxyøøw, jøts møj w̄inakxyøøwnim yjajtaaqjky jadigojk.

46 Jøts nay jatyi ja nw̄indsøn'ajtim Jesús møk wyaq'añ:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —midi yide'en tyijpy: Dios Teety, Dios Teety, ¿tigøjxp ku øts jade'en tø xn̄anktyuñi?

47 Ojts ja w̄inaagin tmadowdi pøn jaty jam wyinatyi, jøts ja ñømdøø:

—Ja Elías yø jaq'y wyaqadsøøpy, ja Dios kyugajpxy.

48 W̄inets ja jatyi n̄idu'uk putyi t'atskøøñ tu'uk ja tanøxe'jts, jøts ja ojts ttabadijj ja vino ta'äm, winets ja kipy jøp'äm tkøxkøøñ, jøts ja ojts tta'agonji'iky jøts ja txeetst.

49 Yide'ents abiky wyamidøø:

—Majstu'ut; wan t'uk'ijxyim pøni janch nimejnip inet ja Elías jøts ja o'jkin kyadukpaadit.

50 Jøts ja nw̄indsøn'ajtim Jesús jadigojk ojts møk ja y'ayuujk pyidsimy, jøtsnim ja y'o'jky.

51 W̄inets ja møj tsaptøjk awejtstuk nay jatyi tyakø'øtsiyii'ñ, kubajkp ja kyø'øts'awiyii'ñ jøts ja ok'äm kyø'øtskidqajky. Jøts ja ujx ñajxy jøts ja tsaa kyu'kx'awigyi'jxy,

52 ojts ja oo'kpi n̄ipots may y'awaq'ach; jujkpyøjktibaat ja oo'kpidi pøn wyinaty ja Dios tø tjanchjawidi ku ja yujuky'ajttøø.

53 Jøts ja pyidsømdi jap yjutjøtpy ku ja nw̄indsøn'ajtim Jesús wyinaty tø yujukpyiky jadigojk, jøts ja kyajptøjkidøø jam Jerusalén midi ja Dios kyunuukxkyajp'ajtpy, ma mayjaq'y ja ojts y'ijxyidi.

54 Xjats ku dø'øn ja capitán pøn jaty ja jam wyinaty møøt t'ejx'ity ja nwı̄ndsøn'ajtim Jesúš, ku ja ojts t'ejxti jøts ku ja ujx ñaxy jøts tuki'iyi sa jaty ojts yjaty, jøts ja yjadyimchø'jkidøø, yiðe'en ja wyandøø:

—Janch ja' tam yø jaa'y tø y'ity, ja Dios U'nk.

55 Jøts ja maadyø'øxyjk jam wyinaty a'ejxujktip jagam, tum ja' pøn jam wyinaty Galilea tø tpadssoondi ja nwı̄ndsøn'ajtim Jesúš, jøts pøn jaty ja wyinaty tø pyudøkiyi.

56 Ja María Magdalena dø'øn jam, jøts jadu'uk ja María pøn ja Jacobo tyaaqip møøt ja José, jøts ja Zebedeo ñidø'øxy.

Kuja Jesúš ja ñine'kxyikpiktaaqky jap oo'kpı́ tsaa jutjotp

57 Xjats ku ja et yjoo'xnı̄ jøts kyoodsiwyani, wiñets myiiñ tu'uk kumeeñ jaa'y pøn txøøw'ajtp José, jam ja kyugajpi Arimatea, jøts nayi tø dø'øn ja wyinaty tpabøjki ja nwı̄ndsøn'ajtim Jesúš yja'.

58 Ja'ats ojts t'ats'ixy ja Pilato jøts ja t'amidøøy ja nwı̄ndsøn'ajtim Jesúš ñine'kx. Jøts ja Pilato ja ojts tyikutuky jøts wan tyikømø'øy.

59 Wiñets ja José ja t'axajøø, jøts ja wä'ats wet ja tta'abijty,

60 jøts ja t'atspiktaaqky jam oo'kpı́ jutjotp midi ja wyinaty tø tyimyikjemý'øyinim. Kø'øm jap y'uktøkiwy'añ ma ja tsaa jut jam. Xjats ku ja møj tsaa ja tu'uk t'ukta'agiiñaa ma ja yiknidøki, jøts ja ojts ñøjkwni.

61 Nay ixam idø'øn ja wyinatymidi ja María Magdalena møøt jadu'uk ja María, jam ja wyinaty chøønidì jam oo'kpı́ jut agø'øm.

Ja soldađitøjk pøn jam y'ejx'ejttip ja oo'kpí jut

⁶² Xjats ku kyimjabom'ajty ku wyinaty tuki'iyi tø yik'a'ejxigyoñni, tum abaqadi y'ejtni ti jaty tsojkip ku poo'kxin xøøw, winets ja teetywindsøndøjk møöt ja fariseotøjk ojts t'ats'ejxti ja Pilato,

⁶³ jøts ja t'atsnimaadyi:

—Windsøn, ja' øots yam tø njä'myech ku yide'en wyqañ ja windaay'ajtpi jaq'a'y, ku ja wyinaty jaq' ja yjujk'aty, ku ja tiijy kyidigøøk xøøw yjujkpyøkt jadigojk, jade'en pyidsø'ømt jadigojk jap oo'kpí jutjøtpy.

⁶⁴ Paty jade'en tigøøk xøøw xjady-imñank'y'ejx'etit ja oo'kpí jut, jøts ja pyabøjkpitøjk kidi myendi koots jøts ja kidi tmaatsti ja oo'kpí ñine'kx ku ja tnøjmidit ja jaq'a'y: “Tø ja tmimajada'aky ja o'jkin, tø ja yjujkpyiky jadigojk.” Kuts jade'en tyaa'y'attit, yø'øts ne'egi janchka'ukmaañip, ne'egi ka'ap ja jawyeembi taay.

⁶⁵ Winets ja Pilato ja ñimqajyidøø:

—Ixyadi yø mdsoldaqadi ka'pxy niwine'enin yø y'ejx'etti. Nøjkxti meets jøts yikxon xyik'adujkøxtit mabaqat meets jam kø'øm x'ixy.

⁶⁶ Winets ja ñøjkxtøø jøts ja ojts yikxon tyik'adujkøxti ja oo'kpí jut, ojts ja t'axotsti ja tsaa midi tyaa'agii dyip jøts ja t'adsaadyøø, ojts ja seeyi tpikta'akti jøts ja jam tyiktandøø ja soldađitøjk pøn jam ejx'ejttip.

¹ Xjats ku wyinaty tø ñaxy ja poo'kxin xøøw, jøts wyinaty kyujajta'aky kyudøø'kxa'aky myidukxøøw ja yjadu'ukpi samaqan, winets ja María Magdalena møøt jadu'uk ja María tninøjkxti ja oo'kpi jut jøts ja t'ats'ejxwa'andi.

² Jøts jotmøñ myiiñ ja ujx janch møk, ja nwindsøn'ajtimdamik ja y'ankilis jam wyinaty kidakp tsajpwemp, jøts ku ja ojts yja'aty mä ja oo'kpi jut jam, jøts ja tjigiiy ja tsaa midi ja tø yikta'agiiy, jøts ja tta'ixakpejty.

³ Jade'en ja yjajy tyii'kxy sam widsukin, jøts ja wyet jade'en pyoobi sam tsap'øø'pkyin.

⁴ Xjats ku ja soldadijade'en t'ejxtøø, jøts tsø'øgi ja yjanchyikmibejpniyidi, jøts jade'en tyandøø sam ja jaa'y øogyindi.

⁵ Winets ja ankilis tnimaay ja tø'oxyøjkti:

—Kidi mdsø'øgidi. Nnija'wip øts jøts ku ja nwindsøn'ajtim Jesús x'ixa'adi pøn kruskøjxp o'jk.

⁶ Ka'ap ja ya ukpøni, tø ja yujkpyiky, tø ja tmimajada'aky ja o'jkin, tø ja jade'en yjaty sam ja ojts kø'om tnigajpxyin. Men x'ejxti mä ojts yikpikta'aky.

⁷ Tsojk nøjkxti, jøts x'atstukmado'odit ja pyabøjkpitøjk jøts ku ja tø yujkpyiky jadigojk, jøts ku ja jawyeen ñøjkxt jam Galilea jøtsnim mee mnøjkxt; jamts ja x'ejxit. Yø'øyi dø'øn ja ndukmadooowandip.

⁸ Xjats ja tø'oxyøjk jam putyi cho'ondøø mä ja oo'kpi jut jam, jade'en ja chø'øgidi jøts jade'en ja yjanchxonda'akti; jøts ja ojts tsojk tyiknøjkxti ja kajpxy ja ayuujk mä ja nwindsøn'ajtim Jesús pyabøjkpitøjk jam.

9 Ixam ja wyinaty jade'en ñaxti ku ja nwindsøn'ajtim Jesúš wya'kaxi'jky jøts ja ojts kyajpxpøø'kxyidi. Winets ja wingon twinguñjkxiðøø jøts ja twinguñuxanaay'øyidi, nagyumajtsidi ja' tyekyøjxp,

10 jøts ja yide'en ñimaqayidi:

—Kidi mdsø'ogidi. Nøjkx øts ja nmigu'uktøjk x'atstukmadojidi pøn jaty ø nbabøjkpi'ajtip jøts ñøjkxtit jam Galilea, jam øts ja xpaattit x'ejxit.

Ku ja soldadi t'atstukmadowdi ja teetywindsøndøjk sa ja jut y'awajch

11 Ixammim ja tø'oxyøjk wyinaty yø'ødyi, jøts ja soldadi winaqagin ñøjkxtøø jam kajpjotp pøn ejx'ejtip, jøts ja t'atstukmadooðøø ja teetywindsøndøjk ti jaty wyinaty tø tyuñi.

12 Winets ja teetywindsøndøjk ojts tninøjkxti ja møja'a'dyøjk jøts ja tkajpxy'ajtti kyijpxy kyajpxy; ojts yikxon ja maamyeeñ tmo'odi ja soldaditøjk,

13 jøts ja tnimaadyøø:

—Jade'en mee mwa'ant jøts ku koots, ixap mee wyinaty mma'ay, ku ja Jesúš pyabøjkpitøjk ojts yja'atti jøts ja ojts t'atsmaatsti ja oo'kpi ñine'kx.

14 Jøts øy ja windsøn ja wyinaty tjanijawi, øots ja møøt nnagyajpxit jøts ja ka' sa wya'ant, jøts mee ka' ti poky mdaja'qdit.

15 Xjats ja soldaditøjk t'axajidøø ja meeñ, jøts ja ojts jade'en tpadundi sa jaty ja wyinaty tø yik'ana'amdi. Jøts jade'en ixyambaqat tnimadyaqati ja israelit ja'a'dyi.

Ku ja Jesúš ttaguwaq'aniyiiñ ja tunk ja pyabøjkpitøjk

16 Jøts jade'en ñøjkxtøø ja ñimaktu'ukpi jaa'dyi jam Galilea, ja nwindsøn'ajtim pyabøjkpitøjk. Ja'ttøø ja jam kojpkøjxp midi ja wyinaty tø tyukmadøyidi.

17 Jøts ku ja t'ejxpattøø ja nwindsøn'ajtim Jesús, jøts ojts ja ñagyxendya'agyidi, øy ja jam winaagindi kø'øm pøn ja tkamibøjktip.

18 Wìnets ja nwindsøn'ajtim Jesús wìngon wyingunøjkxiyidi jøts ja ñimaajyidi yide'en:

—Tø øts møk'ajtin nyikmøøy jøts øts ja nyiktu'unt wan tsajpjøtpyi jøts wan tnaxwiiñi.

19 Niñøjkxtits ja jaa'y øy manaqajx øy magajp jøts ø xukpabøjkpi'attit; myiknøbattipts ja' Dios Teety køjxp, Dios y'U'nk køjxp, jøts Dios y'Espíritu Santo køjxp,

20 jøts yik'ixpøkti jøts tpadu'undit tuki'iyyi ti jaty mee tø ndani'ane'emy. Jøts nimadowdi jøts ku meets ejtp nmøøt'ity øy juuni xøøw, kunim ø nme'ent jadi gojk. Jade'en idø'øn ja y'ejxi.

**Ja øgyajpxy ja ømyadya'aky midi xukpaajtimp
ja nits'o'ok'ajtin
New Testament in Mixe, Tlahuitoltepec
(MX:mxp:Mixe, Tlahuitoltepec)**

copyright © 1987 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixe, Tlahuitoltepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Tlahuitoltepec [mfp], Mexico

Copyright Information

© 1987, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Tlahuitoltepec

© 1987, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

cli

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

422dcf73-46a5-5403-b423-8406ed76ac1d